

Jaarverslag 2006

Overeenkomstig artikel 48, § 1, 4°, van de wet van 2 augustus 2002 wordt het jaarverslag van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen opgesteld door het directiecomité van de CBFA en goedgekeurd door de raad van toezicht. Krachtens die wetsbepaling oefent de raad "algemeen toezicht uit op de werking van de CBFA". In het kader van zijn opdracht neemt de raad geen kennis van individuele toezichtsdossiers. Tenzij anders vermeld, loopt het jaarverslag over de periode van 1 januari 2006 tot 31 december 2006.

Dit jaarverslag mag als volgt geciteerd worden: "CBFA Jaarverslag 2006"

Naast dit jaarverslag heeft het directiecomité een verslag (CBFA Verslag DC 2006) opgesteld dat, naast de wetgevende en reglementaire wijzigingen, de activiteiten van het directiecomité weerspiegelt evenals de beslissingen die het in individuele gevallen heeft genomen tijdens het verslagjaar.

Voorwoord

5

**HOOFDSTUK 1:
ALGEMENE ORGANISATIE****A. DIRECTIECOMITÉ**

Samenstelling	11
Organigram	12
Inrichtingsreglement	13
Deontologie	13
Aantal vergaderingen van de organen	14
Financiering van de werkingskosten van de CBFA	14
Het Comité voor Financiële Stabiliteit (CFS)	15
Internationale en Europese werkzaamheden	16
Externe verantwoording	17

B. RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling	18
Verslag	19

C. RECENTE ONTWIKKELINGEN

21

**HOOFDSTUK 2:
ACTIVITEITSVERSLAGEN**

2006 IN EEN OOGOPSLAG	23
------------------------------	----

ACTIVITEITSVERSLAGEN DEPARTEMENTEN

Prudentieel beleid	24
Prudentiële controle op de banken en de beleggingsondernemingen	33
Prudentiële controle op de verzekeringsondernemingen en toezicht op de verzekeringstussenpersonen	47
Aanvullende pensioenen	59
Toezicht op de financiële informatie en markten	64
Bescherming van de consumenten van financiële diensten	76

ACTIVITEITSVERSLAG VAN HET AUDITORAAT

84

GEMEENSCHAPPELIJKE DIENSTEN

Juridische dienst	88
Interne audit	91
Secretariaat-generaal	91

JAARREKENING OVER HET BOEKJAAR 2006

97

SAMENSTELLING VAN DE DEPARTEMENTEN EN DE DIENSTEN

107

Voorwoord

Eddy Wymeersch, Voorzitter

De CBFA en de financiële regelgeving

Het jaar 2006 zal ongetwijfeld de geschiedenis ingaan als het jaar van de financiële regelgeving. Grote delen van de financiële wetgeving werden vernieuwd of aangepast. De nieuwe regelgeving is hoofdzakelijk van Europese oorsprong, waardoor de eenheid van beleid die op Europees vlak tot stand kwam, ook in België ten volle tot ontplooiing zal komen. Zo zullen de Belgische financiële instellingen in de hele Europese Unie actief kunnen zijn en zullen ze op voet van gelijkheid toegang krijgen tot de financiële markten in de andere Europese lidstaten. Ook de in België gevestigde beleggers, verzekeren en pensioengerechtigden zullen beter beschermd zijn, niet enkel wanneer zij in België handelen, maar ook wanneer zij ingaan op de voorstellen van buitenlandse aanbieders van financiële diensten.

Het reglementair apparaat werd aanzienlijk verruimd, versterkt en aangepast aan de behoeften van een modern financieel wezen, geïntegreerd in de ruime Europese financiële markt. De inspanningen zijn zeer aanzienlijk geweest, hebben betrekking op de activiteitsdomeinen van alle departementen van de CBFA, en hebben een grote inzet gevergd van al haar geledingen. Overeenkomstig de in de wet van 2002 bepaalde wetgevingstechnieken en conform de Lamfalussy-structuur werd hierbij uitvoerig overleg gepleegd met de betrokken marktparticipanten en hun beroepsgroeperingen en werd het publiek herhaaldelijk geconsulteerd. Dit overleg, eigenlijk een dialoog, is zeer vruchtbaar gebleken, en heeft ongetwijfeld bijgedragen tot een betere reglementering, die optimaal is aangepast aan de behoeften van het Belgische financieel wezen als geïntegreerde speler in de Europese financiële markt.

Hoewel eind 2006 de meeste basisteksten al waren voorbereid, zullen ook in 2007 nog een aantal materies dienen aangepakt te worden. Er kan worden verwacht dat na 2007 in de meeste domeinen – voor het verzekerings-toezicht vanaf een later tijdstip – de verwachte reglementaire pauze zal intreden. België zal dan – samen met de andere Europese lidstaten – beschikken over een van de meest vooruitstrevende reglementaire systemen. Daardoor zullen de Belgische ondernemingen beter gewapend zijn tegen de toenemende wereldwijde concurrentie op de financiële markten.

Sommige van deze nieuwe wetten zullen ongetwijfeld grote wijzigingen met zich brengen.

In de sector van de kredietinstellingen heeft België het Basel-II-raamwerk, dat sinds 1998 wordt voorbereid en dat werd uitgewerkt in een Europese richtlijn, volledig, en vooral tijdig uitgevoerd. Hiermee is een fundamentele wijziging in de prudentiële voorschriften ingevoerd die de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen in staat moet stellen hun risico's beter te beheersen. Hoewel de betrokken instellingen al voor de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen herhaaldelijk en grondig werden geïnformeerd, zal de toepassing van de nieuwe voorschriften – in het bijzonder voor wat de uitwerking van de nieuwe risicomodellen betreft – in de toekomst niettemin de volle inzet vergen, dit zowel van de gecontroleerde ondernemingen als van de toezichthouder.

*Mede tegen de achtergrond van de aanpassing van de bankcontrolewet heeft de CBFA een innovatief document inzake intern bestuur goedgekeurd: het vervangt de vroegere "protocols op de bankautonomie" en gaat uit van een nieuwe benadering, namelijk die van de "prudentiële verwachtingen", veruiterlijkt in een *governancememorandum* dat op een "explain" basis zal worden geëvalueerd door de toezichthouder in het licht van de "internal governance"-principes. Deze regels gelden voortaan zowel voor kredietinstellingen, beleggingsondernemingen als voor verzekeringsondernemingen.*

Een andere wezenlijke vernieuwing betreft het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP's), in het verleden dikwijls als "pensioenfondsen" aangeduid. Een geheel nieuw toezichtapparaat werd uitgewerkt. Samen met de fiscale voorschriften moet het toelaten dat België niet enkel een stevig statuut van IBP's kent, maar tevens dat ons land voldoende attractief is om het mogelijk te maken dat multinationale fondsen zich onder deze regeling zouden organiseren.

Op het stuk van de financiële markten werd de regulering op enkele jaren volledig vernieuwd. In 2004 werden de voorschriften voor de instellingen voor collectieve belegging in effecten helemaal herschreven. In 2005 volgden de aanvullende regels inzake marktmisbruik. In 2006 was het de beurt aan het prospectus en 2007 zal in het teken staan van de regels inzake openbare overnamebiedingen, transparantie en ten slotte de markten in financiële instrumenten. Het resultaat is een geheel nieuwe wetgeving: de effectenmarkten in Europa zullen volledig worden ontsloten, de beleggers zullen op een efficiënte wijze geïnformeerd en beschermd zijn, en de nieuwe marktstructuren moeten meer concurrentie en transparantie mogelijk maken. Al deze wijzigingen vonden plaats onverminderd de toepassing van de IFRS-normen (2005) en de opeenvolgende wijzigingen in het statuut van Euronext.

Op het vlak van het verzekeringstoezicht worden de reglementaire aanpassingen nog verwacht: het project rond de solvabiliteitsvereisten – bekend als Solvency II – wordt in Europa volop voorbereid en de invoering wordt verwacht tegen 2010. De CBFA heeft beslist om de datum van tenuitvoerlegging van deze richtlijn niet af te wachten. Na uitvoerige consultatie van de sector heeft ze al in 2006 circulaire's uitgestuurd die zowel kwantitatief inzake provisievoorschriften, door invoering van nauwkeuriger ALM-vereisten, als kwalitatief inzake organisatievereisten, de verzekeringsondernemingen stapsgewijs voorbereiden op de uitdaging die Solvency II voor de sector zal betekenen.

Wat het aanbod van verzekeringsproducten betreft werden nieuwe paden betreden: om de consumenten van financiële producten beter te beschermen, heeft de CBFA haar steun verleend aan zelfregulerende initiatieven die door deze sector werden ontwikkeld. Voortaan zal de reclame en de informatieverstrekking voor individuele levensverzekeringsproducten beter omkaderd worden. Bovendien zal voorafgaand aan het sluiten van een verzekeringsovereenkomst getoetst worden of het aangeboden product aan de behoeften en verlangens van de klant voldoet.

In 2006 werd, ter uitvoering van de nieuwe Belgische wetgeving, gestart met de registratie van de tussenpersonen die bank- en beleggingsdiensten aanbieden. Het systeem is georganiseerd naar analogie van dat van de verzekerings-tussenpersonen, wat het gelijke speelveld moet bevorderen. De procedure werd voor beide categorieën tussenpersonen verregaand geautomatiseerd.

De meeste van de voormelde wetgevende vernieuwingen kaderen in de toenemende integratie van de Europese financiële markten, en liggen derhalve in de lijn van de verwezenlijking van de Lissabon-agenda. De vooruitgang op het pad van de verdere integratie van de markten dient, volgens de schattingen van de Europese Commissie, een aanzienlijke bijdrage te leveren tot de economische groei. België spant zich in om deze doelstelling te bereiken.

De interne werking van de CBFA

In het voorbije kalenderjaar heeft de CBFA ook heel wat aandacht besteed aan haar interne organisatie. Iets meer dan drie jaar na het startschot voor de integratie van de CDV in de CBF kan worden gesteld dat deze operatie grotendeels is afgewerkt. De samenvoeging van beide instellingen is volledig afgerond, zowel op het vlak van de toezichtstaken, de financieringsregels, de geïntegreerde werking, als wat de organisatie en onder meer de personeelssituatie aanbelangt.

De onderscheiden departementen hanteren dezelfde kwaliteitsstandaarden en de samenwerking verloopt vlot.

De interne personeelsmobiliteit, die sterk wordt aangemoedigd, draagt hiertoe bij. Inzake de integratie van de personeelskaders werd, na een externe screening, een grote groep medewerkers met ambtenarenstatuut een arbeidsovereenkomst overeenkomstig het CBFA-regime aangeboden. De verdere integratie van de personeelsstatuten zal echter nog heel wat aandacht vergen.

Nu de wetgever de CBFA nieuwe toezichtstaken heeft toevertrouwd, is een personeelsversterking noodzakelijk. Dit was het geval met de nieuwe wettelijke opdracht inzake registratie van de tussenpersonen in de bank- en beleggingsdiensten. Daarnaast worden de openstaande arbeidsplaatsen zo veel als mogelijk ingevuld. Zoals vele andere instellingen en ondernemingen ervaart ook de CBFA de schaarste op de arbeidsmarkt voor gespecialiseerde functies.

De financiering van de CBFA steunt volledig op bijdragen die, op grond van een wettelijke regeling, door de gecontroleerde personen en ondernemingen worden gedragen. Het koninklijk besluit gaat er van uit dat de inkomsten de uitgaven moeten dekken. Als er een overschot is, wordt dit integraal aan de bijdragende ondernemingen terugbetaald.

Comité voor Financiële Stabiliteit.

Naarmate het relatieve belang van het Belgische financieelwezen op Europese schaal toeneemt, is het bewustzijn gegroeid dat de effecten van deze ontwikkeling op de stabiliteit van het financieel bestel en van het land voldoende moeten worden omkaderd. Daarom heeft de wetgever het Comité voor Financiële Stabiliteit (CFS) opgericht, waarvan de leden van de directiecomités van de Nationale Bank van België (NBB) en van de CBFA deel uitmaken. Het CFS analyseert regelmatig de risico's en de belangrijkste factoren die een invloed kunnen hebben op het financiële bestel. Ook de Federale Overheidsdienst Financiën wordt bij deze besprekingen betrokken. Daarnaast besteedt het CFS ook heel wat aandacht aan de behandeling van mogelijke operationele crisissen die van

aard zijn de financiële stabiliteit in het gedrang te brengen. Het CFS gaat, met de ondersteuning van de diensten van de NBB en van de CBFA, na in welke mate ons financieel bestel bestand is tegen bepaalde evoluties, waaronder een drastische renteschok, een liquiditeitscrisis of een pandemie. Beide instellingen hebben actief meegewerkt aan de werkzaamheden van het comité. Het comité volgt verder de werkzaamheden op waarbij de NBB en de CBFA samenwerken bij de uitvoering van toezichtopdrachten op bepaalde infrastructuur-ondernemingen, meer in het bijzonder inzake effectenverrekening en -vereffening, taken die in overleg met de betrokken buitenlandse toezichthouders worden uitgevoerd.

De CBFA is ervan overtuigd dat deze samenwerking een ruimer en tegelijkertijd ook steviger toezicht mogelijk maakt waarbij elementen uit het macroveld en gegevens uit het microniveau elkaar aanvullen. Nu deze samenwerking ook de gemeenschappelijke ondersteunende functies omvat, kan de CBFA aldus een sterker uitgebouwd toezichtstelsel uitbouwen en voort ontwikkelen.

Internationalisatie van het toezicht

De toenemende internationalisatie van het financieel bestel vindt onvermijdelijk ook zijn weerslag in de Belgische toezichtpraktijk. In België gevestigde ondernemingen zijn wereldwijd actief, terwijl grote internationale spelers hier een hoofd- of bijkantoor hebben gevestigd. De internationale dimensie van het financieel toezicht vergt toenemende aandacht van de CBFA.

Omdat verschillende Belgische groepen hun hoofdzetel hebben in België vallen zij onder het toezicht van de CBFA. Ze zijn samengesteld uit talrijke binnen- en buitenlandse dochtervennootschappen en bijkantoren: voor de dochtervennootschappen wordt het toezicht uitgeoefend door de lokale toezichthouder, hoewel, gelet op de rol van de centrale leiding van de instelling, een belangrijke taak is weggelegd voor de toezichthouder van de vennootschap van waaruit de groepsleiding wordt aangestuurd. Hier geldt geconsolideerd toezicht.

Rekening houdend met de toenemende internationalisatie van de activiteit van Belgische instellingen heeft de CBFA heel wat "Memoranda of Understanding" of MoU's gesloten met buitenlandse toezichthouders en wordt over bijkomende akkoorden onderhandeld telkens wanneer Belgische banken nieuwe terreinen betreden. In 2006 gold dit bijvoorbeeld voor de contacten met de Turkse toezichthouders, gezien twee Belgische groepen aldaar lokale banken hebben overgenomen.

De CBFA heeft ruime ervaring met grensoverschrijdend toezicht: er zijn bijzondere overeenkomsten gesloten betreffende het toezicht op de grote Belgische financiële groepen, en voor gespecialiseerde ondernemingen, zoals Euroclear en Clearnet, gelden aangepaste MoU's.

Op de effectenmarkten zijn er in 2006 enkele opmerkelijke grensoverschrijdende verrichtingen geweest. De coördinatie tussen de toezichthouders – die plaatsgrijpt in het kader van het standaard MoU van CESR – heeft, voor het Europawijde overnamebod van Mittal op de aandelen Arcelor, de basis gevormd voor de formulering van een gezamenlijk standpunt van de vier betrokken toezichthouders en voor de opstelling van een eenvormig informatie-document voor alle betrokken markten.

Nog hechter is de samenwerking geweest in het kader van de toenadering van Euronext tot New York Stock Exchange in de trans-Atlantische constellatie. De actieve samenwerking tussen de vijf Europese toezichthouders en de Amerikaanse collega's heeft geleid tot eenvormige standpunten die ook in de toekomst zullen verzekeren dat een evenwichtig toezicht de bescherming van de beleggers blijft waarborgen zonder dat het voortbestaan en de eigenheid van de markten aan beide zijden van de oceaan in het gedrang komen. Bijzondere waarborgen werden bedongen om te verhinderen dat de Amerikaanse effecten- of vennootschapswetgeving toepasselijk zou worden op de uitsluitend in Europa genoteerde vennootschappen.

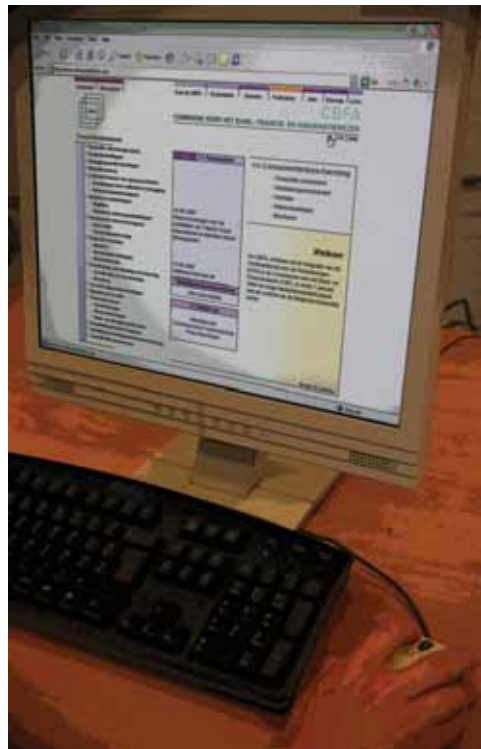
Op regelgevend vlak is de CBFA sterk betrokken bij de ontwikkeling van zowel de internationale als de Europese regelgeving. Zij neemt actief deel aan de drie internationale organisaties – Baselcomité, IAIS en IOSCO – en aan de Europese adviserende comités – CEBS, CEIOPS en CESR – die het beleid op dit vlak coördineren en formuleren. Verscheidene medewerkers zijn op diverse niveaus betrokken bij deze inspanningen voor een betere regulering. Op deze manier bevestigt de CBFA niet enkel haar expertise, maar kan zij ook een bijdrage leveren aan een geheel van regels dat een betere omkadering van het financieezijn in het algemeen mogelijk zal maken. Voor de Belgische ondernemingen en consumenten heeft het als voordeel dat ze sneller informatie krijgen over de aan de gang zijnde ontwikkelingen. Het biedt ook de mogelijkheid lokale aandachtspunten in het Europese overleg op te nemen.

Deze boeiende internationale en Europese ontwikkelingen mogen de behoeften van het dagelijkse toezicht niet uit het oog doen verliezen. Ook in 2006 is dit op niveau gebleken, zoals blijkt uit de activiteitenverslagen die hierna in dit jaarverslag zijn afgedrukt. De inspanningen die elk van de medewerkers van de CBFA dag aan dag leveren, geven niet steeds aanleiding tot ophefmakende acties maar zijn daarom niet minder noodzakelijk en vormen de ruggengraat waarop de instelling steunt.

Hun deskundigheid en professionalisme zijn de waarborg dat de CBFA de haar door de wet opgedragen taken naar behoren kan vervullen. Hun inspanningen worden dan ook gewaardeerd.

Hoofdstuk 1

Algemene organisatie

A. DIRECTIECOMITE

⁷Eddy **Wymeersch**, voorzitter

²Rudi **Bonte**

⁸Marcia **De Wachter**

⁴Michel **Flamée**, ondervoorzitter

⁶Françoise **Masai**

⁵Peter **Praet**

³Jean-Paul **Servais**, ondervoorzitter

Secretaris-generaal

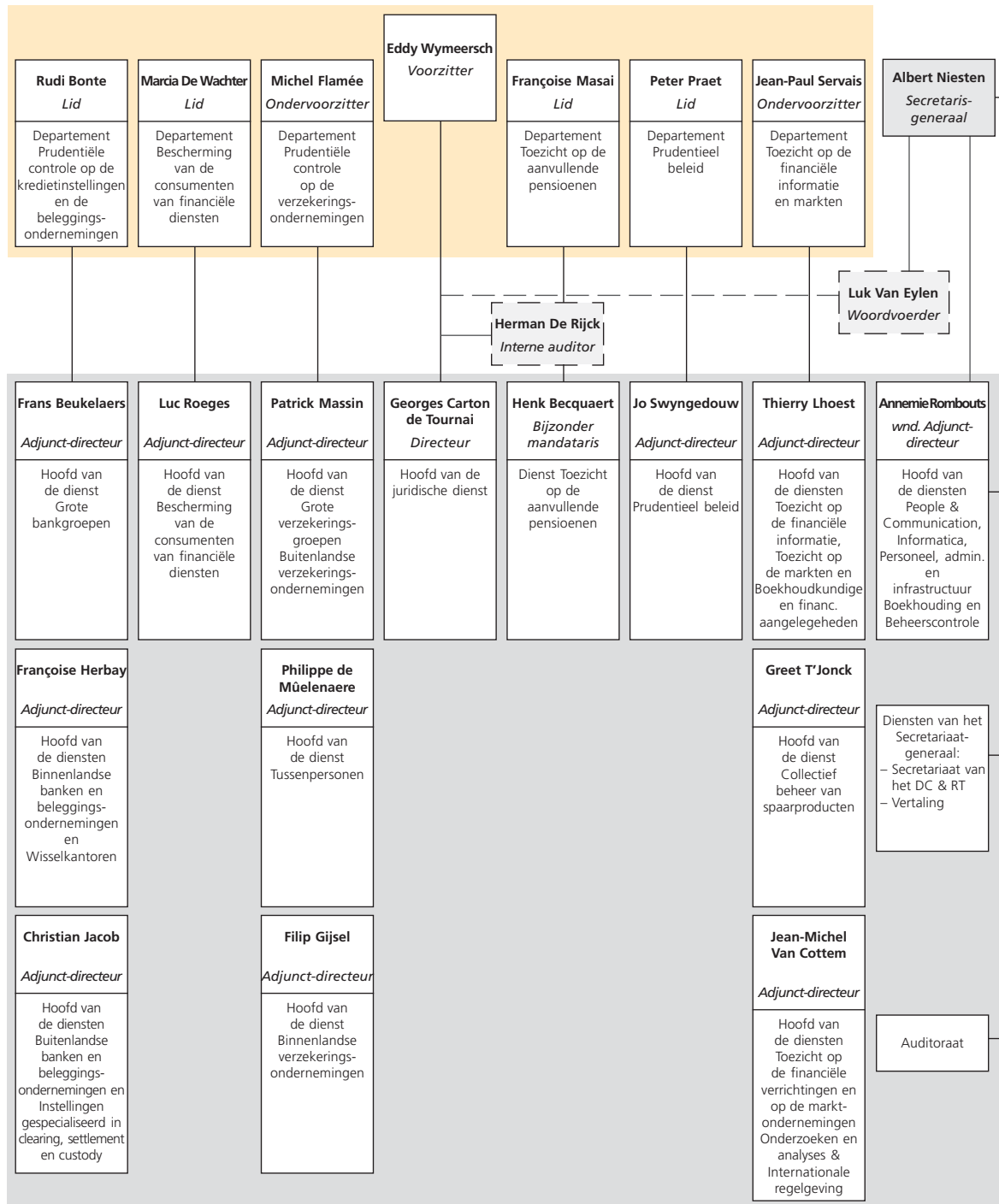
¹Albert **Niesten**, secretaris-generaal

Organigram: evolutie (1)

Conform artikel 54 van de wet van 2 augustus 2002 wordt het organigram van de CBFA door de raad van toezicht goedgekeurd op voorstel van het directiecomité.

Organigram van de departementen

Directiecomité

(1) Toestand op 1 januari 2007.

Op 1 november 2006 heeft de heer G. Vernailen, vice-secretaris-generaal, die de pensioengerechtigde leeftijd had bereikt, de CBFA verlaten. Als secretaris-generaal van de CDV werd de heer Vernailen benoemd tot vice-secretaris-generaal van de CBFA (2), met als belangrijkste opdracht de secretaris-generaal bij te staan,

meer bepaald voor de verwezenlijking van de integratie van de diensten van de CDV in de CBFA. Na het vertrek van de heer Vernailen werd het organigram aangepast, waarbij de functie van vice-secretaris-generaal werd weggelaten.

Inrichtingsreglement

Het inrichtingsreglement werd niet gewijzigd in 2006.

Deontologie

In 2006 is de deontologische code driemaal gewijzigd. Bij de eerste wijziging zijn de statutaire medewerkers die hebben geopteerd voor de regeling inzake het verlof voorafgaand aan de pensionering, uit het toepassingsgebied van de deontologische code gesloten: hoewel zij tot hun pensionering personeelsleden van de CBFA blijven, verlaten zij immers *de facto* de instelling. De tweede wijziging strekte ertoe de bepalingen over het bezit van effecten door met de directieleden verbonden personen te preciseren. Bij de derde wijziging werd het voor personeelsleden geldende verbod om transacties uit te voeren, uitgebreid tot de op Alternext en op de Vrije Markt genoteerde effecten.

Terloops wordt eraan herinnerd dat de deontologische code van de CBFA tot doel heeft de CBFA, haar leiders (3) en haar personeelsleden te beschermen tegen elke verdenking van gebruik van voorkennis waarover zij, gezien de opdrachten van de instelling, onvermijdelijk beschikken. Door de code aan te nemen, leggen de leiders van de CBFA zichzelf het verbod op om aandelen te bezitten van ondernemingen die onder het permanente toezicht van de CBFA staan. Uitzonderingen daarop zijn de rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging en de effecten in discretionair beheer.

De personeelsleden die aandelen in bezit hadden op het ogenblik waarop de deontologische code van kracht werd, en de personeelsleden die later in dienst zijn getreden en al aandelen bezaten, mogen die aandelen behouden. Zij mogen er echter geen verrichtingen mee uitvoeren, tenzij zij hiervoor de voorafgaande formele toestemming van de secretaris-generaal hebben verkregen en het om defensieve verrichtingen gaat.

In 2006 zijn 28 verzoeken om toestemming ingediend door personeelsleden die hun effecten wensten te verkopen of in te brengen in een ruil- of inkoopverrichting.

Bij een dergelijk verzoek om toestemming gaat de secretaris-generaal na of de voorgenomen verrichting wel degelijk een defensief karakter heeft, en of de diensten van de CBFA geen kennis hebben van informatie die als bevoorrecht kan worden bestempeld. In dit verband wordt opgemerkt dat die toestemming zal worden geweigerd wanneer een verzoek om toestemming betrekking heeft op de effecten van een vennootschap die de CBFA heeft laten weten gebruik te maken van de door artikel 10*bis* van de wet van 2 augustus 2002 geboden mogelijkheid om de verspreiding van voorkennis uit te stellen, zelfs als de CBFA zelf niet op de hoogte is van de voorkennis. In dat geval wordt het betrokken personeelslid verzocht een nieuw verzoek in te dienen na een termijn die is vastgesteld op 30 dagen.

- (2) Zie artikel 39 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 tot uitvoering van artikel 45, § 2, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, bevestigd bij de wet van 5 augustus 2003.
- (3) Met "leiders" wordt hier verwezen naar de voorzitter, de leden van het directiecomité, de secretaris-generaal, de vice-secretaris-generaal en de met toepassing van artikel 54 van de wet van 2 augustus 2002 benoemde persoon.

Aantal vergaderingen van de organen

In 2006 heeft het directiecomité 52 maal vergaderd en daarnaast 17 maal gebruik gemaakt van de schriftelijke procedure.

Het directiecomité heeft tevens, samen met het directiecomité van de Nationale Bank van België (NBB), deel-

genomen aan 8 vergaderingen van het Comité voor Financiële Stabiliteit.

De raad van toezicht heeft 7 maal vergaderd en 4 maal gebruik gemaakt van de schriftelijke procedure.

Financiering van de werkingskosten van de CBFA

Vanaf 1 juli 2006 zijn de toezichtstaken van de CBFA uitgebreid met het toezicht op de ondernemingen die het nieuwe statuut van tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten, ingevoerd door de wet van 22 maart 2006 (4), aannemen.

Einde 2006 werd de regeling tot dekking van de werkingskosten van de CBFA dan ook andermaal gewijzigd om te voorzien in de financiering van de kosten van het toezicht op deze ondernemingen, die op 1.160.000 euro werden geraamd.

De kosten voor dit bij wet opgelegde toezicht worden bepaald door 3 factoren:

- ❖ *de noodzaak om bijkomend personeel aan te werven;*

De CBFA heeft het vereiste aantal medewerkers voor de implementatie van de wet voor 2006 geraamd op 10 personeelsleden in voltijds equivalent (VTE). Op 1 januari 2008 zal dit aantal kunnen worden teruggebracht tot 8 VTE's. Voor deze raming werd enerzijds rekening gehouden met de productiviteitswinsten die de informatisering van de inschrijvingen zal opleveren, en anderzijds met de wens van de politieke overheden om het toezicht aan te scherpen teneinde het publiek een betere bescherming te bieden. Dit vergt meer controles ter plaatse, zowel bij de centrale instellingen als bij de tussenpersonen zelf.

- ❖ *de huur van bijkomende kantoorruimte;*
- ❖ *het ontwikkelen van informatietools voor de online-inschrijving (via internet) en het geautomatiseerde beheer van de tussenpersonen.*

Artikel 48, § 1, 5° van de wet van 2 augustus 2002 verleent de raad van toezicht de bevoegdheid om aan de Koning, op voorstel van het directiecomité, de algemene regels voor te stellen inzake de financiering van de activiteiten van de CBFA. Op grond van deze bevoegdheid stelt de raad dan ook de volgende algemene regels voor om de aldus vastgestelde kosten voor het toezicht te financieren:

- ❖ *verhoging van het aantal VTE's dat de CBFA mag aanwerven;*

Ter herinnering: het aantal VTE's dat de CBFA mag aanwerven werd bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 mei 2005 vastgesteld op 406 personeelsleden, hierbij rekening houdend met de opdrachten die op dat ogenblik aan de CBFA waren toevertrouwd.

- ❖ *financiering van de toezichtskosten ten laste van de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten, door het vaststellen van een sectorale enveloppe ten belope van het budgettaire gevolg dat de wet heeft voor de CBFA.*

Het koninklijk besluit van 20 december 2006 vertaalt deze regels in het basisbesluit van 22 mei 2005: het brengt het maximum aantal personeelsleden dat de CBFA kan tewerkstellen van 406 op 416 voor 2006, 415 voor 2007 en 414 voor 2008 en voert een aparte enveloppe in van 1.160.000 euro, te financieren door de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten, mede naar verhouding met het aantal door de betrokken tussenpersoon aangewende personen in contact met het publiek.

(4) Wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten, BS 28 april 2006.

Het Comité voor Financiële Stabiliteit

Ingevolge de wet van 2 augustus 2002 worden de aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor de CBFA en de Nationale Bank van België (NBB), behandeld binnen het Comité voor Financiële Stabiliteit (CFS) (5). Deze domeinen worden door de wet verder gepreciseerd.

Een belangrijk werkterrein houdt verband met de beoordeling van de stabiliteit van het Belgische financiële systeem. In dit kader worden door het CFS regelmatig de risico's en de belangrijkste factoren geanalyseerd die een invloed kunnen hebben op het financiële bestel. Ook de Federale Overheidsdienst Financiën wordt bij deze besprekingen betrokken.

Zo stond in de voorbije verslagperiode de stabiliteit van het Belgische financiële systeem centraal bij de beoordeling, door het IMF, van de robuustheid van de Belgische financiële sector (FSAP). Het CFS nam kennis van de stresstests die de CBFA en de NBB in nauwe samenwerking met de voornaamste Belgische banken en verzekeringsmaatschappijen hadden georganiseerd om de weerbaarheid van de financiële groepen bij liquiditeits- of renteschokken of bij kredietproblemen te beoordelen. Het IMF verwelkomde deze initiatieven en verzocht het CFS zijn aandacht toe te spitsen op de wijziging die het risicoprofiel van het Belgische financiële systeem momenteel ondergaat en op de uitdagingen voor de financiële sector ingevolge de belangrijke ontwikkelingen in de Europese regelgeving (6).

Vanuit dezelfde optiek boog het CFS zich tevens over de betalings- en vereffeningssystemen, het TARGET2-project, dat tot doel heeft tegen 2008 een gemeenschappelijk technisch platform in te voeren voor de bruto-realtimebetalingen in het eurogebied, alsook over de wisselwerking tussen dat nieuwe gemeenschappelijke platform en de effectenvereffeningssystemen. Ten slotte werd ook het SEPA-project, dat de totstandbrenging tegen 2010 van een gemeenschappelijk eurobetalingsgebied beoogt, aan een onderzoek onderworpen.

In een tweede domein dat daarbij aansluit wordt door het CFS specifiek aandacht besteed aan de behandeling van mogelijke operationele crisissen die van aard zijn de financiële stabiliteit in het gedrang te brengen. Het CFS keurde op 18 oktober 2004 een aantal aanbevelingen goed die erop gericht zijn de stabiliteit van

het financiële systeem in geval van dergelijke crisissen te versterken. Daarbij wordt erop toegezien dat de actoren en functies die cruciaal worden geacht voor de werking van het Belgische financiële systeem, de vereiste maatregelen nemen om de continuïteit van hun activiteiten te waarborgen. Het CFS vertrouwde de tenuitvoerlegging van die aanbevelingen toe aan een Permanente follow-upstructuur (PFS) die een specifieke escalatie- en communicatieprocedure uitwerkte voor incidenten van operationele aard (*business continuity*) die een sterke negatieve impact kunnen hebben op de goede werking van het Belgische financiële systeem (natuurramp, terroristische aanslag, pandemie, enz.).

Een derde domein houdt verband met het toezicht op de betalings-, verrekenings- en vereffeningssystemen waar de CBFA instaat voor het prudentiële toezicht op de gereguleerde ondernemingen die een dergelijk systeem beheren terwijl de NBB verantwoordelijk is voor het *oversight* toezicht, waarbij de goede werking, de doelmatigheid en de deugdelijkheid van deze systemen wordt beoogd. Het CFS coördineert beide toezichtverantwoordelijkheden met als doelstelling dit toezicht zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zowel voor de controlerende als de gecontroleerde instellingen.

Een vierde domein van gemeenschappelijk belang behelst de samenwerking tussen beide instellingen met betrekking tot de ondersteunende taken. Deze samenwerking wordt geconcretiseerd aan de hand van samenwerkingsakkoorden (Service Level Agreements). Bij het afsluiten van de verslagperiode werden al 15 van dergelijke SLA's tussen beide instellingen afgesloten. Via deze SLA's streven beide instellingen ernaar hun efficiëntie te bevorderen. Teneinde belangenconflicten tussen beide instellingen te vermijden wordt ernaar gestreefd deze uitbesteding aan marktconforme voorwaarden te realiseren.

Om de werking en de bevoegdheden beter bekend te maken besliste het CFS in de voorbije verslagperiode een specifieke website (www.csf-cfs.be) te ontwerpen. Deze site, die sinds 2 oktober 2006 operationeel is, beschrijft niet alleen de taken en activiteiten van het CFS maar ook die van de Raad van Toezicht van de Overheid van de Financiële Diensten (RTOFD), het tweede orgaan voor samenwerking tussen de CBFA en de NBB dat door de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht

(5) Artikel 117 §§ 1 en 3 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

(6) De Europese Richtlijnen inzake kapitaaltoereikendheid (CRD), markten in financiële instrumenten, solvabiliteitsmarges (Solvency II) en betalingsverkeer (SEPA).

op de financiële sector en de financiële diensten in het leven werd geroepen. Deze website zal tevens dienst doen als communicatiemiddel met de sector, ingeval een ernstige operationele financiële crisis die een of meerdere kritieke instellingen of infrastructures zou treffen.

Net als vergelijkbare sites van andere landen, biedt die site naast publiek toegankelijke informatie ook informatie die uitsluitend toegankelijk is respectievelijk voor de kritieke instellingen en infrastructures en voor de financiële autoriteiten.

Internationale en Europese werkzaamheden

De Commissie neemt actief deel aan vele internationale en Europese werkzaamheden waar het toekomstige toezichtskader voor de financiële activiteit wordt uitgetekend.

Verskillende leden van het directiecomité zijn nauw betrokken bij het internationale overleg inzake het banktoezicht (lid van Baselcomité, CEBS, ...), het toezicht op het verzekeringswezen (CEIOPS en ondervoorzitter van IAIS) en het effectenwezen (IOSCO, CESR).

Daarnaast zijn medewerkers van alle departementen actief betrokken bij de internationale en Europese werkgroepen waar de reglementering gestalte wordt gege-

ven, het nieuwe toezichtkader in het leven wordt geroepen, en waar tussen de Europese toezichthouders een steeds intenser overleg plaatsgrijpt.

Deze actie laat toe dat reeds van bij de aanvang kennis kan worden genomen van en invloed kan worden uitgeoefend op de geplande werkzaamheden en dat de Belgische ondernemingen kunnen worden geïnformeerd over de op komst zijnde ontwikkelingen. Het Belgische toezicht kan verder tijdig worden voorbereid op de aangekondigde vernieuwingen, en in een aantal gevallen heeft de CBFA zelfs inspiratie geleverd voor de internationale regelgeving.

Externe verantwoording

Accountability – Verantwoording van het beleid

De onafhankelijkheid van de toezichthouders, waarnaar verwezen wordt in de toepasselijke internationale toezichtsnormen, zoals deze van het Baselcomité of IOSCO, is verankerd in onze wetgeving. De verplichting tot verantwoording vormt er dan ook de keerzijde van. Zoals gelijkaardige bepalingen in andere landen stelt artikel 65 van de wet van 2 augustus 2002 dat de voorzitter van de CBFA kan worden gehoord door de bevoegde commissies van de Kamer of van de Senaat. Ook in 2006 werd daartoe overgegaan. Onverminderd de andere uit de wet voortvloeiende concrete verplichtingen – zoals deze inzake open raadpleging van de marktdeelnemers bij de voorbereiding van wetgeving (artikel 64 van de wet van 2 augustus 2002) – is het de taak van de toezichthouder aan deze

verantwoordingsverplichting gestalte te geven. Dit kan geschieden door een geheel aan instrumenten aan de hand waarvan meer transparantie wordt gegeven aan de actie en standpunten van de toezichthouder. De CBFA pleegt uitvoerig overleg met de gecontroleerde ondernemingen en met hun beroepsverenigingen om, gelet op de proportionaliteitsregel, te garanderen dat de voorgestelde reglementaire verplichtingen optimaal zijn afgestemd op de omvang van de adressaten ervan. De CBFA maakt onder meer uitvoerig gebruik van haar website om gegevens en beslissingen openbaar te maken (7). Zij stelt dan ook vast dat de CBFA-website (8) frequent door de gebruikers wordt geraadpleegd. De CBFA besteedt voorts bijzondere aandacht aan de motivering van haar beslissingen, vooral in materies waarin zij dwangmaatregelen oplegt aan marktdeelnemers.

(7) Zie artikel 66 van de wet van 2 augustus 2002: “De CBFA maakt een website en werkt deze bij. De website bevat alle reglementen, handelingen en beslissingen die moeten worden bekendgemaakt, alsook alle andere gegevens waarvan de CBFA de verspreiding aangewezen acht in het belang van haar wettelijke opdrachten. Onverminderd de wijze van bekendmaking die door de toepasselijke wettelijke of reglementaire bepalingen wordt voorgeschreven, bepaalt de CBFA de eventuele andere wijzen van bekendmaking van de reglementen, beslissingen, berichten, verslagen en andere handelingen die zij openbaar maakt.”

(8) Zie de webstek van de CBFA: www.cbfa.be.

B. RAAD VAN TOEZICHT (9)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			10		11		12	

¹¹Eddy **Wymeersch**, voorzitter

⁷Jean **Eylenbosch**

⁹Jean-François **Cats**

²Guy **Keutgen**

¹Herman **Cousy**

¹²Hilde **Laga**

³Eric **De Keuleneer**

⁶Didier **Matray**

⁴Christian **Dumolin** (10)

⁵Marnix **Van Damme**

¹⁰Martine **Durez** (10)

⁸Dirk **Van Gerven**

Bedrijfsrevisor

André **Killesse** (11)

Ter uitvoering van artikel 48, § 1, 4°, van de wet van 2 augustus 2002 en binnen de grenzen van zijn bevoegdheden zoals omschreven in voormelde wet heeft de raad van toezicht van de Commissie voor het Bank, Financie- en Assurantiewezen, op voorstel van het directiecomité, in zijn zitting van 19 april 2007, onderhavig jaarverslag goedgekeurd.

(9) Toestand op 31 december 2006.

(10) Benoemd op grond van de hoedanigheid van lid van de Regentenraad van de NBB.

(11) Benoemd overeenkomstig artikel 57, tweede lid, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

Verslag van de raad van toezicht

De raad van toezicht is in 2006, net als het directiecomité, sterk betrokken geweest bij de herregulering van het financiële bestel. Gevolg gevend aan zijn wettelijke opdracht om de ontwikkelingen te bespreken op het gebied van het toezicht in Europa, en de weerslag ervan op het Belgische toezichtskader, heeft de raad herhaaldelijk van gedachten gewisseld over de belangrijkste voorontwerpen van wet of van besluit, en heeft hij hierbij opmerkingen geformuleerd en aanbevelingen verstrekt. Dit was in het bijzonder het geval voor de wetgeving op de overnamebiedingen, met betrekking tot dewelke de leden van de raad van toezicht hun standpunt hebben vertolkt over de belangrijkste beleidsopties die in dit ontwerp aan bod komen. Hetzelfde geldt voor de nieuwe wetgeving op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. De raad heeft onder meer aandacht besteed aan de voorgestelde nieuwe juridische structuur en hij heeft aanbevolen na te gaan in welke mate de prudentiële regels die op deze instellingen van toepassing zouden zijn kunnen aanleunen bij deze die gelden voor de andere onder prudentieel toezicht staande ondernemingen. Ook de verschillen met de op de verzekeringsondernemingen toepasselijke wetgeving werden besproken.

De raad heeft ook heel wat andere ontwerpwetgeving geanalyseerd: dit geldt voor de nieuwe transparantieregels voor beursgenoteerde emittenten en de juridische omkadering van de tussenpersonen voor bank- en beleggingsdiensten. Bij de bespreking werden ook de toezichtstructuren en de daarbij horende financieringsregels betrokken. Met toepassing van artikel 48, § 1, 5°, van de wet van 2 augustus 2002 heeft de raad, op voorstel van het directiecomité, voorstellen geformuleerd over de financieringsregeling voor het toezicht op de tussenpersonen voor bank- en beleggingsdiensten. Die hebben geleid tot het koninklijk besluit van 20 december 2006 tot wijziging van het financieringsbesluit van de CBFA van 22 mei 2005.

Een uitvoerige discussie werd gevoerd betreffende het voorstel van internal governance voor kredietinstellingen op grond van de ontwerpnota die het directiecomité heeft opgesteld ter vervanging van de historische bankprotocols. De regels van internal governance werden niet enkel vergeleken met de code voor de beursgenoteerde vennootschappen, doch ook met de specifieke prudentiële vereisten.

Op grond van de resultaten die werden samengebracht uit de individuele stress tests waarmee het renterisico van de verzekeringsondernemingen in kaart werd gebracht, heeft de raad zowel over methodologie als conclusies uitvoerig van gedachten gewisseld. Dat heeft geleid tot een dieper inzicht en een aandacht voor verdere opvolging. Meer algemeen heeft de raad kennis genomen van de conclusies van de evaluatie die het Internationaal Muntfonds heeft uitgevoerd in opvolging van de doorlichting waartoe het Fonds vorig jaar is overgegaan, en heeft hij vastgesteld dat op de meeste punten aan de aanbevelingen uitvoering werd gegeven.

In het kader van zijn wettelijke adviesrol over de toezichtsprioriteiten en de voorbereiding en uitvoering van het toezichtsbeleid, bedoeld in artikel 48, § 1, 2° en 3° van voornoemde wet, werd een beleidsgerichte discussie gevoerd met betrekking tot de rol van de consumentenbescherming in het beleid van de CBFA. De raad heeft suggesties geformuleerd voor een evenwichtige uitbouw van deze opdracht. De raad heeft daarnaast ook de reeds in zijn vorig verslag vermelde bekommernis nopens de transparantie van de in levens- en groepsverzekeringscontracten aangerekende beheerskosten in herinnering gebracht.

Deze besprekingen zijn bijzonder nuttig voor de werking van de instelling omdat zij toelaten een ruimere blik te werpen op de voorstellen van het directiecomité en toelaten eventuele toepassingsmoeilijkheden te identificeren en waar nodig er in een vroeg stadium rekening mee te houden.

De aandacht van de raad van toezicht is ook gegaan naar de interne werking van de instelling. Verschillende aspecten zijn hierbij aan de orde gekomen.

Vanzelfsprekend besteedt de raad veel aandacht aan zijn wettelijke opdracht, vervat in artikel 48, § 1, 4° van de wet van 2 augustus 2002, op grond waarvan hij de jaarrekening, de jaarlijkse budgetten en het jaarverslag goedkeurt. De jaarrekening en het jaarverslag over 2005 werden op 31 maart 2006 goedgekeurd. In de loop van het jaar werd de raad geïnformeerd over de uitvoering van het budget en een tussentijdse staat van de uitgaven en ontvangsten werd hem voorgelegd. Hij volgt tevens de bevindingen van de interne auditfunctie en de opvolging van diens aanbevelingen op. Op 22 mei 2006 heeft hij ook het mandaat van de bedrijfsrevisor hernieuwd.

De raad heeft verder, in uitvoering van zijn algemene toezichtsoverdracht op de werking van de CBFA, waarvan sprake in artikel 48, § 1, 4° van voormelde wet, herhaaldelijk aandacht besteed aan de interne werking van verschillende diensten. Zoals vorige jaren werd het Human Resources-verslag aan de Raad voorgelegd. Hij heeft de grote evoluties in het personeelsbestand besproken, met inbegrip van de evenwichtige samenstelling van de leeftijds-categorieën. Een gunstige man/vrouw-verdeling werd geacteerd.

De sanctieprocedure van de CBFA is relatief nieuw. De raad heeft een uitvoerige uiteenzetting gevraagd van de sanctieprocedures en van de rol van het auditoraat. In deze delicate materie hebben de leden van de raad aanbevelingen verricht, onder meer inzake de eerbieding van de rechten van verweer.

De dienst van de tussenpersonen diende uitgebreid te worden nu ook de tussenpersonen actief voor bank- en beleggingsdiensten zich bij de CBFA moeten inschrijven. Niet enkel werden bijkomende personeelsleden aangevraagd, maar er werd ook in nieuwe huisvesting voorzien.

De fysieke infrastructuur, met inbegrip van de budgettaire impact, werd besproken in het kader van de toegenomen behoeften inzake huisvesting.

Luidens lid 3 van artikel 62 van de wet van 2 augustus 2002 is de raad van toezicht betrokken bij de passende maatregelen om de naleving van de deontologische voorschriften te verzekeren. Ook in 2006 heeft de raad kennis genomen van verschillende gevallen van toepassing van de deontologische code onder meer inzake rechtstreeks of onrechtstreeks aandelenbezit. Hij heeft hierbij vastgesteld dat de code drie aanpassingen behoeft en in het algemeen op consistente wijze wordt nageleefd.

Ten slotte heeft de raad een eerste bespreking gewijd aan de procedures die kunnen gevolgd worden inzake de benoeming van de leden van het directiecomité, waarvoor artikel 48, § 1, 6°, van de voornoemde wet zijn voorafgaand advies voorschrijft, en de ministers van Financiën en Economie van zijn standpunt ter zake ingelicht.

C. RECENTE ONTWIKKELINGEN

Het zesjarig mandaat van Eddy Wymeersch, voorzitter van de CBFA sinds 1 april 2001 liep ten einde op 31 maart 2007.

Bij koninklijk besluit van 25 april 2007 werd Jean-Paul Servais, met ingang van 20 april 2007, benoemd tot voorzitter van de CBFA.

Vervolgens werd de functie van voorzitter van de CBFA opgesplitst.

Bij koninklijk besluit van 27 april 2007 werd Eddy Wymeersch, met ingang van 2 mei 2007, benoemd tot voorzitter van de raad van toezicht van de CBFA.

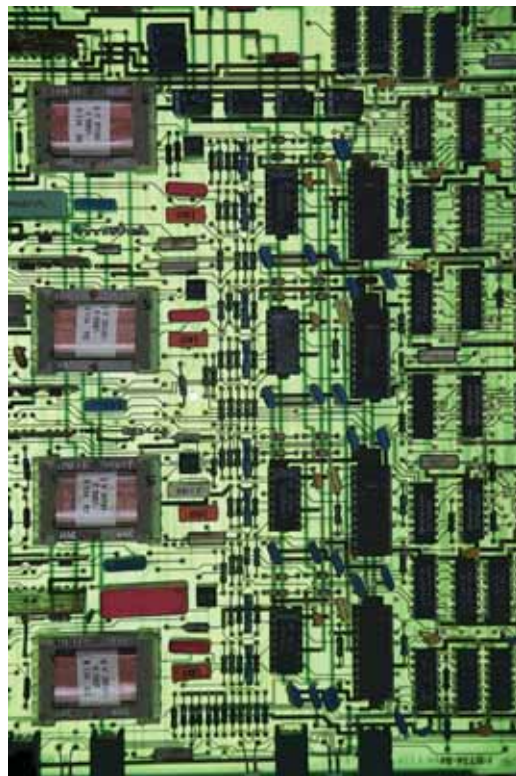
Diezelfde datum, 2 mei 2007, werd Jean-Paul Servais voorzitter van het directiecomité van de CBFA.

Bij koninklijk besluit van 27 april 2007 werd Henk Becquaert, met ingang van 1 mei 2007, benoemd tot lid van het directiecomité van de CBFA.

Met de opsplitsing van het voorzitterschap van de raad van toezicht en van het directiecomité van de CBFA geeft de overheid, onder meer, gevolg aan de aanbevelingen die het Internationaal Monetair Fonds heeft geformuleerd, inzonderheid in het kader van het Financial Sector Assessment Program, en recentelijk nog tijdens de zending "Artikel IV", die met betrekking tot België werden gevoerd.

De administratieve procedure voor de oplegging van administratieve geldboetes werd ingesteld bij wet van 2 augustus 2002. Gelet op de toename van de dossiers en op basis van de opgedane ervaring werd beslist de bevoegdheid om administratieve geldboetes en dwangsommen op te leggen toe te wijzen aan een sanctiecommissie binnen de raad van toezicht van de CBFA (12). Tevens werd de mogelijkheid ingevoerd om, in bepaalde gevallen een minnelijke schikking te treffen.

(12) Programmawet van 27 april 2007 (BS 8 mei 2007).

Hoofdstuk 2

Activiteitsverslagen

2006 IN EEN OOGOPSLAG

22 februari 2006	Met de wet van 22 februari 2006 wordt een informatieplicht ingevoerd in de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen. Om de verzekeringstussenpersonen te helpen zich te conformeren aan deze informatieplicht, stellen de beroepsverenigingen van de verzekeringstussenpersonen en de beroepsvereniging van de verzekeringsondernemingen, in overleg met de CBFA, een aantal specifiek voor de sector bestemde documenten op. Er worden meer bepaald drie fiches opgesteld: een eerste fiche voor de klassieke levensverzekeringen, een tweede voor het spaarwezen of de beleggingen via levensverzekeringen en een derde voor de niet-levensverzekeringen.
7 maart 2006	Met de goedkeuring van het koninklijk besluit van 7 maart 2006 wordt gehoor gegeven aan de vraag van de sector van het collectief beheer om ICB's de mogelijkheid te bieden hun effecten uit te lenen. Het besluit legt de voorwaarden en modaliteiten van deze effectenleningen vast.
31 maart 2006	Banken rapporteren voor het eerst onder IAS/IFRS voor prudentiële doeleinden (geconsolideerd schema A). Ze maken ook voor het eerst gebruik van XBRL.
10 mei 2006	De nieuwe preventieve maatregelen inzake marktmissbruik treden in werking. Ze voltooien de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijnen inzake marktmissbruik. In de periode van 10 mei tot eind 2006 zal de CBFA 822 transacties van bedrijfsleiders en gelieerde personen publiceren.
17 mei 2006	De CBFA stelt haar jaarverslag over 2005 voor aan de media.
20 mei 2006	De OBA-richtlijn treedt in werking. Aangezien de omzettingsteksten op dat ogenblik nog in volle voorbereiding zijn, neemt de CBFA de nodige maatregelen om op eigen initiatief de directe werking te erkennen van de bepalingen van de richtlijn die rechten verlenen aan de economisch agenten. Dit zijn meer bepaald de bepalingen aangaande de bevoegdheid voor en de erkenning van het prospectus bij een grensoverschrijdend bod.
23 mei 2006	De CBFA keurt het prospectus goed voor de uitgifte van maximum 649.350 nieuwe aandelen van Evadix S.A., de eerste vennootschap die vanaf 20 juni 2006 noteert op Alternext. In de loop van 2006 zullen nog drie andere bedrijven de stap naar Alternext zetten, met name Emakina Group S.A., De Rouck Geomatics S.A. en Porthus N.V. In 2006 zijn er in totaal 20 beursintroducties op Euronext Brussels: 7 op <i>Eurolist by Euronext Brussels</i> , 9 op de <i>Vrije Markt</i> en 4 op <i>Alternext Brussels</i> .
14 juni 2006	De zogenaamde Kapitaal-richtlijn (<i>Capital Requirements Directive, CRD</i>) transposeert het Basel-II-raamwerk in de Europese rechtsorde.
16 juni 2006	De wet van 16 juni 2006 voert de regeling in voor het prospectus dat gepubliceerd moet worden door de instellingen voor collectieve belegging met een vast aantal rechten van deelneming.
21 juni 2006	Het koninklijk besluit van 21 juni 2006 hervormt de regeling voor de behandeling van individuele verzekeringsklachten en centraliseert de bevoegdheden ter zake bij één klachtenbehandelingsorgaan, de Ombudsdienst Verzekeringen. Eind november 2006 treedt het besluit in werking. Van dan af behandelt de CBFA geen nieuwe verzekeringsklachten meer die bij haar worden ingediend.
1 juli 2006	De wet van 22 maart 2006 treedt in werking. Deze wet voert het statuut in van agent of makelaar in bank- en beleggingsdiensten.
10 augustus 2006	De Europese Commissie kondigt de uitvoeringsmaatregelen af bij de MiFID-richtlijn.
17 augustus 2006	Mittal Steel sluit haar bod definitief af en verklaart vervolgens 93,72% van de aandelen van Arcelor te bezitten. Zodra het bod wordt aangekondigd, ontstaat er een intensieve samenwerking tussen de autoriteiten van de landen waar het bod zal worden geopend teneinde de in de verschillende Europese jurisdicties geldende wettelijke en reglementaire vereisten met elkaar te verzoenen en erop toe te zien dat er geen significant verschil is in de informatie die respectievelijk in Europa en in de Verenigde Staten aan het publiek wordt verstrekt. Gezien de extreme mediatisering van dit dossier wordt via deze samenwerking tevens getracht om de verklaringen van de betrokken partijen aan de pers te kanaliseren.
22 augustus 2006	De CBFA vaardigt een reglement uit over de externe functies van leiders van geregelende instellingen.
19 september 2006	Anticiperend op een aantal maatregelen die wellicht door de toekomstige richtlijn "Solvabiliteit II" zullen worden ingevoerd, legt de CBFA via twee circulaire de regels vast voor de erkenning van de activa-passivabeheermodellen voor het verkrijgen van een vrijstelling van de verplichting om een aanvullende voorziening aan te leggen voor het renterisico bij levensverzekeringen.
17 oktober 2006	De CBFA keurt het nieuwe eigenvermogensreglement goed dat van toepassing is op alle instellingen die onderworpen zijn aan Basel II. Met dit reglement worden de meeste bepalingen van de Kapitaal-richtlijn omgezet in Belgisch recht.
27 oktober 2006	De wet betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP's) wordt afgekondigd. Zij zet de richtlijn bedrijfspensioenvoorziening om die de Belgische IBP's toelaat de pensioenregelingen van ondernemingen die in andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte zijn gevestigd, te beheren. De wet moderniseert het prudentiële kader voor de IBP's. Daarnaast creëert zij een nieuwe rechtsvorm, het OFP (organisme voor de financiering van pensioenen), die specifiek is afgestemd op de activiteiten van de IBP's en een eigen fiscaal statuut heeft.
19 december 2006	De algemene vergadering van de aandeelhouders van Euronext N.V. geeft groen licht voor het toenaderingsproject van de groep Euronext N.V. en de groep NYSE, Inc. Als lid van het College van Euronext Toezichthouders heeft de CBFA deelgenomen aan de werkgroep die was opgericht op initiatief van het Comité van Voorzitters. Deze werkgroep had als opdracht het project aan een gedetailleerd onderzoek te onderwerpen teneinde de impact ervan na te gaan op de toezichtsactiviteiten die zijn vastgelegd in het MoU dat is afgesloten tussen de verschillende regelgevers van de Euronextzone. Parallel hiermee heeft de CBFA de weerslag onderzocht van ditzelfde project op de binnenlandse toezichtsactiviteiten.
December 2006	De CBFA publiceert een <i>feedback statement</i> over 'deugdelijk bestuur'. Dit document is het resultaat van een brede raadpleging, in de periode maart-juli, van de sector over de prudentiële verwachtingen van de CBFA inzake het deugdelijk bestuur van financiële instellingen onder prudentieel statuut.
1 januari 2007	"Basel II" treedt in werking. Het Basel-II-raamwerk, voorbereid door het Baselcomité, verfijnt de eigenvermogensvereisten van financiële instellingen. Banken en beleggingsondernemingen maken vanaf 2007 een solvabiliteitsberekening op basis van dit nieuwe Basel-II-kader.

ACTIVITEITSVERSLAGEN DEPARTEMENTEN

Prudentieel beleid

1. Doelstellingen van het departement

In de vorige jaarverslagen (13) werden de doelstellingen van het departement toegelicht. Deze zijn niet gewijzigd tijdens de verslagperiode.

Het departement neemt deel aan het ontwikkelen van prudentiële normen, standaarden en regelgeving voor banken, beleggingsondernemingen en verzekeringen. Eén van de belangrijkste aandachtspunten van het voorbije jaar was het voorbereiden van de integratie van de verzekeringsdimensie in de werkzaamheden van het departement. Deze integratie zal in de loop van 2007 volledig voltrokken worden. Bij het afronden van dat proces zal de aard van de dienstverlening verstrekt aan de operationele controledepartementen (bank- en verzekeringstoezicht) vergelijkbaar zijn. Bij die gelegenheid zal – meer nog dan in het verleden – maximaal de nadruk worden gelegd op een cross-sectorale harmonisatie van de prudentiële aanpak en regelgeving. Daar waar in het verleden deze aanpak al werd ingevoerd voor *governance*- en algemene organisatievoorschriften, zal hij worden veralgemeend in het uittekenen en ontwikkelen van prudentiële normen en de omzetting ervan in *best practices* en toezichtsinstrumenten.

De ontwikkelingen in het Solvency-II-project voor de verzekeringssector, dat conceptueel vergelijkbaar is met Basel II, en deze in de drie zogenaamde Lamfalussy-comités (CEBS, CEIOPS en CESR) (14) vereisen dat de structuur en het functioneren van het departement gericht zijn op sectoroverschrijdende synergie en coherentie. De 3L3-comités voeren werkzaamheden uit in het kader van het conglomeratentoezicht, witten,

geschiktheidscriteria voor aandeelhouders, eigen vermogen, *internal governance*, Deze comités nemen een geheel van initiatieven gericht op verdere convergentie van de prudentiële praktijken van de Europese toezichthouders (in het bijzonder inzake bemiddeling (*mediation*), *impact assessment*, *peer review* en inzake gemeenschappelijke trainings- en vormingsinitiatieven, ...) en op het versterken van een Europese toezichtscultuur. Deze initiatieven kaderen ook in de voorbereiding van de evaluatie van de Lamfalussy-structuur die in 2007 zal plaatsvinden in de EU. De verschillende 3L3-comités hebben initiatieven genomen om dit proces voor te bereiden. Bij CEBS dient de *Convergence Task Force* deze werkzaamheden te coördineren. Bij CEIOPS werden het mandaat en de benaming van de *Compass Task Force* aangepast. Het is nu aan de *Convergence and Impact Assessment Task Force*, voorgezeten door het lid van het directiecomité bevoegd voor het verzekeringstoezicht, dat deze opdracht werd toevertrouwd. Deze werkgroepen dienen tevens een antwoord te formuleren op de aanbevelingen van het zogenaamde "Francq"-rapport (15).

Een coherente sectoroverschrijdende prudentiële aanpak is onafwendbaar voor een geïntegreerde toezichthouder, hetgeen uitiem in een unieke en identieke risico-analyse en controle-aanpak dient te resulteren ongeacht de aard en het statuut van de financiële tussenpersoon. Binnen het specifiek Belgisch kader is een coherente aanpak over de sectoren daarenboven een voorwaarde om op een geloofwaardige wijze een groeps- of conglomeratentoezicht uit te voeren.

(13) Zie de jaarverslagen CBFA 2004, p. 32-33 en 2005, p. 28-29.

(14) Afkorting van de Engelstalige benamingen, hierna 3L3-comités genoemd.

CEBS: Committee of European Banking Supervisors.

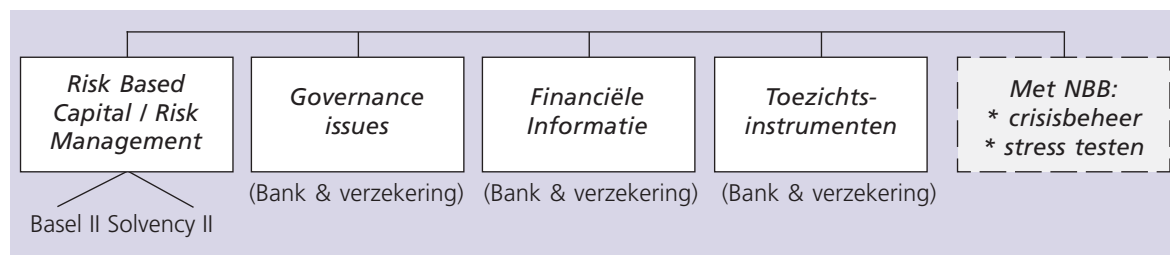
CEIOPS: Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors.

CESR: Committee of European Securities Regulators.

(15) Het 'Francq'-rapport over het financieel toezicht werd, op vraag van de Ecofin, opgemaakt door het Financial Services Committee (FSC) en bevat aanbevelingen voor een efficiëntere organisatie van het financieel toezicht in Europa.

2. Organigram en middelen

In de loop van 2007 zal het departement evolueren naar de hiernavolgende structuur:

Met deze structuur wordt de sectoroverschrijdende aanpak van prudentiële toezichtsvraagstukken benadrukt. Het organigram duidt ook de beleidsdomeinen aan die in een structureel samenwerkingsverband met de Nationale Bank van België (NBB) worden gerealiseerd. Het betreft domeinen waarin zowel de CBFA als de NBB specifieke bevoegdheden hebben, waarbij zij gezamenlijke initiatieven nemen of waarbij zij hun inspanningen maximaal op mekaar afstemmen.

Het internationaal beleidsoverleg blijft een kernactiviteit van het departement. Leden van het directiecomité spelen een vooraanstaande rol in het internationaal beleidsoverleg. Zo werd het lid van het directiecomité bevoegd voor het departement in 2006 aangesteld als lid van de *Ad Hoc Working Group on EU Financial Stability Arrangements* van het EFC (16), werd het lid van het directiecomité bevoegd voor het departement prudentiële controle op de verzekeringsondernemingen begin 2007 verkozen tot voorzitter van het uitvoerend comité van IAIS (17) en werd het lid van het directiecomité bevoegd voor het departement prudentiële controle op de kredietinstellingen begin 2007 lid van het bureau van CEBS. Ook de medewerkers van het departement bepalen mee het beleid in diverse internationale fora en overlegorganen.

Voor het geheel van zijn opdrachten beschikt het departement over 27,7 FTE, met inbegrip van de vier personeelsleden van de NBB die in het kader van de concrete invulling van de synergie tussen beide instellingen, geïntegreerd zijn in het departement.

3. Prioriteiten en aandachtspunten

Het jaar 2006 werd in belangrijke mate gekenmerkt door een golf van nieuwe regelgevende initiatieven, als gevolg van Europese of internationale ontwikkelingen. De aandacht verschuift nu naar de coherente implementatie van deze regelgeving in de prudentiële praktijk. Deze verschuivingen zullen de agenda en de prioriteiten van de internationale fora in de komende periode aanzienlijk beïnvloeden.

Door de afronding van belangrijke regelgevende initiatieven komen langlopende projecten van het departement in een eindfase en wordt verder tegemoet gekomen aan de eerder door het Internationaal Monetair Fonds (IMF) geformuleerde aanbevelingen tijdens haar evaluatie van het Belgisch financieel systeem (*Financial Stability Assessment Program* of FSAP) (18).

Hierna worden de verschillende thema's, zoals ze ook in het organigram van het departement verschijnen, behandeld waarbij telkens zowel de internationale als de nationale ontwikkelingen worden geschetst.

3.1. Risk Based Capital / Risicobeheer

3.1.1. Banken en beleggingsondernemingen

Het Baselcomité heeft in 2006 de klemtoon gelegd op de voorbereiding van de implementering van Basel II. Er werden geen grootschalige nieuwe projecten aangevat.

(16) Economic and Financial Committee of het Economisch en Financieel Comité van de EU.

(17) International Association of Insurance Supervisors, hierna IAIS genoemd.

(18) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 18-20.

De inwerkingtreding van Basel II wordt in de *Accord Implementation Group* voorbereid. De nadruk ligt daarbij op de zogenaamde 'home-host'-samenwerking tussen toezichthouders bij het toezicht op grensoverschrijdende financiële groepen. Daarnaast is veel aandacht besteed aan de tweede pijler en aan de vraagstukken met betrekking tot validatie van interne modellen voor krediet- en operationeel risico. Een toenemende belangstelling is er bovendien geweest voor recente ontwikkelingen in de vereisten opgelegd voor berekening van kapitaalvereisten voor marktrisico's.

In de loop van 2006 werd ook de *Quantitative Impact Study V* afgerond. De belangrijkste conclusies van die impactstudie waren dat de vooropgestelde doelstellingen inzake kapitaalvereisten onder het Basel-II-raamwerk globaal gezien bereikt werden zodat een herberekening van de parameters zich niet opdrong. Wel werd een relatief grote spreiding van de resultaten tussen de instellingen opgetekend. De Belgische sector, met haar gemiddeld kwalitatieve kredietportefeuille en ruim retailcliëntenbestand, liet op basis van deze oefening een grotere dan gemiddelde daling van de kapitaalvereisten optekenen.

Daarnaast heeft het Baselcomité, onder meer naar aanleiding van de wijziging van het voorzitterschap in de loop van 2006, zijn structuur herzien.

Naast de hogervermelde *Accord Implementation Group*, waarvan het mandaat werd bevestigd, werd een nieuwe *Policy Development Group* (hierna PDG genoemd) opgericht met als opdracht de (beste) marktpraktijken inzake risicobeheer op te volgen en de dialoog met de sector hierover aan te gaan. De PDG coördineert alle werkzaamheden die betrekking hebben op geavanceerde risicobeheertechnieken (o.m. deze van de *Research Task Force*, waarvan het co-voorzitterschap wordt voorgezeten door het lid van het directiecomité bevoegd voor het departement, en de *Risk Management and Modelling Group*). Daarnaast zijn er specifieke subgroepen die rond bepaalde thema's werkzaamheden zullen aanvangen: definitie van eigen vermogen enerzijds en liquiditeitsbeheer anderzijds.

Ook binnen het *Joint Forum* werd in 2006 een project aangevat met als doelstelling te komen tot een beschrijving van de praktijken inzake beheer van samenloop van diverse risico's ('risicoconcentratie') binnen een financiële groep.

In de EU werden in de loop van 2006 de richtlijnen 2006/48 en 2006/49 (19) van 14 juni 2006 gepubliceerd. Deze zetten 'Basel II' om in Europees recht (20). Over de inhoud van deze richtlijnen werd al in 2005 een compromis bereikt.

Met het oog op het behandelen van interpretatievragen over de CRD, heeft de Europese Commissie een werkgroep opgericht om te komen tot gemeenschappelijke antwoorden (*CRD Transposition Group*).

Voor CEBS vormt de implementatie van Basel II sedert zijn oprichting in 2004 het belangrijkste werkterrein. De opdracht van CEBS is het realiseren van convergentie in de prudentiële praktijk, in het bijzonder in het kader van de inwerkingtreding van Basel II. Diverse aanbevelingen werden in de loop van 2005 voorbereid en zijn in 2006 definitief uitgevaardigd (21). Zo werden de volgende aanbevelingen en richtlijnen bekendgemaakt:

- ❖ over *home-host* samenwerking tussen toezichthouders;
- ❖ over de aanpak van het *supervisory review process* onder de tweede pijler;
- ❖ over de procedures voor de behandeling, beoordeling en beslissing van aanvragen van instellingen voor het gebruik van geavanceerde benaderingen voor de berekening van de eigenvermogensvereisten voor krediet- en operationeel risico.

Daarnaast werd het raamwerk voor EU-geharmoniseerde Basel-II-rapporteringsvereisten (*COmmon REPorting of COREP*) afgewerkt. Naast de rapporteringsverplichtingen voor de instellingen wordt ook van de toezichthouders verwacht dat ze informatie over de implementatie van Basel II bekendmaken in het kader van de zogenaamde *Supervisory Disclosure*-verplichtingen. Eind 2006 werd concrete invulling aan het CEBS-project gegeven door de verschillende lidstaten.

In het streven naar convergentie van het *supervisory review process* werden onder de tweede pijler, technische aanbevelingen gepubliceerd over stresstesten en het beheer van enkele specifieke risicosoorten zoals het renterisico in het *banking book* en het concentratierisico.

(19) Richtlijn 2006/48 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen en richtlijn 2006/49 inzake de kapitaaltoereikendheid van beleggingsondernemingen en kredietinstellingen, beide van 14 juni 2006, hierna 'Capital Requirements Directive' of CRD genoemd.

(20) Zie het verslag van het directiecomité CBFA 2005, p. 19.

(21) Zie hiervoor de webstek van CEBS: www.c-eps.org.

Binnen CEBS werd een *Subgroup on Operational Networks* opgericht die de toezichthouders van 10 Europees actieve financiële groepen omvat, waaronder twee groepen waarvoor de CBFA de *home* of consoliderende toezichthouder is. Doelstelling van deze subgroep is ervaringen uit te wisselen, problemen inzake implementatie van Basel II te inventariseren en vervolgens voorstellen inzake aanvaarde prudentiële praktijken te formuleren, die ook nuttig zijn voor andere dan de 10 groepen waarvan de toezichthouders vertegenwoordigd zijn in de subgroep.

Daarenboven werden ook netwerken opgericht om vragen en ervaringen uit te wisselen en tot gemeenschappelijke antwoorden te komen op specifieke technische domeinen (onder meer inzake validatie van geavanceerde modellen of inzake het rapporteringsraamwerk).

Ten slotte waren er in 2006 binnen CEBS werkzaamheden gericht op adviesverstrekking aan de Europese Commissie over:

- definitie van reglementair eigen vermogen;
- prudentiële behandeling van grote risico's.

Binnen het IWCF (22) is één van de aandachtspunten het realiseren van een sectoroverschrijdende convergentie inzake reglementair eigen vermogen.

Al deze werkzaamheden worden in 2007 voortgezet.

Op nationaal vlak heeft het gehele verslagjaar in het teken gestaan van de voorbereiding van een nieuw eigenvermogensreglement, waarmee tevens de overgrote meerderheid van de bepalingen uit de CRD werd getransponeerd naar Belgisch recht. Intensief overleg met de sector over de gekozen opties werd gevoerd, onder meer over de pijler-2-aanpak. Elders worden de krachtlijnen van dit nieuw reglement nader toegelicht (23). Dit alles heeft geresulteerd in een nieuw eigenvermogensreglement van 17 oktober 2006. De CBFA heeft naast het reglement uitvoerige toelichtingen en commentaren verschaft bij de bepalingen van het nieuw eigenvermogensreglement. Het geheel van eigenvermogensreglement en commentaren vormt een geïntegreerd handboek dat toepasselijk is op alle instellingen onderworpen aan het Basel-II-raamwerk en dat alle voorgaande eigenvermogensreguleringen toepasselijk op de diverse categorieën van instellingen, opheft. Dit handboek trad in werking op 1 januari 2007.

Eveneens werd het bovenvermelde COREP-rapporteringsspakket aangepast aan de Belgische behoeften en vervolgens gepubliceerd.

In het kader van een aangepast risicobeheer werd, mede met het oog op het invullen van een pijler-2-beleid, een circulaire uitgevaardigd over gezonde beheerspraktijken inzake het renterisico in het *banking book*, liquiditeitsrisico en concentratierisico (24). Naast kwalitatieve bepalingen inzake gezond risicobeheer per risicosoort, worden (vanaf 2008) ook rapporteringsvoorschriften opgelegd over deze risicosoorten. Bij de uitwerking hiervan werd er zorg voor gedragen dat deze voorschriften aansluiten bij de CEBS-aanbevelingen ter zake en dat de instellingen maximaal de resultaten van hun interne rapporteringen kunnen aanwenden voor prudentiële doeleinden.

In de verslagperiode werd een aanvang genomen met het ontwikkelen van een aangepaste methodologie en van instrumenten voor de evaluatie door de toezichthouder van het risicoprofiel van elke instelling in het kader van het beoordelingsproces van de tweede pijler (het zogenaamde *Supervisory Review and Evaluation Process*). Deze oefening zal in 2007 worden afgewerkt.

Het departement heeft zijn medewerking verleend aan het operationeel toezichtsdepartement voor de validatie van de interne modellen die vanaf 2006 werden ingediend met het oog op hun aanwending voor reglementaire doeleinden.

Ten slotte is het departement, sinds 2006, ook belast met de ontwikkeling van het prudentieel beleid inzake *Clearing & Settlement*. Dit impliceert onder meer het voorbereiden van stellingnames met betrekking tot internationale ontwikkelingen evenals het verdere prudentiële invulling geven aan het statuut van vereffeningsinstellingen.

3.1.2. Verzekeringen

Het departement is in toenemende mate betrokken bij de werkzaamheden van IAIS. In de loop van 2006 en begin 2007 publiceerde het IAIS-subcomité twee referentiedocumenten:

- *Standards on Asset-Liability Management*, een document dat *best practices* bevat inzake ALM-beheer voor een verzekeringsonderneming alsmede minimumvereisten die door toezichthouders opgevolgd en afdgedwongen dienen te worden;

(22) *Interim Working Committee on Financial Conglomerates*, een forum opgericht door CEBS en CEIOPS gericht op de implementatie van de financiële conglomeratenrichtlijn.

(23) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 24.

(24) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 28.

- ❖ *The common structure for the assessment of insurer solvency.* Dit document bevat de basisprincipes inzake solvabiliteitstoezicht en zal in de loop van 2007 aangevuld worden met technische documenten over waardering van technische voorzieningen en activa, interne modellen, ...

Met de afronding door de Europese Commissie van de ontwerprichtlijn Solvency II in zicht (verwacht voor midden 2007) ging de aandacht van CEIOPS uit naar het afwerken van de nog hangende adviezen bestemd voor de Europese Commissie. Deze adviezen handelen over de rapportering aan de toezichhouder en het publiek, over het toezichtsproces en over gedetailleerde kwantitatieve vereisten die wegen op de verzekeringsondernemingen. Dit laatste advies is meteen ook het advies dat als basis heeft gediend voor de ontwikkeling van de technische specificatie die de QIS-3-oefening (*Quantitative Impact Study*) begeleidt. Waar QIS 2 (zie infra) vooral beoogde het design van het solvabiliteitsregime te testen, is QIS 3, die in het voorjaar 2007 wordt aangevat, vooral gericht op de verdere verfijning van de standaardformule en de kalibratie van de gebruikte parameters. In QIS 3 wordt ook de groepsdimensie opgenomen en wordt de standaardformule getest op groepsniveau.

Verder waren de permanente comités van CEIOPS werkzaam rond een aantal belangwekkende onderwerpen. Het *'Occupational Pensions Committee'* gaat de omzetting van de pensioenrichtlijn (*IORP Directive*) na met het oog op de nakende herziening van de richtlijn. De *Expert Group on Insurance Intermediaries* legt de laatste hand aan het rapport over de omzetting van de IMD-richtlijn (*Insurance Mediation Directive*), ook al met het oog op de formulering van suggesties voor de amendering van die richtlijn. Het *Insurance Group Supervision Committee* is bezig met het verwerken van de resultaten van de enquête die werd gevoerd naar het functioneren van de *Co-ordination Committees* waarbij gepolst werd naar zowel de coördinatie zelf van de werkzaamheden van de toezichhouders als naar de technische aspecten van het groepstoezicht.

Op nationaal vlak werd bijzondere aandacht besteed aan de verwerking van de QIS-2-resultaten, waaraan ook de Belgische sector deelnam. Deze oefening had de volgende hoofddoelstellingen: ten eerste wilde men het niveau van veiligheid in de huidige technische voorzieningen onder verschillende waarderingshypothesen testen. Ten tweede wilde men een inzicht krijgen in de opbouw van een risicogevoelige standaardformule voor de berekening van het vereiste solvabiliteitskapitaal.

De voornaamste conclusies van QIS 2 zijn de volgende:

- ❖ Het huidige niveau van voorzieningen blijkt een voldoende marge van veiligheid te bevatten in vergelijking met een marktconsistente waardering van verzekeringsverplichtingen.
- ❖ De voorgestelde standaardformule voor de berekening van de kapitaalvereisten (*Solvency Capital Requirement* of SCR) leidt tot een beduidend hogere vereiste vergeleken met Solvency I.
- ❖ In vergelijking met de Solvency-I-solvabiliteitsratio van 214% (gemiddelde voor Belgische instellingen die aan QIS 2 deelnamen) verwacht men slechts een matige daling van de solvabiliteitsratio onder Solvency II (gemiddelde ratio van 200%). Dit betekent dat onder Solvency II aanzienlijke latente meerwaarden op activa en de impliciete veiligheid in de huidige voorzieningen zullen vrijkomen in de vorm van beschikbaar kapitaal.
- ❖ De resultaten tonen aan dat, rekening houdend met het niveau van technische voorzieningen voor verzekeringsrisico's, het marktrisico uit de aandelenportefeuille en het interestrisico de grootste componenten zijn van reglementair kapitaal.

3.2. Corporate Governance

De meeste aandacht ging in deze verslagperiode naar de brede raadpleging en de verdere afwerking van het beleid van de CBFA inzake deugdelijk bestuur voor financiële instellingen onder prudentieel toezicht. Dit nieuwe beleid, dat begin 2007 definitief werd vastgelegd in een circulaire, zal de traditionele overeenkomsten over de autonomie in de bank- en verzekeringssector vervangen. De autonomie-overeenkomsten boden niet langer een toereikend antwoord op ontwikkelingen van de afgelopen jaren zoals de tendens naar een grotere versplintering van het aandeelhouderschap van financiële instellingen, de vorming van financiële groepen en de toenemende centrale aansturing van hun bedrijfsvoering, de oprichting en rol van gespecialiseerde comités binnen de raad van bestuur, nieuwe vormen van belangenconflicten, ...

De CBFA heeft in de eerste jaarthelft van 2006 een brede raadpleging over haar consultatiedocument georganiseerd. In december 2006 heeft de CBFA vervolgens een *feedback statement* gepubliceerd waarin de CBFA de reacties op het consultatiedocument groepeerde en vermeldt welke beleidsmatige gevolgen de CBFA daaraan wenst te geven.

De kenmerken van het nieuwe beleid zijn als volgt samen te vatten:

- ❖ het beleid sluit aan bij vastgestelde internationale ontwikkelingen (25);
- ❖ het is een omvattende, holistische benadering van deugdelijk bestuur die uitmondt in een globale beoordeling van het resultaat;
- ❖ het nieuwe beleid is sectoroverschrijdend toepasbaar op alle financiële instellingen onder prudentieel statuut;
- ❖ het document bevat de prudentiële verwachtingen van de toezichthouder ten aanzien van deugdelijk bestuur. Het is de verantwoordelijkheid van elke instelling om haar beleid ter zake te bepalen en uit te schrijven in een memorandum deugdelijk bestuur, dat vervolgens wordt beoordeeld door de CBFA in

het licht van de beginselen vastgelegd in de circulaire. Daarbij kan de niet-toepassing van bepaalde beginselen worden verantwoord en/of opgevangen door alternatieve maatregelen;

- ❖ het voorgaande impliceert dat:
 - er geen 'one-size-fits-all'-benadering wordt voorgeschreven;
 - het proportionaliteitsbeginsel centraal staat bij de toepassing van de beginselen;
- ❖ de groepsdimensie en de groepsaansturing worden erkend zonder daarbij afbreuk te doen aan de verplichtingen en belangen van afzonderlijke rechtspersonen binnen de groep.

Hierna volgen de tien beginselen uit de circulaire over de prudentiële verwachtingen inzake het deugdelijk bestuur van financiële instellingen:

1. De betekenisvolle aandeelhouders van de financiële instelling zijn betrouwbaar en financieel gezond. Zij beheren hun deelneming in het licht van een gezond en voorzichtig beheer van de instelling, haar deugdelijk bestuur en duurzame ontwikkeling.
2. De financiële instelling bezit een transparante bestuurs- en controlestructuur die een gezond en voorzichtig beleid bevordert in het licht van de aard, omvang, complexiteit en het risicoprofiel van het bedrijf.

In de leiding van de financiële instelling wordt indien mogelijk een onderscheid gemaakt tussen de functies van leiding van de ondernemingsactiviteit, van toezicht op de leiding van de ondernemingsactiviteit en van de bepaling van het algemene beleid en de strategie van de instelling.

De financiële instelling evalueert regelmatig de werking van haar bestuursstructuur.
3. De financiële instelling legt de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle geledingen van de organisatie vast, preciseert de procedures en de rapporteringslijnen en ziet toe op hun toepassing.
4. De effectieve leiding is meerhoofdig en treedt collegiaal op, onverminderd de toewijzing van specifieke verantwoordelijkheden aan individuele effectieve leiders.
5. De financiële instelling beschikt over passende onafhankelijke controlefuncties. De leiding ziet toe op hun werking en organisatie en maakt gebruik van hun bevindingen.
6. De financiële instelling beschikt over leiders die het gepaste profiel hebben om de instelling te leiden. Deze leiders geven blijk van de vereiste integriteit, inzet, ervaring en deskundigheid ten aanzien van de taken die hen zijn opgedragen.
7. De financiële instelling hanteert voor haar leiders een bezoldigingsbeleid dat strookt met haar doelstellingen, waarden en langetermijnbelangen.
8. De financiële instelling bepaalt de strategische doelstellingen en waarden die zij nastreeft, inzonderheid met betrekking tot haar integriteit, en draagt deze uit over al haar geledingen. Zij legt interne gedragscodes vast en neemt passende maatregelen voor het beheer van de belangenconflicten.
9. De leiding heeft inzicht in de operationele structuur en activiteiten van de instelling. Zij heeft ook inzicht in de risico's die verbonden zijn aan de dienstverlening en producten die zij aanbiedt.
10. De financiële instelling communiceert met haar deelgenoten over de beginselen die zij toepast op haar bestuur en controle.

(25) Zie o.m. *Enhancing corporate governance for banking organizations* van het Baselcomité (februari 2006), *Guidelines on Internal Governance* (hoofdstuk uit het CEBS-document *Guidelines on the application of the supervisory review process*) (januari 2006) en de *Compilation of IAIS Insurance Core Principles on Corporate Governance* (januari 2004).

Een ander dossier dat bijzondere aandacht heeft gekregen is de voorbereiding van de omzetting van de CRD voor de andere dan de technische eigenvermogensbepalingen (zie supra), in het bijzonder deze die betrekking hebben op de aanpassing van wettelijke bepalingen (onder meer in de bankwet, de wet van 6 april 1995, het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 inzake geconsolideerd toezicht, ...). Daarbij ging de aandacht vooral naar een meer gedetailleerde omschrijving van de organisatorische vereisten waaraan de instellingen moeten voldoen, in het bijzonder inzake interne controle en inzake de onafhankelijke transversale functies. Bijzonder daarbij is de rol en verantwoordelijkheid van het directiecomité of de effectieve leiding voor een passende organisatie en interne controle, daarbij inbegrepen de rapportering hierover aan de raad van bestuur, de commissaris-revisor en de CBFA.

Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om voor banken en beleggingsondernemingen:

- ❖ een beperkt aantal *internal governance*-bepalingen als gevolg van het nieuwe beleid van de CBFA (zie supra) in de wet te verankeren;
- ❖ de opdrachten van de erkend revisor in het kader van zijn medewerkingsopdracht aan het prudentieel toezicht duidelijker af te lijnen. Deze nieuwe bepalingen dienen samengelezen te worden en zijn onlosmakelijk verbonden met de verantwoordelijkheid van het directiecomité of effectieve leiding voor een aangepaste organisatie en interne controle.

De CBFA zet haar beleid verder om sectoroverschrijdende convergentie in de prudentiële regelgeving en praktijk te realiseren. Met het oog daarop werd:

- ❖ een circulaire over interne controle en interne auditfunctie bij verzekeringsondernemingen uitgevaardigd (26);
- ❖ een reglement (27) getroffen om nadere regels te preciseren inzake de uitoefening van externe functies door leiders van onder meer verzekeringsondernemingen, beheervennootschappen van ICB's, vereffeningsinstellingen en daarmee gelijkgestelde instellingen, financiële en verzekeringsholdings, gemengde financiële holdings, ...

Op vermelde domeinen werd de regelgeving afgestemd met bestaande regelgeving toepasselijk op banken en beleggingsondernemingen.

Op niveau van de EU wordt de sectoroverschrijdende afstemming van de toezichtspraktijken geanimeerd op niveau van de 3L3-comités (zie supra) en het door CEBS en CEIOPS opgerichte IWCFC (28) dat als hoofdopdracht heeft convergentie na te streven in het toezicht op financiële conglomeraten, in het bijzonder bij de implementatie van de Europese conglomeratenrichtlijn.

Het departement werd actief betrokken bij de werkzaamheden van CESR, in het kader van de implementatie van de MiFID-richtlijn (29) en de uitvoeringsrichtlijn 2006/73 van 10 augustus 2006. De bedoeling van deze Europese werkzaamheden is te komen tot eenvormige interpretaties en afspraken tussen de Europese toezichthouders inzake het toezicht op de beleggingsondernemingen en de kredietinstellingen die beleggingsdiensten verrichten. Een medewerker van het departement is voorzitter van het *drafting team over passporting* van de *intermediaries* subgroep van CESR.

Op nationaal niveau werd het departement actief betrokken bij de omzettingen van de betrokken Europese richtlijnen naar Belgisch recht. Daarbij werd tevens de nodige aandacht besteed aan de contacten met de beroepsvereniging in het kader van een consultatie- en informatieprocedure. De Europese bepalingen lieten met het oog op een Europese harmonisatie weinig of geen ruimte voor aanvullende bepalingen op nationaal vlak. De werkzaamheden van het departement hadden in het bijzonder betrekking op de organisatorische eisen en voorwaarden voor bedrijfsuitoefening door beleggingsondernemingen en kredietinstellingen die beleggingsdiensten verrichten. Daarbij werd ook aandacht besteed aan de afstemming van deze bepalingen met bovenvermelde algemene organisatievoorschriften toepasselijk op o.m. kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, voorbereid in het kader van de omzetting van de CRD.

3.3. Financiële informatie

Zoals hierboven aangegeven, heeft het Baselcomité in 2006 zijn structuren aangepast. De *Accounting Task Force* (ATF) blijft haar opdracht inzake opvolging van internationale boekhoud- en auditaangelegenheden waarnemen. De ATF heeft drie subgroepen behouden. De subgroepen werken rond de boekhoudkundige verwerking van financiële instrumenten, de werkzaamheden

(26) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 31.

(27) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 23.

(28) Interim Working Committee on Financial Conglomerates. Zie ook dit verslag, p. 27.

(29) Richtlijn 2004/39/EG van 21 april 2004 betreffende de markten voor financiële instrumenten.

den van de IASB betreffende het *conceptual framework* en auditing. De laatste subgroep wordt voorgezeten door een medewerker van de CBFA. Er is binnen het Comité een groeiende belangstelling voor auditkwaliteit.

Naast de subgroepen heeft de groep ook specifieke aandachtsgebieden die worden opgevolgd door een beperkt aantal leden. Het gaat om compliance, het opvolgen van de werkzaamheden *performance reporting* van de IASB, financiële transparantie en *bancassurance*.

Het Comité heeft in 2006 twee documenten gepubliceerd: *Supervisory guidance on the use of the fair value option for financial instruments by banks* en *Sound credit risk assessment and valuation for loans* (30).

Op niveau van IAIS worden de boekhoudaangelegenheden opgevolgd door de volgende subcomités: *Insurance Contracts Subcommittee*, *Accounting Subcommittee* en *Enhanced Disclosure Subcommittee*. Het *Accounting Subcommittee* en het *Enhanced Disclosure Subcommittee* hebben de laatste hand gelegd aan twee belangrijke documenten. Het ene – het *Second Liabilities Paper* – geeft het standpunt van de prudentiële toezichhouders over de boeking van verzekeringsovereenkomsten volgens de IFRS-normen. Deze studie wil bijdragen tot het debat over dat onderwerp en een impact hebben op de IASB-werkzaamheden rond de ontwikkeling van een nieuwe standaard ter zake (tweede fase van IFRS4, *Insurance Contracts*). Het tweede document is een internationale standaard over de publieke verslaggeving (*public disclosure*) door de levensverzekeringsondernemingen over hun risico's en hun financiële performance. Tot slot heeft het *Accounting Subcommittee* in mei 2006 een studie voltooid over de impact van de implementering van de IFRS-normen voor de toezichhouders.

Verder wordt opgemerkt dat het *Accounting Subcommittee* en het *Enhanced Disclosure Subcommittee* eind 2006 zijn samengevoegd tot één subcomité – het *Accounting Subcommittee* – dat bevoegd is voor boekhoudmateries, audit en publieke verslaggeving.

Op CEBS-niveau is het de *Expert Group on Financial Information* die deze materies beheert. Binnen de nieuwe groep zijn er drie subgroepen actief die elk één van de volgende domeinen bestrijken: accounting, rapportering en auditing. De subgroep rapportering werd voorgezeten door een medewerker van de Commis-

sie. De belangrijkste activiteiten van de *Expert Group* zijn het opvolgen van de ontwikkelingen in de internationale accounting en auditing normen en het onderhoud van de FINREP- en COREP-rapporteringen, samen met de XBRL-taxonomieën.

Op CEIOPS-niveau waren de activiteiten van de groep gespecialiseerd in boekhoudmateries en rapportering toegespitst op de voorbereiding van een ontwerpadvies aan de Europese Commissie over de derde pijler van *Solvency II*, i.e. de verplichtingen inzake publieke verslaggeving (marktdiscipline) en verslaggeving aan de prudentiële toezichhouders. In november 2006 is een ontwerpadvies gepubliceerd voor consultatie. Verder heeft de groep ook de ontwikkelingen op IFRS-niveau die de verzekeringssector aanbelangen, actief gevolgd. Dit gebeurde zowel op het niveau van de IASB als op het niveau van de Europese boekhoudinstanties, inzonderheid als waarnemer binnen de EFRAG en het ARC (de CEIOPS-vertegenwoordiger binnen de EFRAG is een CBFA-medewerker).

Op nationaal vlak werd voor de kredietinstellingen de nieuwe versie van het geconsolideerde IFRS/IAS-conforme schema A voorbereid. De wijzigingen hebben betrekking op:

- het beter in lijn brengen van het geconsolideerd schema A met het FINREP-pakket van CEBS;
- het bijwerken van de IAS/IFRS referenties (voornamelijk IFRS 7);
- een aantal vereenvoudigingen en schrappingen.

Dit aangepast rapporteringspakket zal in de loop van 2007 worden ingevoerd.

Daarnaast werden ontwerpaanbevelingen voorbereid, naar aanleiding van het dematerialiseringsproces, over de administratie van financiële instrumenten en de desbetreffende interne controleprocedures. Deze aanbevelingen voor de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen, die in 2007 zullen worden uitgevaardigd, zijn MiFID-compliant.

Nadat vanaf 2006 de (niet-genoteerde) banken en beleggingsondernemingen hun geconsolideerde jaarrekeningen dienen op te maken overeenkomstig de IAS/IFRS-normen, werd bij koninklijk besluit van 1 september 2006 (31) deze verplichting uitgebreid tot de beheervenootschappen van ICB's en dit vanaf 1 januari 2007.

(30) Voor toelichting bij deze documenten, zie het verslag van het directiecomité CBFA 2005, p. 14.

(31) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 30.

3.4. Toezichtsinstrumenten

Toezichtsinstrumenten zijn *tools* die worden ontwikkeld ten behoeve van het (operationeel) toezicht, bijvoorbeeld met het oog op een gestandaardiseerde analyse van de financiële positie en de risico's van de instellingen (zoals het *Bank Performance Report* of BPR). In 2006 ging bijzondere aandacht naar de implementatie van het nieuwe BPR, ingevoerd ten gevolge van het nieuwe geconsolideerde IAS/IFRS-compliant schema A.

Daarnaast worden sectorale studies van de verschillende risicosoorten uitgevoerd op basis van de resultaten van het BPR, in samenwerking met de NBB in het kader van de analyse van de financiële stabiliteit. Bijzondere aandacht werd door het departement besteed aan de opvolging van de financiële positie van de niet-systeemrelevante instellingen.

In overleg met het betrokken (operationeel) toezichtsdepartement werd gestart met de ontwikkeling van een financieel toezichtsinstrument voor de verzekeringssector. Dit product zal geleidelijk verder worden uitgebouwd.

3.5. Crisissimulaties en stress testen

Op het vlak van de beheersing van financiële crisissituaties, dragen simulatieoefeningen bij tot het evalueren en verbeteren van de procedures voor crisisbeheer en de samenwerkingsovereenkomsten hieromtrent gesloten tussen financiële autoriteiten (32). In april 2006 werd een oefening gehouden in de EU waarbij een financiële crisis werd gesimuleerd. Die oefening had tot doel de in 2005 afgesloten overeenkomst tussen de centrale banken, prudentiële toezichthouders en thesaurieën inzake hun samenwerking in crisissituaties te testen (33). Bij deze oefening waren vertegenwoordigers van al de EU-autoriteiten die deze samenwerkingsovereenkomst ondertekenden betrokken. Op basis van de bevindingen van deze oefening, stemde de ECOFIN-Raad in met het aanvatten van verdere werkzaamheden om de onderlinge samenwerking tussen de Europese financiële autoriteiten voort te bevorderen. Het departement werkte mee aan de voorbereiding en de organisatie van deze simulatie, het departement bevoegd voor het toezicht op kredietinstellingen nam actief deel aan de oefening zelf.

In samenwerking met de NBB werden opnieuw stress-testen georganiseerd. Deze stresstesten werden voor het eerst opgezet in het kader van de FSAP-zending (Financial Sector Assessment Program) (34) van het IMF en beogen de evaluatie van de impact van macro-economische en andere schokken op de financiële positie van de grote banken en verzekeringsinstellingen. In 2006 voorzagen de testscenarios opnieuw in reenschokken en een verslechtering van de kredietkwaliteit, alsook voor de eerste maal in incidenten die de liquiditeitspositie van instellingen drastisch kunnen beïnvloeden, zoals een verlaging van de kredietrating van de instelling en een algemene liquiditeitscrisis op de financiële markten. De resultaten van deze stresstesten werden besproken met het IMF en de betrokken instellingen. Deze stresstesten vormen nu een vast onderdeel van het toezichtsarsenaal waarover de CBFA beschikt in de beoordeling van het risicoprofiel van de betrokken financiële instellingen.

3.6. Overige

In de verslagperiode ging veel aandacht naar het opzetten van aangepaste vormingsprogramma's over de nieuwe regelgeving en rapporteringsvoorschriften.

Het departement staat sedert 2006 ook in voor de CBFA-bijdrage aan de werkzaamheden van het secretariaat voor het Comité voor Financiële Stabiliteit (35).

(32) Zie het jaarverslag van het directiecomité 2006, p. 21 over de samenwerkingsovereenkomst tussen de CBFA, DNB en NBB omtrent de beheersing van crisissituaties en zie het jaarverslag CBF 2002-2003, p. 123 over de MoU afgesloten tussen banktoezichthouders en centrale banken in de EU.

(33) Zie het jaarverslag van het directiecomité CBFA 2005, p. 33 over de MoU inzake samenwerking tussen EU banktoezichthouders, centrale banken en thesaurieën in crisissituaties.

(34) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 18.

(35) Zie dit verslag, p. 7.

Prudentiële controle op de banken en de beleggingsondernemingen

1. Doelstellingen en taken van het departement

Het departement *Prudentiële controle op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen* ziet toe op de naleving door de banken, de beleggingsondernemingen en aanverwante financiële ondernemingen van de wettelijke voorwaarden voor erkenning en bedrijfsuitoefening. Dit prudentieel toezicht (hierna gemakkelijksshalve *banktoezicht* genoemd) komt neer op een opvolging en beoordeling van de financiële situatie en de risico's van de betrokken ondernemingen. Daarbij wordt nagegaan of hun risico's goed worden beheerd, en of de beleidsstructuur, de administratieve en boekhoudkundige organisatie en de interne controle gepast zijn voor hun risicoprofiel.

Voor de ondernemingen die over dochterondernemingen beschikken of zelf dochter zijn van een financiële holding of van een financiële dienstengroep, wordt het individueel toezicht aangevuld met een toezicht op geconsolideerde basis zodat ook de groepsdimensie van de onderneming bij het toezicht kan worden betrokken.

Het departement houdt ook toezicht op de wisselkantoren. Dit is geen echt bedrijfseconomisch toezicht zoals voor banken en beleggingsondernemingen, maar eerder een toetsing van de leiding en organisatie aan de vereisten die de witwasreglementering oplegt.

2. Profiel van de gecontroleerde sector

Per einde 2006 was het aantal instellingen per controlestatuut als volgt:

105	banken
74	beleggingsondernemingen en andere vennootschappen met specifiek statuut
6	beheervenootschappen van ICB's
7	financiële holdings
1	vereffeningsinstelling en 1 met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instelling
21	wisselkantoren

Op geconsolideerde basis was de banksector per einde 2006 goed voor een balanstotaal van ongeveer 1.375 miljard euro. Eveneens sprekend voor het belang van de Belgische banksector is het uitstaand bedrag aan derivaten, ten belope van ongeveer 5.000 miljard euro (notioneel bedrag), en aan toevertrouwde waarden, ten belope van ongeveer 10.000 miljard euro. De sector is sterk geconcentreerd: de vier grote bankgroepen (Fortis Bank, Dexia Bank België, KBC Bank en ING België) behouden een marktaandeel van meer dan 85% in deposito's en kredieten.

Bij de beleggingsondernemingen wordt het profiel van de sector bepaald door de 27 beursvennootschappen en 22 vennootschappen voor vermogensbeheer naar Belgisch recht. Het aantal ondernemingen met een ander statuut is beperkt. Beursvennootschappen en vennootschappen voor vermogensbeheer beheren samen effecten ten waarde van ruim 90 miljard euro. Daarnaast dient rekening gehouden met de 6 beheervenootschappen van ICB's (die dochter zijn van Belgische banken): zij beheren voor ruim 250 miljard euro activa.

Naast het prudentieel toezicht op de in België gevestigde banken en beleggingsondernemingen, is het departement ook belast met de opvolging van de activiteit van de 20 in België gevestigde vertegenwoordigingskantoren van buitenlandse banken, en van de kennisgevingen van 506 buitenlandse banken en 1.310 beleggingsondernemingen die in België bank- en beleggingsdiensten aanbieden in het Europees kader van het vrij verrichten van diensten.

2.1. De banken

Per einde 2006 waren er 105 banken ingeschreven op de lijst. Hoewel dit aantal nauwelijks is veranderd t.o.v. vorig jaar, verbergt het een verdere daling van het aantal banken naar Belgisch recht en een gestage toename van het aantal bijkantoren van buitenlandse banken. Waar in 2000 nog 6 op 10 banken instellingen van Belgisch recht waren, is dit aantal nu minder dan één op twee. Deze inkrimping is vooral het gevolg van een continu proces van overname of integratie. Van de

51 banken naar Belgisch recht zijn er 26, of ongeveer de helft, met Belgische meerderheidsdeelneming: dit komt neer op één op vier van het totaal aantal banken. Van deze Belgische banken zijn er nog 5 met een familiale aandeelhoudersstructuur en 5 coöperatieve vennootschappen.

Bij de buitenlandse dochterbanken en bijkantoren zijn het vooral de Europese die in de voorbije jaren flink zijn gestegen. De buitenlandse interesse voor een Belgische bankvestiging neemt nog verder toe, waarbij vooral private banking-activiteiten de interesse wekken.

Ondertussen hebben ook de Belgische banken via dochterbanken of bijkantoren hun activiteiten in het buitenland verder opgevoerd, niet alleen binnen de

Europese Unie zelf, maar ook in de nieuwe landen van het Europese continent.

Het toenemend belang van de buitenlandse bankgroepen op de Belgische bankmarkt en de verdere expansie van de Belgische bankgroepen in het buitenland leiden tot een intensivering van de informatie-uitwisseling en samenwerking met buitenlandse toezichtsautoriteiten. Zo heeft de overname door twee Belgische financiële groepen van lokale banken in Turkije in 2006 geleid tot een eerste reeks contacten met de Turkse banktoezichthouder, en dit met het oog op een bilaterale samenwerkingsovereenkomst.

Uitgesplitst naar controlestatuut is de indeling van de in België ingeschreven banken als volgt:

Indeling van de ingeschreven banken

	Aantal op 31.12.2000	Aantal op 31.12.2005	Aantal op 31.12.2006
BANKEN MET VERGUNNING IN BELGIE	85	63	59
1. Banken naar Belgisch recht	72	54	51
Banken (waaronder Federatie van kredietinstellingen)	43 (1)	33 (1)	32 (1)
Spaarbanken of spaarkassen (waaronder Kredietverenigingen die deel uitmaken van het netwerk van het Beroepskrediet)	25 (10)	17 (10)	16 (9)
Effectenbanken	3	3	2
Gemeentespaarkas	1	1	1
2. Bijkantoren in België van banken die ressorteren onder een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte	13	9	8
BANKEN DIE ONDER EEN ANDERE LIDSTAAT VAN DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE RESSORTEREN EN EEN IN BELGIE GEREGEREERD BIJKANTOOR HEBBEN	34	41	46
TOTAAL AANTAL IN BELGIE GEVESTIGDE BANKEN	119	104	105
FINANCIËLE HOLDINGS NAAR BELGISCH RECHT	10	9	7

Het toezicht op de 46 bijkantoren van banken uit de Europese Unie gebeurt in eerste instantie door de overheid van het land van herkomst (*home country authority*). De toezichtsrol van de CBFA als autoriteit van het gastland (*host country authority*) is voor deze bijkantoren beperkt: de CBFA ziet enkel toe op de naleving van de rapporteringsverplichtingen en van de bepalingen van algemeen belang, en volgt de liquiditeit van deze bijkantoren op.

Naar analogie met deze regeling is de CBFA als autoriteit van het land van herkomst verantwoordelijk voor het toezicht op 33 bijkantoren van Belgische banken in de andere landen van de Europese Unie. Buiten de Europese Unie hebben de Belgische banken nog 16 bijkantoren in 11 landen.

Volgende tabel toont de evolutie aan van het aantal buitenlandse banken dat in België actief is via een dochter, een bijkantoor, in het kader van het vrij verrichten van diensten of via een vertegenwoordigingskantoor. Vooral de Franse banken hebben hun aanwezigheid via een dochter of een bijkantoor sterk uitgebouwd, zodat zij nu een derde van de buitenlandse banken uitmaken.

Wat de bankwerkzaamheden in de vrije dienstverlening in België betreft, waren er per einde 2006 meer dan 500 kennisgevingen verricht. Bijna 40% daarvan is afkomstig van Engelse en Franse banken.

Aanwezigheid van de buitenlandse banken in België

	Dochterbanken (*)		Bijkantoren		Vrije dienstverlening (**)		Vertegenwoordigingskantoren	
	31.12.05	31.12.06	31.12.05	31.12.06	31.12.05	31.12.06	31.12.05	31.12.06
Landen van de EER								
Europese Unie								
Duitsland	2	1	7	7	59 (32)	63 (34)	3	2
Frankrijk	12	11	12	15	88 (37)	91 (36)	1	1
Italië	1	2			8 (2)	8 (2)	7	6
Luxemburg			3	4	51 (35)	51 (37)	1	
Nederland	6	4	9	10	70 (64)	70 (64)		
Spanje	1	1	2	2	9 (6)	10 (7)	3	3
Verenigd Koninkrijk			8	7	101 (76)	106 (78)		
Zweden				1	5 (3)	5 (3)		
Andere EU-landen					94 (62)	98 (67)	5	6
Consortiale structuur	1	1						
Subtotaal	23	20	41	46	485 (317)	502 (328)	20	18
Andere landen EER					4 (3)	4 (4)		
Totaal EER	23	20	41	46	489 (320)	506 (332)	20	18
Derde landen								
India			2	2				
Israël							1	
Japan	1	1	2	2				
Libanon	1	1						
Marokko			1					
Pakistan			1	1				
Russische Federatie							1	1
Taiwan	1	1						
Verenigde Staten	1	1	3	3			1	1
Zwitserland	1	1						
Subtotaal	5	5	9	8			3	2
TOTAAL	28	25	50	54	489 (320)	506 (332)	23	20

(*) Geografische spreiding op basis van de uiteindelijke bancaire aandeelhouderskring van de betrokken banken

(**) De getallen tussen haakjes betreffen de banken die in België gelddeposito's en andere terugbetaalbare gelden van het publiek in ontvangst mogen nemen

2.2. De beleggingsondernemingen

Per einde 2006 waren er 80 beleggingsondernemingen en andere vennootschappen met een specifiek statuut ingeschreven op de lijst. Uitgesplitst naar controlestatuut geeft dit volgende indeling:

Indeling van de ingeschreven beleggingsondernemingen en andere vennootschappen met een specifiek statuut

	Aantal op 31.12.2000	Aantal op 31.12.2005	Aantal op 31.12.2006
BELEGGINGSONDERNEMINGEN MET VERGUNNING IN BELGIE	83	57	53
1. Beursvennootschappen	44	31	27
2. Vennootschappen voor vermogensbeheer	32	23	22
3. Vennootschappen voor makelarij in financiële instrumenten	4	1	1
4. Vennootschappen voor plaatsing van orders in financiële instrumenten	3	2	3
BIJKANTOREN IN BELGIË VAN BELEGGINGSONDERNEMINGEN DIE RESSORTEREN ONDER HET RECHT VAN EEN ANDERE LIDSTAAT VAN DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE	9	14	17
VENNOOTSCHAPPEN VOOR BELEGGINGSADVIES	4	3	3
DERIVATENSPECIALIST NAAR BELGISCH RECHT	0	1	1
BEHEERVENNOOTSCHAPPEN VAN ICB'S	-	5	6
TOTAAL	96	80	80

Het aantal beleggingsondernemingen is in 2006 opnieuw gedaald. Deze daling deed zich echter voor bij de ondernemingen naar Belgisch recht: per einde 2006 waren er nog minder dan 50 Belgische beursvennootschappen en vennootschappen voor vermogensbeheer, dit is een daling met een derde t.o.v. het jaar 2000 (36). De sector bestaat nog overwegend (meer dan 70%) uit kleine ondernemingen, waarvan het kapitaal in handen is van privé-personen. In tegenstelling tot de banksector zijn de beleggingsondernemingen echter nog overwegend Belgisch, met name drie op vier. Het aantal beleggingsondernemingen met specifiek statuut blijft beperkt. Het behoud van deze statuten zal in het kader van de invoering in België van de zgn. MiFID-Richtlijn (37) moeten worden

onderzocht. Het aanbod van beleggingsdiensten door beleggingsondernemingen evolueert meer en meer in de richting van vermogensbeheer en beleggingsadvies. In 2006 hebben enkele beleggingsondernemingen zich ook geprofileerd in de begeleiding van de introductie van kleinere ondernemingen op de Vrije Markt.

Het aantal bijkantoren van Europese beleggingsondernemingen blijft gestaag toenemen en is t.o.v. 2000 verdubbeld. Het aanbod van grensoverschrijdende diensten via vrije dienstverlening blijft indrukwekkend en bedraagt een veelvoud van het cijfer in de banksector. Nog altijd komen zeven op de tien kennisgevingen uit het Verenigd Koninkrijk.

(36) Wel moet daarbij worden vermeld dat in 2005 enkele vennootschappen voor vermogensbeheer zijn overgestapt naar het statuut van beheervernootschap van ICB's.

(37) Zie dit verslag, p. 30.

Aanwezigheid van buitenlandse beleggingsondernemingen in België

	Dochters beleggings- ondernemingen		Bijkantoren		Vrije dienstverlening	
	31.12.05	31.12.06	31.12.05	31.12.06	31.12.05	31.12.06
Landen van de EER						
Europese Unie						
Duitsland					19	27
Frankrijk	5	5	2	5	74	71
Italië					5	5
Luxemburg			5	5	26	22
Nederland	3	2	5	5	98	108
Spanje					10	10
Verenigd Koninkrijk			2	2	795	879
Andere EU-landen					101	104
Consortiale structuur	1	1				
Subtotaal	9	8	14	17	1128	1226
Andere EER-landen					10	15
Subtotaal EER	9	8	14	17	1138	1241
Derde landen						
Australië						1
Canada					2	2
Hongkong					5	5
Israël					1	1
Verenigde Staten	2	2			49	50
Zwitserland	1				9	10
Subtotaal	3	2			66	69
TOTAAL	12	10	14	17	1204	1310

3. Organisatie en werking van het departement

De wetbepalingen voor het toezicht op banken en beleggingsondernemingen (respectievelijk de bankwet van 22 maart 1993 en de beurswet van 6 april 1995) en de opdracht en werkwijze van het prudentieel toezicht zijn gelijkaardig in beide sectoren. In de praktijk hangen de diepgang en de intensiteit van het toezicht wel af van de grootte, de aard van de activiteit en het risicoprofiel van elke instelling. Daarbij wordt ook een groepsbenadering gevolgd: banken en beleggingsondernemingen die deel uitmaken van eenzelfde groep worden steeds samen gecontroleerd.

Het departement heeft een personeelsbezetting, in termen van voltijdse equivalenten, van 68 kaderleden en gegradueerden, en 12 medewerkers voor admini-

stratieve ondersteuning. Zij zijn verdeeld in multidisciplinaire teams van financiële analisten, juridische experts, auditors, en specialisten in informatica en risicomodellen.

In het afgelopen jaar heeft het departement zijn continue toezichtstaken verder uitgevoerd: analyse van de aan de instellingen opgelegde financiële rapportering, overleg met de revisoren en onderzoek van hun revisorale verslagen, inspecties ter plaatse, regelmatige besprekingen met de verantwoordelijken voor interne audit, *compliance*, en risicobeheer en beleidsgesprekken met de hoge leiding van de gecontroleerde ondernemingen. Daarnaast nemen de informatie-uitwisseling en samenwerking met buitenlandse collega-toezicht-

houders een steeds grotere plaats in de dagelijkse controlepraktijk. Deze gezamenlijke aanpak is van groot belang in het uitbouwen van een pragmatische vertrouwensrelatie en het streven naar meer efficiëntie en doelmatigheid in het *cross-border* toezicht van de grote financiële groepen.

Verschillende medewerkers van het departement zijn ook actief in interne en externe werkgroepen voor beleidsoverleg. Naast de dagelijkse controletaken heeft het departement in 2006 verder gewerkt aan de bijsturing en aanvulling van de interne procedure-documentatie en controlemethodologie. Daarvoor werden eveneens nieuwe aangepaste IT-toepassingen

ontwikkeld en werd een bijzondere inspanning qua interne vorming geleverd.

Wat de tijdsbesteding van het departement betreft, ging in 2006, in vergelijking met 2005, verhoudingsgewijs meer tijd naar het toezicht op de systeemrelevante instellingen: het gaat hier om de vier grote bankgroepen en de drie grote actoren inzake verrekening, vereffening en bewaring (*clearing, settlement & custody*) (38) van effecten. Vooral door de inhaalbeweging in de controle van deze laatste groep gaat bijna de helft van de prudentiële controletijd van het departement naar deze 7 groepen.

Uitsplitsing van de controletijd van het departement per type instelling

4 grote bankgroepen	33%
<i>Clearing, settlement & custody</i>	15%
Overige banken	36%
Overige ondernemingen	16%
Totaal	100%

Van de beschikbare controletijd voor operationeel toezicht heeft meer dan de helft te maken met toezichtswerkzaamheden ter plaatse. Het meer juridisch gericht toezicht op de naleving van het controlestatuut en de financiële analyse nemen elk nagenoeg evenveel tijd in beslag:

Functionele uitsplitsing van de tijdsbesteding in het toezicht

Audit ter plaatse	53%
Toezicht op de naleving van het controlestatuut	23%
Financiële analyse	24%
Totaal	100%

(38) Het gaat hier om Clearnet, Euroclear en Bank of New York.

4. Aandachtspunten en ontwikkelingen in 2006

4.1. Vergunningen, erkenningsvoorwaarden en institutionele aspecten

Net zoals in 2005 werden in 2006 ook één nieuwe bank en één nieuwe beleggingsonderneming naar Belgisch recht ingeschreven. Andere vergunningsaanvragen die in de loop van 2006 werden onderzocht, zullen pas in 2007 hun beslag krijgen of konden niet worden aanvaard: zo bleken enkele kleinere projecten voor de oprichting van een beleggingsonderneming onvoldoende doordacht of onderbouwd, of getuigden ze van onvoldoende kennis van de toepasselijke regelgeving. In die vergunningsprocedures gaat steeds een bijzondere aandacht naar de geschiktheid van de aandeelhouders en van de leiding, de passende beleidsstructuur, organisatie en interne controle, en het realistisch karakter van het bedrijfsplan en de financiële prognoses. Voor instellingen die deel uitmaken van een groep wordt ook nog gelet op de inbedding van de betrokken instelling binnen de groepsstructuur.

In 2006 werden eveneens, in toepassing van de Europese regels inzake wederzijdse erkenning, negen bijkantoren van banken en beleggingsondernemingen uit Europese buurlanden op de lijst ingeschreven.

Naast nieuwe inschrijvingen werden in 2006 eveneens binnenlandse fusiearrangementen en herstructureringen onderzocht bij 8 instellingen. Er werd daarbij nagegaan of deze arrangementen het voorzichtig en gezond beleid van de betrokken instellingen niet konden bedreigen.

De Belgische banken waren in 2006 ook heel actief inzake overnames en nieuwe vestigingen in het buitenland. Ook deze arrangementen werden onderzocht vanuit de bekommernis van het gezond en voorzichtig beleid en van gepaste beheersing en controle door de Belgische bank.

Bij het onderzoek van de vergunningsvoorwaarden en de verdere toetsing ervan is de beoordeling van de geschiktheid van de leiders een kritische factor: zij moeten deskundig, ervaren, en betrouwbaar zijn en mogen geen veroordelingen hebben opgelopen en/of getroffen zijn door een beroepsverbod wegens overtreding van financieel relevante wetgevingen. Vooral bij de kleinere in-

stellingen is die beoordeling een zeer belangrijk aandachtspunt, omdat de betrokken (kandidaat-) leiders het enige aanspreekpunt zijn voor de CBFA en zij het zijn die in de eerste plaats moeten zorgen voor de naleving van de regelgeving. Ook in 2006 heeft de CBFA zich in een aantal gevallen moeten uitspreken over de professionele betrouwbaarheid van leiders (39).

Parallel met de uitwerking van het nieuwe beleid van de Commissie inzake de *internal governance* van financiële ondernemingen (40) werden met enkele groepen besprekingen gevoerd over de hertekening van hun beleids- en organisatiestructuur en de gepaste bevoegdheidsverdeling tussen de moederonderneming en haar dochters.

Gelet op de wereldwijde toename van incidenten gerelateerd aan de niet-naleving van regelgeving en gedragsregels of niet-integer gedrag, en de weerslag daarvan op de reputatie van de financiële instellingen, werden met de *compliance*-verantwoordelijken besprekingen gevoerd, om na te gaan in welke mate de instellingen een gepast beleid voeren voor integere bedrijfsvoering en de beheersing van hun risico's, reputatie en aansprakelijkheid. Een bijzondere aandacht ging daarbij naar het domein van de witwasbestrijding en de inspanningen inzake identificering van klanten.

Inzake de naleving van de erkenningsvoorwaarden ging de aandacht in 2006 ook naar twee nieuwe dimensies: de voorbereiding van de implementatie van de zgn. MiFID-Richtlijn (41) en de rol van banken en beleggingsondernemingen bij de zgn. dematerialisering van effecten. Wat MiFID betreft, gaat het om de wijze waarop de banken en beleggingsondernemingen het MiFID-project in hun organisatie gaan vertalen. Daarbij zijn twee grote luiken van prudentieel belang: enerzijds het organisatorisch kader (impact van de MiFID-regels op de transversale controlefuncties binnen de instelling, de uitbesteding, de transacties van het personeel, de categorisatie van de klanten en de IT-impact van de implementatie), anderzijds de zgn. gedragsregels (aandacht voor de wijze waarop de instellingen de nieuwe eisen inzake informatie aan de klanten, de zorgplicht, de beheersing van belangenconflicten, en de zgn. *best execution* zullen implementeren).

(39) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 36.

(40) Zie dit verslag, p. 28.

(41) Zie dit verslag, p. 30.

De dematerialisering omvat twee luiken: enerzijds het bestaande regime voor het bijhouden van gedematerialiseerde effecten van de overheidsschuld voor rekening van beleggers, anderzijds de afschaffing van de effecten aan toonder vanaf 2008 en het daarbij horende nieuwe regime van de erkende rekeninghouders (42). Voor het eerste luik werden de controlebevoegdheden van het Rentefonds in 2006 overgedragen aan de CBFA. Aldus is het nu de CBFA die beslist over de handhaving van de vergunning en over de toekenning van nieuwe vergunningen. Per einde 2006 waren aldus 37 banken en beleggingsondernemingen erkend. Voor het eigenlijke toezicht past de Commissie de eisen toe van gepaste administratieve en boekhoudkundige organisatie en interne controle. Dit betekent concreet dat hier o.m. wordt nagegaan of er een effectieve scheiding is tussen de eigen effecten van de instelling en deze van de klanten, of er een degelijke effectenboekhouding wordt gevoerd.

Voor de toepassing van het nieuwe statuut van de gedematerialiseerde vennootschapseffecten en van de erkende rekeninghouders, werd gestart met het sensibiliseren van banken en beleggingsondernemingen voor een adequate beheersing van het dematerialiseringsproces, en met een toetsing van hun operationele voorbereiding. Daarbij gaat de aandacht naar de kwaliteit van de effectenboekhouding, het overzicht op de betrokken effecten, het onderscheid tussen de administratie van financiële instrumenten toebehorend aan cliënten en deze van de instelling zelf en de controles, reconciliaties en bevestigingen naar de klanten toe. Per einde 2006 was nog geen inschrijving gebeurd op de nieuwe lijst van erkende rekeninghouders van gedematerialiseerde vennootschapseffecten.

Wat ten slotte de toepassing betreft van de nieuwe regels over het aanvullend toezicht op financiële dienstengroepen (43), werd verder onderzocht voor welke Belgische financiële groepen deze kwalificering zich opdrong. Voor sommige groepen bleek immers dat het bestaande controleregime (o.m. op basis van het statuut van financiële holding), een voldoende prudentiële reikwijdte bood die ook toelaat om de nieuwe solvabiliteitsregels van Basel II (44) op groepsniveau toe te passen. Deze kwestie werd ook besproken met de voornaamste buitenlandse toezichthouders van deze groepen, gezien de impact op de betrokken samenwerkingsakkoorden.

4.2. De analyse van de financiële risico's

De financiële positie en risico's van de banken en beleggingsondernemingen worden onder meer opgevolgd op basis van hun periodieke financiële rapportering aan de CBFA. De financiële analisten van het departement beoordelen op basis van geïnformatiseerde analyse-schema's de verschillende risico's op het vlak van de solvabiliteit, de risicospreiding, de rendabiliteit, de liquiditeit, het renterisico en de kwaliteit van de kredieten- en effectenportefeuille. Zij behandelen deze aspecten ook in periodieke gesprekken met de revisoren en met de leiding van de instellingen. Daarbij komt ook de eigen interne beleidsrapportering van de instellingen zelf aan bod. Voor de controle op de periodieke financiële rapportering hecht de Commissie veel belang aan de medewerking door de erkende revisoren: zo wordt van hen verwacht dat zij in hun controles de methode onderzoeken die wordt gebruikt voor het opstellen van de financiële staten, en dat zij hun controleprogramma aanpassen in functie van de betrouwbaarheid van de organisatie van de instelling.

Dankzij de blijvend gunstige situatie van de conjunctuur en op de financiële markten, was het jaar 2006 opnieuw goed voor de financiële sector. De verdere toename van de resultaten, de stevige solvabiliteitsmarges, de voortzetting van de inspanningen inzake kostenbeheersing en het voorzichtige risicobeheer (met nog altijd zeer lage kredietrisicokosten) droegen bij tot de financiële gezondheid. De vervlakking van de rentecurve, de gedaalde rentemarge en de weerslag van de toenemende concurrentie op de rendabiliteit blijven echter prudentiële aandachtspunten.

Nieuw in 2006 was de invoering van de IFRS-boekhoudnormen voor de geconsolideerde jaarrekening en prudentiële rapportering van de banken en beleggingsondernemingen, of zij nu beursgenoteerd zijn of niet. Voor die nieuwe prudentiële rapportering werd gebruik gemaakt van het zgn. geharmoniseerde FINREP-schema dat binnen CEBS door de Europese banktoezichthouders werd ontwikkeld (45). Bij de toepassing van de IFRS-normen door de betrokken instellingen werd in het bijzonder aandacht besteed aan de boekingswijze van de financiële activa en verrichtingen.

Bij de berekening van de reglementaire solvabiliteitsbasis van de banken en beleggingsondernemingen diende eveneens met de IFRS-impact rekening te wor-

(42) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 22.

(43) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p.33 en dit verslag, p. 24.

(44) Zie hoofdstuk 4.2. hierna.

(45) Zie dit verslag, p. 31.

den gehouden: daarvoor werden via toepassing van de zogenaamde prudentiële filters correcties doorgevoerd op onder meer de meer- of minwaarden die bij een IFRS-waardering ontstaan en op het eigen vermogen worden aangerekend. Bij de analyse van de solvabiliteitsbasis ging de aandacht ook naar het gebruik van innovatieve kapitaalsinstrumenten ter ondersteuning van de solvabiliteit. Telkens werd nagegaan in hoeverre deze konden worden beschouwd als elementen van eigen vermogen voor de berekening van de reglementaire solvabiliteitsratio's.

De solvabiliteitsberekening kan vanaf 2007 gebeuren op basis van het nieuwe Basel-II-kader dat in de Europese Unie bindende kracht kreeg met de Europese Kapitaalrichtlijn (zgn. CRD-Richtlijn) (46). Dit betekent concreet dat banken en beleggingsondernemingen al naargelang het geval vanaf 1 januari 2007 of 2008 voor de berekening en rapportering van hun solvabiliteitseisen overstappen op een nieuwe standaardbenadering of, mits goedkeuring van de CBFA, op een eigen vereenvoudigd intern model. Zij die een geavanceerd intern berekeningsmodel gebruiken, kunnen dit vanaf 1 januari 2008 toepassen, eveneens mits goedkeuring van de CBFA. In België hebben de meeste instellingen voorlopig gekozen voor een gestandaardiseerde benadering. In de praktijk rapporteren nog niet zoveel instellingen reeds vanaf het eerste kwartaal 2007 volgens het nieuwe schema. Slechts enkele grote banken hebben reeds eigen modellen ontwikkeld. De implementatie daarvan wordt van nabij gevolgd: het raamwerk voor de goedkeuring van dergelijke modellen wordt in een afzonderlijk kader hierna toegelicht. Voor de berekening van de nieuwe solvabiliteitsratio's zal het zgn. geharmoniseerde COREP-schema worden gebruikt dat binnen CEBS door de Europese banktoezichthouders werd ontwikkeld (47). De financiële analisten van het departement hebben aan de Belgische implementatie ervan meegewerkt. Dit gebeurde eveneens voor de laatste simulaties over de impact van de nieuwe solvabiliteitseisen (de zogenaamde *quantitative impact study – QIS5*), waarbij 4 Belgische banken waren betrokken.

Een belangrijke uitdaging van het Basel-II-proces is de toepassing van de zgn. tweede pijler (het zogenaamde *supervisory review process*), die de instellingen verplicht om hun kapitaaltoereikendheid in te schatten in functie van hun risicoprofiel en een strategie te ontwikkelen om hun solvabiliteit op peil te houden, en waarbij de toezichthouder dat interne proces moet onderzoeken en beoordelen. Bij de opvolging van dit interne proces zal vooral worden gekeken naar de manier waarop de

leiding alle risico's van de instelling inschat, relateert tot het kapitaalsniveau, intern laat valideren en rekening houdt met zgn. stress-situaties. In de beoordeling daarvan door de Commissie zelf, zal de dialoog met de instelling vooraan staan en kan de Commissie ingrijpen met een breed gamma aan maatregelen, zonder dat een automatisch bijkomend kapitaalsbeslag onmiddellijk aan de orde moet komen. Dit pijler-2-proces is een evolutief en proportioneel proces, aangepast aan de aard, de omvang en de complexiteit van de instelling. Met enkele instellingen werden al de eerste besprekingen daarover gevoerd. Enkele grote instellingen presenteerden bovendien ook hun benadering ter bepaling van hun eigen economisch kapitaal.

Met het oog op het inpassen van de liquiditeits- en renterisico's in de pijler-2-benadering werd ook meegewerkt aan het interne beleidsoverleg daarover. Zoals in het verleden bleef de CBFA ook in 2006 bijkomende berekeningen opleggen aan enkele banken met een op te volgen renterisico. Zo nodig, worden voor dat risico hogere solvabiliteitsbuffers opgelegd.

Ten slotte werden ook in het voorbije jaar in samenwerking met de NBB stress-testen georganiseerd om het weerstandsvermogen van de sector te testen t.o.v. externe schokken (48). De resultaten ervan werden met de betrokken grote banken besproken.

4.3. De beoordeling van de organisatie en de inspecties ter plaatse

In 2006 werden 68 inspectie-opdrachten ter plaatse uitgevoerd bij banken en beleggingsondernemingen, tegenover 84 in 2005. De opdrachten in 2006 waren evenwel breder dan in 2005, in de mate dat daarbij 123 onderzoeksdomeinen aan bod kwamen, tegenover 101 in 2005. In 2006 werden heel wat zgn. "gang van zaken"-opdrachten uitgevoerd, waarbij meerdere thema's tegelijk aan bod komen en de organisatie in zijn geheel wordt doorgelicht.

De planning van deze inspecties gebeurt in het kader van een meerjarig auditprogramma en houdt rekening met de controlewerkzaamheden van de interne audit en de erkende revisor. Enkele inspecties gebeurden in samenwerking met andere departementen van de CBFA of met buitenlandse collega-toezichthouders, meer bepaald bij het toezicht op de grote bankgroepen. Daarnaast heeft de CBFA eveneens, in het kader van haar geconsolideerd toezicht, inspecties uitgevoerd bij buitenlandse vestigingen van Belgische banken.

(46) Zie dit verslag, p. 26.

(47) Zie dit verslag, p. 26.

(48) Zie dit verslag, p. 32.

De 10 meest geïnspecteerde domeinen in de sector in 2006 betroffen:

- ❖ compliance
- ❖ "gang van zaken"-doorlichting van de organisatie
- ❖ beheer van activa en vermogens (ook in de aanloop naar de MiFID-implementering)
- ❖ risicobeheer
- ❖ interne audit
- ❖ administratieve organisatie en interne controle
- ❖ krediet- en operationeel risico in de Basel-II-context
- ❖ kredietrisico en effectisering
- ❖ informatica
- ❖ commerciële netwerken

Voort werden in 2006 ook horizontale onderzoeken van eenzelfde thema bij verschillende instellingen gevoerd. Dit was o.m. het geval voor het beheer van het liquiditeitsrisico. Deze onderzoeken werden voorafgegaan door presentaties van de betrokken instellingen, waarbij ook medewerkers van de Nationale Bank van België werden betrokken.

De vaststellingen en conclusies van de inspecties worden neergeschreven in een rapport of opvolgingsbrief waarin ook aanbevelingen of aandachtspunten zijn vermeld. Het departement hecht een bijzonder belang aan besprekingen daarover met de hoge leiding, dit om het belang van sommige punten te onderstrepen en de reacties van de instelling in het verslag te kunnen opnemen. Desgevallend werden ook afrondende gesprekken gevoerd met de voorzitters van het auditcomité of de raad van bestuur. Daarna wordt verder opgevolgd binnen welke termijn de gevraagde maatregelen worden genomen om aan de aanbevelingen tegemoet te komen of de vastgestelde tekortkomingen recht te zetten.

De aandachtspunten die veelal terugkomen in de inspecties hebben betrekking op het adequaat beheer en de controle van de onderzochte risico's en activiteitsdomeinen vanuit volgende invalshoeken:

- ❖ inzicht van het management in de risico's
- ❖ formalisering via interne richtlijnen en procedures
- ❖ opvolging, rapportering en controle van risico's
- ❖ invulling van de essentiële controlefuncties (interne audit, *compliance*, risicobeheer).

In het kader van het nieuwe statuut van de bemiddelaars in bank- en beleggingsdiensten (49) werd ook bijstand verleend voor de operationele invulling van het toezicht op de bankagenten en -bemiddelaars.

Ten slotte werden in het kader van de witwaspreventie de acties van de instellingen inzake de regularisatie van identificatiegegevens van hun bestaande klanten verder opgevolgd. Waar nodig, werd aangedrongen op een kortere implementeringsperiode. Verder werd de toepassing van het cliëntenacceptatiebeleid beoordeeld en werd opgevolgd hoe de instellingen hun monitoringstelsel voor het opsporen van atypische verrichtingen uitwerken.

Wat de inspectiemethodologie betreft, werd een gestandaardiseerd opvolgingsinstrument ontwikkeld dat horizontale analyses mogelijk maakt van de aanbevelingen in de verschillende inspectieverslagen.

4.4. De gespecialiseerde inspecties

De inspecties inzake risicomodellen en informatica gebeuren door een ploeg van vier inspecteurs risicomodellen en vier IT-specialisten. De opdrachten zijn gericht op de evaluatie van risicomodellen voor het beheer van het krediet-, markt- en operationeel risico enerzijds, en op het beheer, de continuïteit en de veiligheid van de IT-systemen anderzijds.

Wat de werkzaamheden inzake toetsing van interne modellen voor krediet- en operationeel risico betreft, wordt het proces beschreven in het afzonderlijke kader hierna.

Inzake de IT-inspecties, waren de onderzoeken ter plaatse in 2006 gericht op de evaluatie van het beheer, de continuïteit en de veiligheid van de IT-systemen. Daarbij werd een bijzondere aandacht besteed aan specifieke grote IT-projecten bij enkele instellingen en aan de IT-onderbouw van de Basel-II-modellen waarvoor een goedkeuringsdossier werd ingediend. Ook werd gestart met zgn. IT *Quick Scans* waarbij de IT-risico's in kaart worden gebracht via korte gerichte onderzoeken ter plaatse. Verder werd in het kader van de initiatieven van het Comité voor Financiële Stabiliteit inzake *business continuity planning* meegewerkt aan de opvolging van de wijze waarop de kritieke financiële actoren rekening houden met het risico van een pandemie en de mogelijke gevolgen ervan op hun eigen kritieke activiteiten opvangen door adequate preventieve en beschermingsmaatregelen.

(49) Zie dit verslag, p. 57.

Procedure voor de goedkeuring van modellen voor het kredietrisico en/of het operationeel risico in het kader van Basel II

Conform de Europese richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (hierna "CRD" genoemd) die in België zijn omgezet bij besluit van de CBFA van 17 oktober 2006, moet een instelling die interne systemen wenst te gebruiken voor de berekening van haar eigenvermogensvereisten voor het kredietrisico (hierna "*foundation*-methode" of "*advanced*-methode" genoemd (50)) en/of het operationeel risico (hierna "*AMA*-methode" genoemd (51)), over de voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder beschikken die instaat voor het geconsolideerd prudentieel toezicht op die instelling (de "*home*"-toezichthouder). De betrokken instelling moet daartoe een gemotiveerd verzoek indienen bij de "*home*"-toezichthouder waarin zij aantoonst te voldoen aan de in de reglementaire teksten gedefinieerde minimale criteria.

Voorafgaand aan de officiële goedkeuringsperiode – en dit sinds 2002 – heeft de CBFA een dialoog gevoerd met de instellingen die hadden aangegeven gebruik te willen maken van interne metingssystemen, via informatieopdrachten en/of recurrente vergaderingen met de betrokken instellingen. Tegen de achtergrond van de op dat moment met andere autoriteiten gesloten *Memoranda of Understanding* over grensoverschrijdende samenwerking, en gelet op de totstandkoming van bepaalde grote bankgroepen, zijn vanaf 2004 grensoverschrijdende groepen van operationele deskundigen in het leven geroepen met de specifieke opdracht de goedkeuring van nieuwe interne metingssystemen voor te bereiden en af te ronden (hierna "het college" genoemd). Doelstellingen van die werkzaamheden voorafgaand aan de inontvangstneming van het officieel aanvraagdossier waren na te gaan of de betrokken instellingen een passende organisatie hadden uitgewerkt, en kennis te nemen van de belangrijkste procedures of modellen die waren ingevoerd.

Medio juni 2005 zijn voor bepaalde instellingen vergaderingen georganiseerd met de toezichthouders belast met het toezicht op hun dochters en/of bijkantoren (de "*host*"-toezichthouders) om concreet van start te kunnen gaan met de samenwerking tussen de "*home*"- en "*host*"-toezichthouders.

In haar uniforme brief van 3 juni 2005 heeft de CBFA verduidelijkt dat een instelling die een geavanceerde methode ("*foundation*"- of "*advanced*"-methode en/of "*AMA*"-methode) wenst te gebruiken, haar minstens één jaar vóór de datum waarop zij die methode voor reglementaire doeleinden wil beginnen te gebruiken, een dossier dient over te leggen met daarin een volledige documentatie die aantoonst dat het interne metingssysteem beantwoordt aan de in de betrokken reglementaire teksten vastgestelde minimale vereisten. De inhoud van het dossier werd toegelicht in de uniforme brieven van 24 oktober 2005.

Eind 2006 waren vijf (52) aanvraagdossiers met betrekking tot het kredietrisico en twee (53) aanvraagdossiers met betrekking tot het operationeel risico ingediend bij de CBFA in haar hoedanigheid van "*home*"-toezichthouder.

Onderstaande procedure geldt voor aanvraagdossiers waarvoor de CBFA "*home*"-toezichthouder is. Als de CBFA als "*host*"-toezichthouder betrokken is bij een dossier, werkt zij nauw samen met de "*home*"-toezichthouder die voor het dossier verantwoordelijk is, waarbij zij zich in hoofdzaak buigt over de plaatselijke modellen of de plaatselijke tenuitvoerlegging, en dit conform de onderstaande beginselen.

- (50) Wanneer een instelling voor de "*foundation*"-methode kiest, betekent dit dat zij – voor haar niet-retailcliënten – enkel een intern ratingsysteem wenst te gebruiken voor de raming van de kans op wanbetaling (PD), en dat zij geen gebruik zal maken van haar eigen ramingen van verlies bij wanbetaling (LGD) en van vorderingen bij wanbetaling (EaD). Deze methode mag sinds 1 januari 2007 worden gebruikt. Wanneer een instelling voor de "*advanced*"-methode kiest, betekent dit dat zij – voor haar niet-retailcliënten – een intern ratingsysteem wenst te gebruiken voor alle parameters (PD, LGD en EaD). Deze methode mag vanaf 1 januari 2008 worden gebruikt.
- (51) De AMA-benadering ("*advanced measurement approach*") houdt in dat het eigenvermogensvereiste voor de dekking van het operationeel risico wordt berekend aan de hand van het intern wiskundig model dat de instelling gebruikt voor de follow-up en het beheer van dat risico.
- (52) Twee "*foundation*"-dossiers ingediend eind 2005, één "*foundation*"-dossier ingediend medio 2006 en twee "*advanced*"-dossiers ingediend eind 2006.
- (53) Twee AMA-dossiers ingediend eind 2006.

Onmiddellijk na de ontvangst van een aanvraagdossier onderzoekt een cel die is samengesteld uit medewerkers van de departementen "prudentieel toezicht" en "prudentieel beleid", of het dossier volledig is. In beperktere mate wordt ook een beroep gedaan op het college, als dat voor de betrokken instelling bestaat. Doelstelling van het onderzoek naar de volledigheid van het dossier, dat zo snel mogelijk moet worden uitgevoerd, is na te gaan in hoeverre de instelling alle gevraagde informatie heeft overgelegd (conform de uniforme brieven van 24 oktober 2005) en of de kwaliteit van het dossier toereikend is. De belangrijkste aandachtspunten zijn de draagwijdte van het verzoek, het implementatieplan (of "*roll-out plan*"), de "*self-assessment*" (54) en de informatieverstrekking op lokaal niveau (om te worden meegedeeld aan de "*host*"-toezichthouders die betrokken zullen zijn bij de goedkeuring).

Zodra het dossier als volledig wordt beschouwd (eventueel in overleg met het college), wordt het overgelegd aan de andere betrokken "*host*"-toezichthouders en begint de in artikel 129 van de CRD bedoelde officiële termijn van zes maanden te lopen waarbinnen een gezamenlijke beslissing moet worden genomen. Om een optimale samenwerking te garanderen, beperken de andere toezichthouders hun betrokkenheid tot de goedkeuring van eventuele lokaal ontwikkelde modellen, en tot de beoordeling van de lokale situatie (bv. lokale *use test* (55), lokale inzameling van verliesgegevens of beoordeling van toewijzingsmechanismen (56) met betrekking tot het operationeel risico).

De aspecten met betrekking tot de goedkeuring van centrale modellen (inclusief de kalibratie om rekening te houden met specifieke lokale elementen) of de goedkeuring van het implementatieplan worden geacht tot de verantwoordelijkheid van de CBFA als "*home*"-toezichthouder te behoren (eventueel in overleg met het college). De ander "*host*"-toezichthouders worden geïnformeerd over de conclusies van de werkzaamheden van de CBFA. Om die doelstelling te kunnen verwezenlijken, wordt een controleplan opgesteld voor de periode die loopt van de datum van ontvangst van het aanvraagdossier tot het einde van de overlegperiode met de andere "*host*"-toezichthouders. De procedures of de modellen die niet expliciet aan bod zouden komen tijdens een opdracht ter plaatse, worden uitsluitend op basis van het aanvraagdossier onderzocht.

Eén maand voor het einde van de voornoemde periode van zes maanden worden voorlopige conclusies voorbereid (eventueel in overleg met het college) om te worden besproken met de andere "*host*"-toezichthouders.

Rekening houdend met de opmerkingen van de "*host*"-toezichthouders wordt een ontwerpconclusie ter goedkeuring voorgelegd aan het directiecomité van de CBFA. De beslissing van het directiecomité, waaraan al dan niet "*terms and conditions*" worden gekoppeld, wordt officieel ter kennis gebracht van de instelling en van de "*host*"-toezichthouders. Er wordt van uitgegaan dat de definitieve beslissing uiterlijk aan het eind van het jaar dat volgt op de datum van ontvangst van het aanvraagdossier, wordt genomen.

- (54) Het gaat hier om de door de instelling uitgevoerde zelfevaluatie om te kunnen verklaren dat zij ruimschoots alle kwalitatieve en kwantitatieve vereisten naleeft met betrekking tot de "*foundation*"- of "*advanced*"-methode en/of de AMA-methode.
- (55) Met "*use test*" wordt verwezen naar het minimale vereiste van de CRD op grond waarvan de interne ratings en de ramingen van wanbetalingen en verliezen die bij de berekening van de eigenvermogensvereisten worden gebruikt, een essentiële rol spelen bij het dagelijks risicobeheer.
- (56) Met "toewijzingsmechanisme" wordt de procedure bedoeld aan de hand waarvan een instelling die een dochter is van een instelling, haar eigenvermogensvereiste kan berekenen op basis van het haar toegewezen aandeel in het eigenvermogensvereiste dat door haar moeder op geconsolideerde basis wordt berekend volgens de AMA-methode.

4.5. Herstelmaatregelen

De bank- en beurswet bepalen dat de CBFA uitzonderlijke maatregelen kan treffen wanneer een onderneming de reglementering niet naleeft, wanneer haar organisatie, beleidsstructuur of interne controle ernstige leemten vertoont of wanneer er gevaar bestaat dat ze haar verbintenissen niet zal kunnen naleven (57). In 2006 kreeg slechts één kleine instelling een herstellerlijn opgelegd waarbinnen zij passende maatregelen moest treffen om de bij haar vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. Omdat de gevraagde maatregelen niet werden genomen, en een stevige prudentiële omkadering van de instelling nodig werd geacht, werden achtereenvolgens een speciaal commissaris en een voorlopig bestuurder aangesteld. De instelling werd uiteindelijk van de lijst geschrapt (58).

Dat geen andere formele herstelmaatregelen werden genomen, belet niet dat de Commissie hier en daar verder actie diende te voeren om orde op zaken te laten stellen bij instellingen die worden geconfronteerd met tekortkomingen of uitdagingen van organisatorische of financiële leefbaarheid.

5. Toezicht op de instellingen voor effectenverrekening en -vereffening

In uitvoering van de toezichtwet van 2 augustus 2002 oefent de CBFA het prudentieel toezicht uit op de instellingen die diensten van verrekening en vereffening aanbieden aan de gereguleerde markten, en dit onverminderd de bevoegdheid van *oversight* van de NBB. Dit toezicht betreft de groepen LCH.Clearnet SA (verrekening) en Euroclear (vereffening). Daar waar het controlestatuut voor verrekeningsinstellingen nog in uitwerking is, kreeg dat voor de vereffeningsinstellingen reeds vaste vorm (59). CIK, de Belgische centrale depositaris voor effecten die als eerste en enige instelling was ingeschreven, werd in 2006 geïntegreerd in de Euroclear-groep onder de naam Euroclear Belgium. Los van het prudentieel controlestatuut in hoofde van de inschrijving op de lijst van de vereffeningsinstellingen naar Belgisch recht wordt CIK eveneens opgevolgd in het kader van het geconsolideerd toezicht op ESA als financiële holding. Euroclear SA (of ESA) werd op haar beurt ingeschreven op de lijst van de met de vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen.

De NBB en de CBFA werken nauw samen bij de uitoefening van hun respectieve opdrachten. Dit gebeurt concreet via overleg over hun controleplanning, uitwisseling van de resultaten van inspecties en *oversight* –opdrachten, gezamenlijke besprekingen met het management van de betrokken instellingen, en coördinatie van de contacten met de andere betrokken buitenlandse autoriteiten (centrale banken, prudentiële autoriteiten en marktautoriteiten). Deze samenwerking wordt vergemakkelijkt door de instelling van een gezamenlijk clearing & settlement comité dat als stuurgroep functioneert.

De controle-inspanningen van de CBFA zijn erop gericht om een coherent prudentieel toezicht op de verwerkingsketen van effectenverrichtingen uit te bouwen. Daarbij worden de toezichtsprioriteiten bepaald in functie van het risicoprofiel en de rol van elke instelling en gaat een bijzondere aandacht naar de strategische projecten van elke operator.

Wat Euroclear betreft, ging de aandacht in 2006 naar de relaties tussen de verschillende entiteiten van de groep (de koepelholding aan de ene kant, Euroclear Bank en de centrale depositarissen van de groep aan de andere kant) en deze met de verschillende soorten tegenpartijen. Dit betrof zowel aspecten van brugfinanciering, als van governance, bewaargeving, uitbesteding, *compliance* en liquiditeit. In termen van strategisch risico ging de aandacht naar de mogelijke impact van de initiatieven van de Europese Commissie en de Europese Central Bank inzake het opentrekken van de zgn. *post-trade*-activiteiten (60).

De multilaterale samenwerking tussen de NBB, de CBFA en de zes andere autoriteiten uit Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk voor het toezicht op Euroclear werd in 2006 geïntensiveerd. Het *high level committee*, dat deze samenwerking coördineert, en zijn werkgroepen hebben de verschillende projecten van Euroclear en zijn dienstverlening aan de vereffeningsinstellingen van de groep samen beoordeeld en daarover besprekingen gehad met de leiding van Euroclear. Van zijn kant heeft de Commissie bilateraal overlegd met de toezichthouders van de bijkantoren in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Nederland over de modaliteiten van samenwerking in het kader van het toezicht op geconsolideerde basis op ESA.

(57) Zie artikel 57 van de bankwet (wet van 22 maart 1993) en artikel 104 van de beurswet (wet van 6 april 1995).

(58) Voor een omstandige beschrijving van deze kwestie, zie het verslag van het directiecomité, p. 41.

(59) Zie het verslag van het directiecomité, p. 15.

(60) Resp. de uitvoering van een *Code of Conduct* en het project *Target 2 Securities*.

Inzake LCH.Clearnet, wordt wegens het uitblijven van een formeel prudentieel controlestatuut voor verrekeningsinstellingen, de facto een benadering gevolgd die sterk aanleunt bij de praktijk van het banktoezicht. Daarbij wordt vooral gesteund op het toezicht dat de Franse autoriteiten op Clearnet (61) uitoefenen in hun hoedanigheid van toezichtsautoriteit van het land van oorsprong. In het kader van de multilaterale samenwerking voor het toezicht op LCH.Clearnet, de koepel boven de verrekeningsinstellingen Clearnet en London Clearing House en dus de centrale tegenpartij voor de verrekening van verrichtingen op Euronext, hebben de Franse, Nederlandse, Engelse, Portugese en Belgische autoriteiten via een *clearing coordination committee* gezamenlijke werkvergaderingen gehad, ook met de leiding van de groep. Daarbij werden vooral mogelijke reorganisatieplannen van de groep, de *governance* en strategische aspecten besproken.

In 2006 werden verschillende wijzigingen aangebracht aan het *Clearing Rulebook*. Voor deze wijzigingen, waarvoor telkens het akkoord van de Belgische minister van Financiën is vereist, overleggen de NBB en de CBFA steeds vooraleer zij hun advies aan de Minister verlenen.

6. Toezicht op de wisselkantoren

Het aantal wisselkantoren en hun activiteiten zijn relatief stabiel gebleven: op 31 december 2006 waren er 21 wisselkantoren tegenover 22 in 2005, waarvan er, net als in 2005, 10 wisselkantoren geldoverdrachten uitvoerden. De sectorale omzet (1,5 miljard euro, waarvan één derde betrekking heeft op de geldoverdrachten) kende een lichte daling (4%). Van de in 2006 uitgevoerde 2 miljoen verrichtingen (stijging met 6%) waren tweederde geldoverdrachten.

Nieuw is echter de erg grote belangstelling voor de activiteit van geldoverdrachten, wat blijkt uit de talrijke informatie- en registratieaanvragen, in hoofdzaak afkomstig van internationale groepen die hun netwerk in België wensen uit te bouwen. Wanneer de CBFA een registratiedossier (62) onderzoekt, controleert zij

grondig of de aanvrager voldoet aan de geldende wettelijke voorwaarden, namelijk of de aandeelhouders de vereiste kwaliteiten bezitten, of de effectieve leider(s) over de nodige professionele betrouwbaarheid en ervaring beschikken, of de administratieve en boekhoudkundige organisatie een correcte toepassing van en een passend toezicht op de antiwitwasbepalingen mogelijk maakt en, voor de geldoverdrachten, of de financiële voorwaarden (borgstelling en eigen vermogen) zijn vervuld.

Het toezicht van de CBFA op de wisselkantoren is minder uitgebreid dan haar prudentieel toezicht op de banken en de beleggingsondernemingen, omdat het in hoofdzaak is toegespitst op de naleving door de wisselkantoren van de antiwitwasreglementering, enerzijds, en de registratievoorwaarden, anderzijds.

Dat toezicht wordt inzonderheid uitgeoefend op basis van de analyses van de maandelijkse rapportering door de wisselkantoren. Die rapportering is door de CBFA uitgebreid en omvat voortaan, naast de omzet en het aantal uitgevoerde verrichtingen (63), ook het aantal en het bedrag van de meldingen van vermoedens van witwaspraktijken aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) alsook een aanwijzing van het toezichtsniveau waarop wordt beslist om tot melding over te gaan. De analyse van die gegevens zou het mogelijk moeten maken de tekortkomingen in de monitoring van de verrichtingen sneller op te sporen (waakzaamheidsverplichtingen). Die gegevens worden ook gecontroleerd in het kader van de jaarlijkse activiteitenverslagen van de verantwoordelijke voor de witwaspreventie die aan de CBFA worden overgelegd en waarvan de minimuminhoud nogmaals onder de aandacht werd gebracht van de wisselkantoren (64).

Dat toezicht impliceert dat ook minstens éénmaal per jaar een controle ter plaatse wordt uitgevoerd. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de waakzaamheidsverplichtingen en meer in het bijzonder aan het tweedelijns toezicht dat de opsporing van atypische verrichtingen mogelijk moet maken.

(61) Dat in Frankrijk het statuut heeft van kredietinstelling.

(62) Dit dossier zal gebaseerd zijn op het memorandum voor het verkrijgen van een registratie door een wisselkantoor dat recent is geactualiseerd: zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 44.

(63) Zie circulaire CPB/WK/103 van 27 oktober 2006 (maandelijkse rapporteringstabel).

(64) Zie hoofdstuk 13 en inzonderheid punt 13.3 van de antiwitwascirculaire van de CBFA.

Prudentiële controle op de verzekeringsondernemingen en toezicht op de verzekeringstussenpersonen

Het activiteitsbereik van het departement prudentiële controle op de verzekeringsondernemingen werd in het vorige verslag beschreven (65).

Na het opzetten van een nieuwe, op een matrixstructuur gebaseerde organisatie, zodanig dat de hoofdas gericht kan worden op de gecontroleerde ondernemingen en de dwarsas op de behandeling van de specifieke aspecten eigen aan de verschillende métiers die de prudentiële controle omvat, ging in 2006 de aandacht vooral naar het opstarten van de operationele fase voor de controletaken, het zorgen voor input voor de daartoe ontwikkelde instrumenten en de exploitatie hiervan.

Dankzij betere en frequentere contacten tussen de controlediensten en de ondernemingen is een beter inzicht ontstaan in de situatie van de ondernemingen alsook in de aard en de omvang van de risico's die zij lopen. De vruchten die deze aanpak in 2006 heeft afgeworpen, versterken de overtuiging dat deze contacten een noodzaak vormen en in de toekomst dienen te worden opgevoerd.

De lopende of toekomstige reglementaire evoluties - ongeacht of zij het resultaat zijn van specifieke initiatieven bedoeld om de prudentiële benadering van de sector op peil te brengen, dan wel van externe factoren - vereisen een permanent overleg met de verschillende betrokken beroepsverenigingen, om zo correct te kunnen inschatten wat de inzet en de impact is voor de ondernemingen en te zorgen voor een correcte informatie over de motieven en doelstellingen.

1. Evolutie van het normatieve en reglementaire kader

1.1. Internationalisering van het initiatief

De tendens die eerder al was vastgesteld, waarbij het normatieve en reglementaire initiatief verschuift van het nationale niveau naar internationale autoriteiten of organisaties, zet zich niet alleen voort, maar wordt ook beduidend sterker.

Dit gegeven situeert de prudentiële controle in een op ruimere schaal geharmoniseerde context, enerzijds, en is bepalend voor de reglementaire autonomie van de Commissie.

De internationale harmonisering van de prudentiële regels bevordert het ontstaan van een efficiënte verzekeringsmarkt, zowel in het voordeel van de ondernemingen als van de verzekerden. Die beweging komt onder meer tot uiting in een grotere transparantie van de bedrijfsuitoefeningsvoorwaarden en een betere vergelijkbaarheid van de situatie van de ondernemingen onderling, wat een convergentie van de controlepraktijken in de hand werkt.

1.2. Rol van de nationale autoriteiten

De feitelijke of juridische verschuiving van het reglementaire initiatief als gevolg van de internationalisering van normen en reglementen, beperkt het vermogen van de nationale toezichthouders om de geldende regels te moduleren in functie van de specifieke kenmerken of noden van de plaatselijke markten.

De rol van de nationale toezichthouders spitst zich hoe langer hoe meer toe op de uitoefening van de controle en omvat slechts een beperkte mogelijkheid tot interpretatie en beoordeling van de toepassing van internationale normen.

Voor de nationale toezichthouders betekent deze situatie geenszins een geringere regelgevende verantwoordelijkheid; zij vergt van hen integendeel een actieve en efficiënte participatie in het internationale regelgevende en normatieve proces.

Nationale eigenheden onderkennen en hiermee op passende wijze rekening houden, veronderstelt een accuraat vermogen om de noden te identificeren en hun impact in te schatten, wat een grondige kennis vereist van de markt en de marktdeelnemers, alsook een efficiënte organisatie die in staat is de nodige onderhandelingen te voeren op de aangewezen niveaus.

De operationele prudentiële controle kan zich overigens niet langer beperken tot een conformiteitscontrole. De internationale prudentiële harmonisatie houdt zich immers niet alleen bezig met het opstellen van regels, maar hoe langer hoe meer ook met hun toepassing en hun interpretatie. Prudentiële controle los zien van het convergentieproces is dan ook niet langer verantwoord.

(65) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p.49.

Het raakvlak tussen het concipiëren van een prudentieel beleid en de operationele uitoefening van de prudentiële controle is een essentiële voorwaarde voor de goede werking van beide aspecten van de opdrachten van de Commissie. In die context spelen de in 2006 opgerichte interdepartementele overlegcellen een essentiële rol in het optreden van de CBFA.

1.3. IAIS

Op internationaal niveau bouwt de internationale organisatie van verzekeringstoezichhouders (IAIS (66)) als normatieve instelling een geloofwaardigheid uit die hoe langer hoe meer wordt erkend. Hoewel pas onlangs opgericht, heeft deze organisatie nu al een structurerende invloed op het prudentiële gedachtegoed en de ontwikkelingen terzake, en groepeerde de meest relevante markten en marktdeelnemers ter wereld.

1.4. Europese Unie

Op het vlak van de prudentiële controle op de verzekeringssector speelt de Europese Unie een stuwende rol, meer bepaald via het project Solvabiliteit II, waarmee de prudentiële regels maar ook, in een ruimer perspectief, de controlefilosofie grondig zullen worden gewijzigd.

Voor dit ambitieuze project geldt een even ambitieus tijdschema met als streefdatum 2010, een niet te onderschatten uitdaging.

1.5. België

Deze internationale ontwikkelingen zijn in België nog niet allemaal in substantiële wijzigingen omgezet. De inwerkingtreding van de toekomstige richtlijn Solvabiliteit II is in ruime mate richtinggevend voor het Belgische tijdschema.

Niettemin dient de aandacht te gaan naar de voorbereiding van de sector op die verandering en naar een veralgemening doorheen de hele verzekeringssector van de *best practices* die in financiële milieus gangbaar zijn.

Al deze nationale en internationale evoluties hebben uiteraard een invloed op het prudentiële instrumentarium. Hoewel het vaak gaat om een formalisering of bijsturing van algemeen aanvaarde principes, geven die ontwikkelingen soms de indruk dat zij neerkomen op een reglementaire verpakking. Het is uiteraard belangrijk deze evoluties te omkaderen en te begeleiden op het niveau van de gecontroleerde sectoren, maar ook om ze te integreren in de praktijk van de controleteams.

Men kan echter niet buiten de vaststelling dat de bestaande wettelijke en reglementaire teksten niet altijd echt geschikt zijn voor een transparante uitoefening van een prudentiële controle die beantwoordt aan de eisen van de moderne financiële wereld. De structuur van de thans vigerende teksten is soms meer het resultaat van opeenvolgende punctuele maatregelen, dan van een logische constructie die het mogelijk maakt om op ondubbelzinnige wijze uit te maken wat de doelstelling en de inhoud van de regels is alsook wie daarbij een rol te vervullen krijgt.

Het vooruitzicht op de grondige wettelijke en reglementaire wijzigingen die de inwerkingtreding van de richtlijn Solvabiliteit II onvermijdelijk met zich zal brengen, pleit voor een gematigde aanpassing van een kader waarvan nu al kan gezegd worden dat het enkel nog zal dienen als overgangsfase naar een vernieuwde aanpak.

Voor het kader dient weliswaar een betere structuur te worden uitgewerkt, maar daarbuiten lijkt het raadzaam de substantiële wijzigingen te beperken. Die terughoudendheid sluit echter niet uit dat de nodige punctuele veranderingen moeten worden doorgevoerd om specifieke problemen op te lossen of tot een grotere intersectorale coherentie van de prudentiële controle te komen. Het belang van dit laatste aspect mag niet worden onderschat in een Belgische markt die niet alleen sterk geconcentreerd is, maar ook gekenmerkt wordt door de nauwe interactie tussen de marktdeelnemers, die voorlopig nog onder een verschillend prudentieel statuut vallen.

In de verzekeringswereld zal de nadruk voornamelijk worden gelegd op een verdere harmonisatie van de algemeen aanvaarde praktijken in de financiële sector, veeleer dan op de invoering via circulaires van nieuwe concepten.

2. Controlefilosofie

In de wijze waarop de prudentiële controle wordt uitgeoefend, verdienen twee aspecten een bijzondere aandacht. Enerzijds, het ontwikkelen van een overwegend op de risico's gebaseerde aanpak en, anderzijds, het onderkennen van de rol van elk van de actoren en de hieruit voortvloeiende verantwoordelijkheid.

2.1. Controle in functie van het risicoprofiel van elke onderneming (*risk-based approach*)

Gelet op de noodzakelijk beperkte middelen waarover de toezichthouder beschikt, is de hypothese van een alomvattende en permanente controle van het bedrijf van alle ondernemingen uit de sector, een illusie. Dergelijke hypothese blijkt overigens zeker irrealistisch, want daarvoor zouden buiten verhouding veel middelen moeten worden ingezet, waarvan de kost te zwaar op de sector zou wegen.

De prudentiële controle dient haar inspanningen dus toe te spitsen op instellingen of domeinen die, gelet op hun belang of hun toestand, als eersten de belangen van de verzekeren en het financiële systeem in het gedrang kunnen brengen. De prudentiële controle mag dus niet worden gezien als een bescherming tegen individuele incidenten. Dit is niet het gevolg van de keuze voor een controle in functie van het risicoprofiel van elke onderneming. Dit is de vaststelling van een feitelijke toestand die – weliswaar meestal impliciet – steeds heeft bestaan.

De uitbouw van een controle in functie van het risicoprofiel van elke onderneming vergt een grondige kennis van elke instelling. Kennis van alle financiële gegevens, maar ook van de doelstellingen, de strategie en de werking – inclusief de *governance* – van de onderneming.

Daarna volgt de identificatie van de risico's verbonden aan het bedrijf en de specifieke kenmerken van de onderneming, alsook een inschatting van de ernst van die risico's in prudentieel opzicht. Die inschatting steunt op een beoordeling van elk risico, rekening houdend met de genomen maatregelen om dit te verminderen of te omkaderen.

Dit proces leidt tot een aanpassing van het controleplan of de controleacties. Dat kunnen beslissingen zijn over het gebruik van instrumenten zoals inspectieopdrachten, zelfevaluatie, of zelfs herstelmaatregelen.

Hieronder wordt voor één aspect de concrete uitwerking van die benadering beschreven.

2.2. Responsabilisering van alle betrokken actoren

De prudentiële controle op de verzekeringsondernemingen steunt in ruime mate op de interactie tussen verschillende voor de ondernemingen interne of externe actoren of functies: het departement risico-beheer, de aangewezen actuaris, de interne audit en interne controle en – uiteraard – de Commissie.

Het is essentieel dat elk van deze actoren ook daadwerkelijk zijn rol vervult, in het belang van alle betrokken partijen. Zo wordt van elke partij verwacht dat zij niet alleen de normen vastgelegd in diverse reglementaire teksten naleeft, maar ook op ondubbelzinnige wijze de aan haar functie verbonden verantwoordelijkheden opneemt.

Een illustratie hiervan is de onafhankelijkheid van bepaalde interne functies zoals de audit. Die onafhankelijkheid is vastgelegd in reglementaire teksten; het is niettemin de taak van de onderneming zelf om een geloofwaardige interne auditfunctie in te richten, die in staat is te functioneren in een context die borg staat voor haar objectiviteit, niet enkel in formele zin, in het licht van de reglementaire verplichtingen, maar ook op inhoudelijk vlak, zodanig dat die functie een volwaardige bestaansreden krijgt binnen de onderneming. Op dit vlak zijn het optreden en derhalve de verantwoordelijkheid van de ondernemingsleiders van essentieel belang.

Het responsabiliseren van de actoren noopt de prudentiële controle ertoe zich niet te beperken tot een louter legalistische controle, maar uit te gaan van een analytisch, prospectief en hiërarchisch zicht op de risico's.

3. Controleproces

3.1. Profiel van de gecontroleerde sector

Aantal toegelaten ondernemingen

Qua aantal ondernemingen zette de dalende tendens uit de voorgaande jaren zich door in 2006. 107 ondernemingen zijn ingeschreven op de lijst op 31 december 2006, 3 minder dan vorig jaar.

Toegelaten ondernemingen volgens hun rechtsvorm

Ondernemingen	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Naar Belgisch recht						
Naamloze vennootschappen	93	90	84	85	79	77
Samenwerkende vennootschappen	7	7	7	6	6	6
Onderlinge verzekeringsverenigingen	21	19	19	19	19	18
Allerlei	4	7	8	8	6	6
Subtotaal	125	123	118	118	110	107
Naar buitenlands recht						
EER	71	72	66	60	57	54
Buiten EER	6	6	5	3	3	0
Subtotaal	77	78	71	63	60	54
TOTAAL	202	201	189	181	170	161

Voor de inschrijving van bijkantoren van buitenlandse ondernemingen is de tendens gelijkaardig; hun aantal bedraagt nu 54.

2006	Ondernemingen uit de EER die in België actief zijn in het kader van de vrijedienstverlening	Ondernemingen uit de EER met bijkantoor in België	Ondernemingen van buiten de EER met bijkantoor in België
Denemarken	12		
Duitsland	52	10	
Estland	2		
Finland	11		
Frankrijk	82	7	
Griekenland	3		
Hongarije	4		
Ierland	105	1	
IJsland	1		
Italië	38	1	
Letland	5		
Liechtenstein	18		
Luxemburg	74		
Malta	2		
Nederland	81	13	
Noorwegen	10		
Oostenrijk	20		
Polen	3		
Portugal	7		
Slovenië	3		
Spanje	12	1	
Tsjechië	4		
Verenigd Koninkrijk	189	21	
Zweden	24		
Zwitserland			
TOTAAL	762	54	0

Het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Duitsland zijn de landen waarvan de ondernemingen de meeste bijkantoren in België hebben.

Het aantal ondernemingen met toelating om in België bedrijvig te zijn onder het stelsel van vrije dienstverlening, is verder blijven stijgen en bedraagt nu 762 ondernemingen, afkomstig uit 24 landen. Het Verenigd Koninkrijk en Ierland bekleden nog altijd de eerste en de tweede plaats, vóór Frankrijk en Nederland.

Overdrachten

In 2006 keurde de Commissie 13 totale of gedeeltelijke overdrachten van verzekeringsportefeuilles door Belgische verzekeringsondernemingen goed.

Toelatingen, afstand van toelatingen en intrekkingen

In 2006 deden twee ondernemingen afstand van hun toelating. Er werd één nieuwe onderneming toegelaten en twee ondernemingen werden ontbonden na fusie door opsorping.

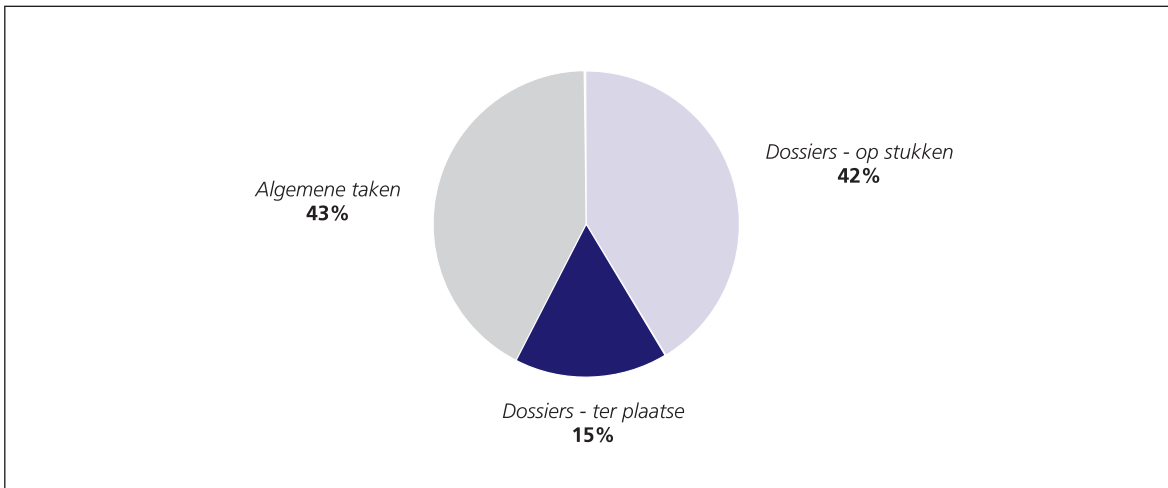
3.2. Verdeling van de middelen

Bij de verdeling van de middelen van het departement wordt rekening gehouden met de eisen verbonden aan de diverse controlestatuten, het belang van de ondernemingen voor het financiële systeem en de toezichtsintensiteit die bepaalde ondernemingscategorieën vergen.

13,5% van de kaderleden en 61,4% van de overige medewerkers van het departement worden ingezet voor het toezicht op de verzekeringstussenpersonen, waarvan het bevoegdheidsgebied werd uitgebreid (cf. infra).

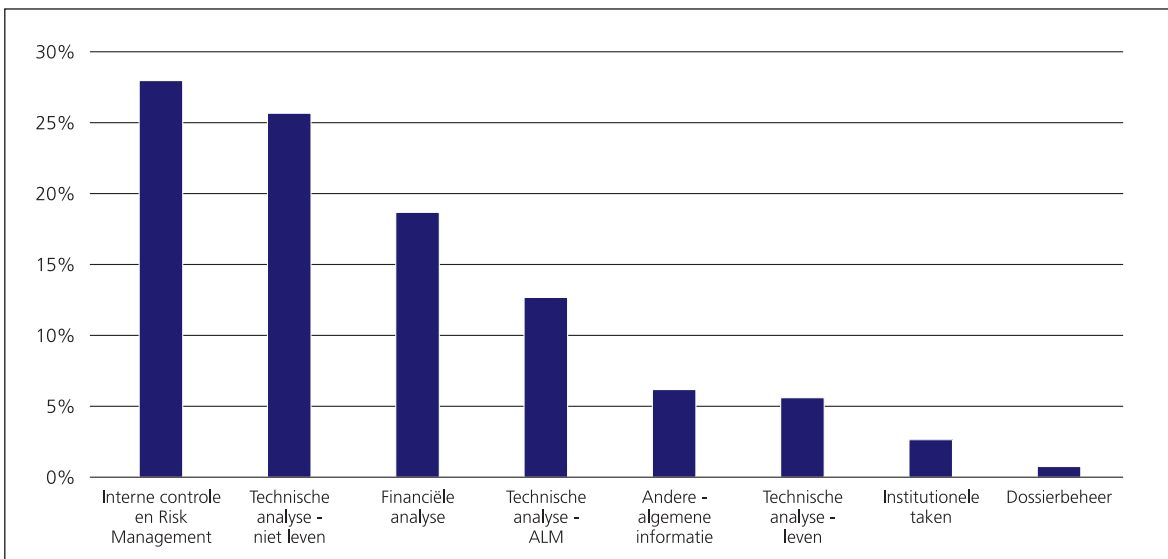
Het toezicht op, enerzijds, de grote verzekeringsgroepen en internationale verzekeringsondernemingen en, anderzijds, op de Belgische ondernemingen, vergt nagenoeg evenveel middelen, wat betekent dat zowel een intensieve controle nodig is van de grote groepen die meer dan drie vierden van de markt in handen hebben, als aandacht voor de uitdagingen die de Belgische ondernemingen stellen, die onder uiteenlopende controlestatuten vallen en waarvan een niet te verwaarlozen aantal een bijzondere prudentiële aandacht vraagt.

3.3. Aard van de uitgevoerde taken

In het departement hebben de controlediensten voor de verzekeringsondernemingen in 2006 nog steeds een groot gedeelte (43%) van hun middelen ingezet voor zogenaamde algemene taken, dat zijn taken op allerlei gebieden, zoals organisatie, methodologie of prudentieel beleid.

Nagenoeg 57% van de tijd werd besteed aan het operationele toezicht op de verzekeringsondernemingen, waarvan één vierde aan controle ter plaatse. 32 ondernemingen kregen een controle ter plaatse met betrekking tot 57 thematisch gegroepede onderwerpen.

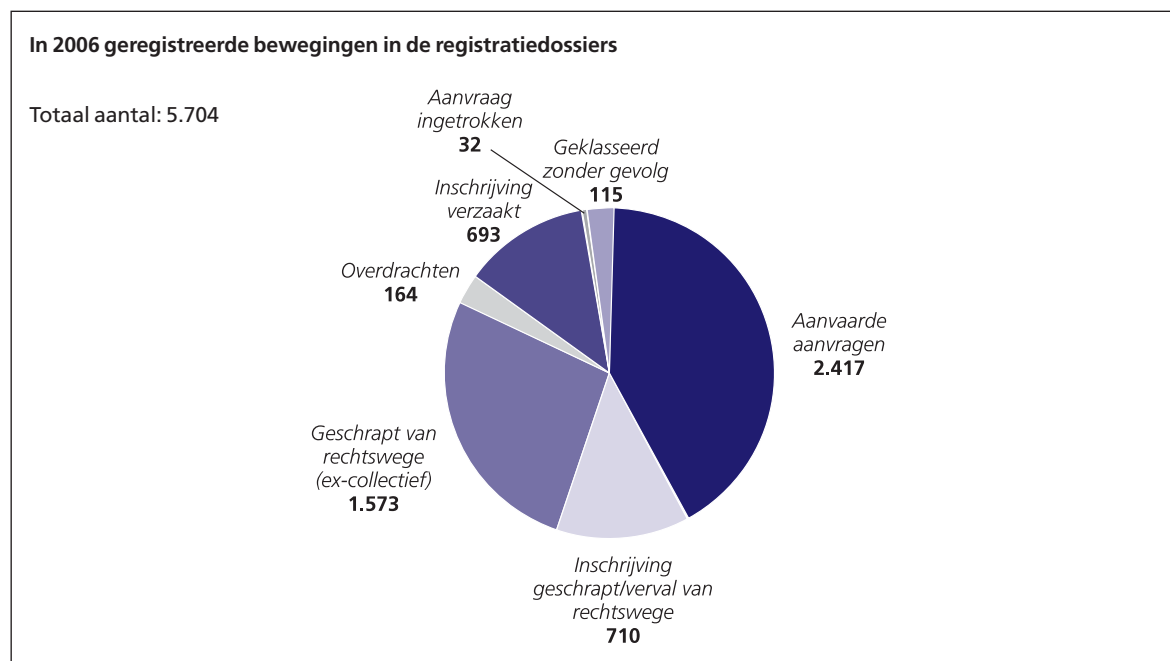
Een groot gedeelte van de controle op de activiteiten leven – ingevolge de vragen om vrijstelling van de aanvullende voorziening om het renterisico te dekken (cf. *infra*) – valt onder analyse op stukken, hoewel hiervoor talrijke contacten met de ondernemingen nodig waren.

3.4. Verzekeringstussenpersonen

Op 31 december 2006 waren er 24.798 verzekerings-tussenpersonen ingeschreven, wat een vermindering inhoudt van 1.509 inschrijvingen tegenover vorig jaar. Er werden 45.224 distributieverantwoordelijken geregistreerd. De dienst verzekeringstussenpersonen voerde 86 controles ter plaatse uit.

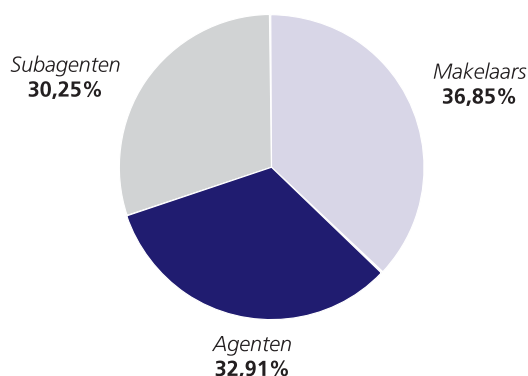
Van 710 tussenpersonen werd de inschrijving geschrapt of verviel deze van rechtswege omdat niet langer werd voldaan aan de inschrijvingsvoorwaarden (over een borgstelling beschikken, beroepsaansprakelijkheid verzekeren, jaarlijks inschrijvingsgeld betalen, voldoen aan de vereisten van geschiktheid en professionele betrouwbaarheid). Van 1.573 tussenpersonen werd de inschrijving van rechtswege uit het register geschrapt omdat de centrale instelling de intrekking vroeg.

De belangrijkste bewegingen die in het register werden genoteerd zijn de volgende:

Spreiding van het aantal verzekeringstussenpersonen over de categorieën voorzien in de wet van 27 maart 1995:

Makelaars	Agenten	Subagenten	Totaal
9.137	8.160	7.501	24.798
36,85%	32,91%	30,25%	100%

4. Controlepraktijk

4.1. Risicoanalyse

De aanpak op basis van risicoanalyse (cf. *supra*) is geconcretiseerd door de ontwikkeling van interne instrumenten waarmee de voor elke onderneming geëvalueerde risico's kunnen worden geformaliseerd en gekwantificeerd.

De ontwikkelde methodologie heeft tot doel de ondernemingen met een hoog risicoprofiel gemakkelijker te kunnen identificeren, voor die ondernemingen hun voornaamste risicodomeinen te bepalen, alsook

die gebieden te onderkennen die voor de hele of een gedeelte van de markt horizontale aandachtspunten vormen. Hierdoor vergroot de objectiviteit in de keuze van prudentiële acties en blijft de beoordeling de onmisbare plaats behouden die haar toekomst.

De analyse steunt op de beoordeling van 34 risicofactoren door de controleteams. Die beoordelingen worden ondergebracht in 8 categorieën (onderschrijvingsrisico's, kredietrisico's, marktrisico's, actief/passief beheersrisico's, liquiditeitsrisico's, operationele risico's, herverzekeringsrisico's en overige risico's), waarop een weging wordt toegepast om het intrinsieke risico van de onderneming te meten.

Voor de vaststelling van de 8 risicocategorieën heeft de Commissie zich laten inspireren door internationale werkzaamheden. Zij worden hierna opgesomd en toegelicht:

Onderschrijvingsrisico's

Zij omvatten, enerzijds, de risico's verbonden aan een onvoorziene wending in de evolutie van factoren die bij de tarifiering worden gebruikt (frequentie en ernst van schadegevallen, sterftetafels, ...) en, anderzijds, de risico's verbonden aan het onderschrijvingsbeheer (slechte risicoselectie, ongeschikte productontwerpen, ...).

Kredietrisico's

Deficiëntierisico's verbonden aan de financiële instrumenten in bezit van de onderneming.

Marktrisico's

Blootstelling aan marktrisico's (rente, aandelen, vastgoed, ...) die tot potentieel verlies leiden ten gevolge van de schommelingen van economische factoren.

Actief/passief beheersrisico's

Het gebruik van een ongeschikt wiskundig model (risico op gebruik van een ongeschikt of onjuist model, gebruik van foute parameters of gebruik van onjuiste of ontoereikende basisgegevens) alsook een wanverhouding tussen de activa van de onderneming en haar verbintenissen.

Liquiditeitsrisico's

Het risico voor de onderneming dat zij een deel van haar activa moet realiseren tegen ongunstige marktvoorwaarden, om haar financiële verplichtingen te kunnen nakomen.

Operationele risico's

Risico's verbonden aan interne tekortkomingen in de onderneming, zoals fraude of vergissingen in systemen en processen.

Herverzekeringsrisico's

Dit risico heeft te maken met het feit dat het herverzekeringsbeleid niet is aangepast of dat het gekozen herverzekeringsbeleid niet is doorgevoerd.

Overige risico's

Deze rubriek omvat, onder andere, de strategische risico's (de ondernemingsstrategie kon om verschillende redenen niet worden toegepast) en de reputatierisico's.

De intrinsieke evaluatie wordt gecorrigeerd om rekening te houden met twee factoren:

- een risicoverhogende factor, bedoeld om rekening te houden met het risico, in de ogen van de toezichthouder, verbonden aan een onvolledige of te oude informatie. Die automatische herleiding van de evaluatie in de tijd maakt het mogelijk om systematisch de periodieke herziening te plannen van de integrale beschikbare informatie;
- een risicoverlagende factor, bedoeld om rekening te houden met het overschot aan financiële draagkracht waarover een onderneming kan beschikken, boven een drempel die beduidend hoger ligt dan de reglementaire minimumvereisten.

In 2006 hebben de controleteams gezorgd voor de invulling van dit analysesysteem.

Daarnaast werden de ondernemingen uit de sector verzocht om een zelfevaluatie uit te voeren, op basis van de algemene structuur van het risicoanalysestelsel. Aan de hand van de resultaten van die oefening kon enerzijds de kalibratie van het interne systeem worden bevestigd en anderzijds eventuele verschillen in risico-evaluatie worden opgespoord, die bilateraal door de controleteams en de ondernemingen zullen worden onderzocht in het kader van hun controleplan.

Bovendien was op basis van de aldus verzamelde gegevens een genuanceerder oordeel mogelijk in vergelijking met de soms strenge beoordeling waar de methode toe leidde, onder meer als gevolg van het ontbreken van een informatie geëvalueerd overeenkomstig de nieuwe benadering.

Aan de hand van de resultaten van de risicoanalyse heeft men kunnen vaststellen dat een klein aantal ondernemingen vanaf 2007 van dichtbij moet worden gevolgd. Voorts is ook gebleken dat de beschikbare informatie over bepaalde activiteitsgebieden van de ondernemingen, ontoereikend is; voor die gebieden wordt gedacht aan een specifieke, horizontale informatiegaring.

4.2. Toezicht op gemengde groepen of conglomeraten

Net zoals de banksector wordt de Belgische verzekeringssector gekenmerkt door een sterke concentratie, bovendien nog bij fundamenteel dezelfde actoren, die behoren tot gemengde groepen of conglomeraten.

De hergroepering van de toezichtsbevoegdheden in beide sectoren onder de verantwoordelijkheid van de Commissie biedt een unieke kans tot convergentie.

Die convergentie is in de eerste plaats vooral tot uiting gekomen in de harmonisatie van de toezichtspraktijken. In een tweede fase volgde een uitdieping van de mogelijkheden tot coördinatie van en overleg over de controleacties, onder andere met betrekking tot de horizontale functies zoals risicobeheer, interne audit en interne controle.

Men stelt immers vast dat in België bedrijvige gemengde groepen steeds vaker kiezen voor een gelijkaardige, zelfs eenvormige aanpak in verband met deze horizontale functies. Dit marktgegeven noopt de Commissie, als geïntegreerd toezichthouder, tot een grotere coherentie in haar prudentiële benadering tegenover deze marktdeelnemers, zowel op het vlak van haar toezichtsbeleid als qua praktische aanpak.

4.3. Boekhoudkundige normen

De invoering van de IFRS-boekhoudnormen vormt een uitdaging voor de grootste ondernemingen van ons land. Het departement volgt de manier waarop de individuele ondernemingen die normen toepassen. Overtuigd van de noodzaak om voor alle betrokken ondernemingen een vergelijkbaar concurrentiekader uit te werken, is het departement erin geslaagd hen te doen opteren voor een zelfde, algemeen normenstel.

Daarnaast heeft het departement zich intensief bezig gehouden met de inschatting van de prudentiële gevolgen van een dergelijke evolutie van het boekhoudrechtelijk kader, onder meer door regels uit te werken waarmee een passend raakvlak kan worden gecreëerd tussen de nieuwe boekhoudnormen en de prudentiële vereisten uitgewerkt onder een andere boekhoudregeling.

4.4. Aanvullende voorziening tegen het renterisico

2006 werd gekenmerkt door een fundamentele herziening van het kader voor het onderzoek van de vragen om vrijstelling van de verplichting een aanvullende voorziening te vormen tegen het renterisico in levensverzekeringen.

Die herziening bestond uit een selectie en precisering van de kenmerken van de instrumenten die gebruikt kunnen worden om aan te tonen dat het renterisico beheerst wordt en tevens de financiële voorwaarden vast te stellen waaraan moet worden voldaan.

Het eerste luik bevat de meest markante evoluties. Hoewel dankzij de ervaring van de laatste jaren op basis van het principe zelf van de bewijsplicht inzake beheersing van het renterisico, een interessante vooruitgang kon worden geboekt, kwam het erop aan een kader uit te werken dat de ondernemingen ertoe zou aanzetten passende beheersmethodes te ontwikkelen, veeleer dan te werken met punctuele oplossingen die uiteindelijk nergens anders voor zouden dienen dan voor de samenstelling van een administratief dossier.

Het nieuwe kader wordt elders in dit jaarverslag toegelicht; niettemin dient te worden onderstreept dat die benadering de voorbode is van de methodologie die zal ontstaan uit de invoering van de richtlijn Solvabiliteit II, zoals bevestigd werd door niet alleen talrijke actoren op de betrokken markten maar ook door verschillende internationale observatoren die studies hebben uitgevoerd waaruit blijkt dat in het vooruitzicht van de invoering van de richtlijn in kwestie, de ondernemingen op de Belgische verzekeringsmarkt tot de best voorbereide behoren.

De gekozen benadering bleef overigens niet beperkt tot de loutere ondernemingsgebonden aspecten. De Commissie heeft haar benadering transparant opgevat, door de doelstellingen en waarderingscriteria zo duidelijk mogelijk te formuleren en aan elke individuele beoordeling een gekwantificeerde evaluatie te koppelen, waarvan het detail en de motivering aan de betrokken ondernemingen zijn meegedeeld, zodanig dat die als uitgangspunt kunnen dienen voor een gedachtewisseling om tot een betere globale beoordeling te kunnen komen.

Voor de vrijstellingsdossiers is een gekwantificeerde evaluatie toegepast, op basis van de criteria vermeld in de circulaire "modellen" en "vrijstellingen".

Voor de eerste circulaire ging in het kader van de evaluatie een speciale aandacht naar ruim honderd punten. Zij werden gerangschikt in een overzichtstabel – waarvan hieronder een voorbeeld – overeenkomstig de afdelingen en hoofdstukken van die circulaire.

Model (CPA-2006-1-CPA)		
	Evaluatie	Totale evaluatie
Algemeen kader		Te verbeteren
Draagwijdte	Aanvaardbaar	
Overige risico's, omgeving	Onbestaande	
Modelrisico	Onbestaande	
Samenstelling en actualisering van een dossier	Onvoldoende	
Erkenningsprocedure	Verbeterbaar	
Kwalitatieve criteria		Te verbeteren
Afdeling risicobeheer	Te verbeteren	
Betrokkenheid van de raad van bestuur en het hoogste directieorgaan	Onvoldoende	
Integratie in het risicobeheer	Verbeterbaar	
Documentatie van het model	Verbeterbaar	
Interne rapportering	Te verbeteren	
Gebruik van het model	Te verbeteren	
Interne audit	Onvoldoende	
Kwantitatieve criteria en risicofactoren		Te verbeteren
Kwantitatieve criteria		Onvoldoende
Technische kenmerken van het model	Te verbeteren	
Gegevens met betrekking tot de risicofactoren	Onvoldoende	
Correlaties	Onvoldoende	
Bepaling van de risicofactoren		Te verbeteren
Specificatie van de risicofactoren	Aanvaardbaar	
Risicofactoren - Algemeen marktrisico	Onvoldoende	
Specifiek risico	Te verbeteren	
Verzekeringsrisico	Onvoldoende	
Link actief-passief	Te verbeteren	
Varia		
Crisissimulaties (<i>stress testing</i>)		Onbestaande
Controle <i>ex post</i> (<i>back testing</i>)		Onvoldoende
Totaal		Onvoldoende

Fictief voorbeeld van een evaluatie van de criteria uit de "circulaire modellen"

Voor de tweede circulaire ging in het kader van de evaluatie een bijzondere aandacht naar meer dan zestig punten. Zij werden gerangschikt in een overzichtstabel – waarvan hieronder een voorbeeld – overeenkomstig de afdelingen en hoofdstukken van die circulaire.

Vrijstelling (CPA-2006-2-CPA)		
	Evaluatie	Totale evaluatie
Inleiding		Te verbeteren
- Werd het dossier tijdig ingediend ?	Te verbeteren	
Vrijstellingscriteria		Verbeterbaar
- Geen dubbel gebruik van de bestanddelen van de solvabiliteitsmarge	Te verbeteren	
- Toelichting bij samengestelde en samen te stellen solvabiliteitsmarge	Aanvaardbaar	
- De Commissie heeft elementen van de samengestelde marge moeten diskwalificeren	Aanvaardbaar	
- Segmentering volgens de voorwaarden van de "modellencirculaire"	Aanvaardbaar	
Inhoud van het dossier		Te verbeteren
- Het dossier heeft enkel betrekking op de overeenkomsten waarvoor een aanvullende voorziening moet worden samengesteld	Te verbeteren	
- Resultaten voor de volledige portefeuille	Te verbeteren	
- Resultaat voor elk segment van de portefeuille	Te verbeteren	
- Het dossier bevat alle gegevens die nodig zijn om de vrijstellingsaanvraag te kunnen beoordelen	Verbeterbaar	
- Overeenstemming van het model met de vereisten van de "modellencirculaire"	Verbeterbaar	
- Beschrijving van de wijzigingen die werden aangebracht aan het algemeen model	Aanvaardbaar	
- Boekwaarde, affectatiewaarde en marktwaarde voor elk segment	Onbestaande	
- Per categorie van activa : rendement en restduur	Aanvaardbaar	
- Bij eerste aanvraag, boekwaarde activa niet hoger dan technische voorzieningen	Onbestaande	
- Deterministisch scenario aan spilrentevoet	Te verbeteren	
- Excel-bestand	Te verbeteren	
- Methodologie, resultaat en toelichting van VaR, TailVaR en ruïnekans	Onvoldoende	
- Waarmaking door de aangewezen actuaris	Te verbeteren	
- Rapport van de erkende commissaris	Onbestaande	
Beslissing van de Commissie		Aanvaardbaar
- Als eenmaal een dossier wordt ingediend, moet dat elk jaar opnieuw gebeuren	Aanvaardbaar	
Totaal		Te verbeteren

Fictief voorbeeld van een evaluatie van de criteria uit de "circulaire vrijstelling"

4.5. Blokkeringsmaatregelen

Het departement heeft een evaluatie gemaakt van de pertinentie en efficiëntie van in het verleden genomen blokkeringsmaatregelen.

Inzover verenigbaar met de evolutie van de context en de prudentiële risico's, wordt voorgesteld de blokkeringsmaatregelen op te heffen en de integrale verantwoordelijkheid voor het actiefbeheer opnieuw in handen te geven van de betrokken ondernemingen en hun leiders.

5. Toezicht op de tussenpersonen

2006 werd gekenmerkt door de omzetting in het Belgische recht van de Europese richtlijn 2002/92/EG van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling. Die omzetting gebeurde met de wet van 22 februari 2006 tot wijziging van de wet van 27 maart 1995 maar werd pas voltooid met de goedkeuring van het koninklijk besluit van 26 november 2006.

In 2006 heeft de dienst tussenpersonen werk gemaakt van de uitvoering van deze nieuwe wetsbepalingen, onder meer met een aanpassing van de inschrijvingsformulieren en de toelichtingsnota's.

Een andere belangrijke gebeurtenis was de inwerkingtreding van de wet van 22 maart 2006 op 1 juli 2006, die een statuut inricht voor agenten of makelaars in bank- en beleggingsdiensten. Tussenpersonen die op de datum van inwerkingtreding van de wet die activiteit sedert ten minste één jaar voltijds of drie jaar deeltijds uitoefenden, kregen voorlopig de toelating om hun activiteit als agent in bank- en beleggingsdiensten voort te zetten.

Aan het behoud van die voorlopige toelating werd als voorwaarde gekoppeld dat uiterlijk op 31 december 2006 een inschrijvingsaanvraag zou worden ingediend.

Voor de tenuitvoerlegging van dit nieuwe statuut werd de dienst tussenpersonen uitgebreid met nieuw aangeworven medewerkers. Voorrang werd gegeven aan het uitwerken van inschrijvingsformulieren, toelichtingsnota's en FAQ's, die via de webstek van de Commissie ter beschikking van het publiek werden gesteld.

De inschrijving *online* werd een feit in 2006 met de publieke openstelling van een beveiligde toepassing, waarmee tussenpersonen vanop afstand hun inschrijvingsaanvraag kunnen indienen en hun dossier bijwerken. Dankzij die nieuwe toepassing kunnen de inschrijvingsprocedures worden vereenvoudigd en de afhandeling van de dossiers versneld, met een grotere beschikbaarheid van de medewerkers voor controletaken tot gevolg.

De dienst heeft zijn beleid voortgezet, gericht op een strenger toezicht op de tussenpersonen, met een bijzondere aandacht voor de naleving van de verplichtingen inzake professionele BA, financiële waarborgen, betrouwbaarheid en betaling van de inschrijvingsrechten.

De controle ter plaatse werd opgevoerd door de oprichting van een inspectiecel binnen de dienst, met als enige opdracht controles ter plaatse uit te voeren. Die controle slaat niet alleen op de naleving van de inschrijvingsvoorwaarden, maar ook op de naleving van de informatieplicht tegenover de verzekerde en, meer algemeen, op de kwaliteit van de organisatie van de tussenpersonen en van de centrale instellingen.

De noodzaak van een dergelijke controle ter plaatse werd des te groter met de goedkeuring door de wetgever van een wijziging in verband met de centrale instellingen die, in het kader van de collectieve instellingen, niet langer verplicht zijn om aan de Commissie de dossierstukken van hun leden mee te delen, maar die ter beschikking van de Commissie te houden. De medewerkers die vrij kwamen dankzij de vereenvoudiging van de procedures en de invoering van de inschrijving *online*, zullen gaandeweg worden ingezet voor inspectieopdrachten, waardoor de vooropgestelde kwaliteitsverbetering van het toezicht zal kunnen worden verwezenlijkt.

6. Evolutiveperspectieven

6.1. Benadering "ALM-modellen"

De benadering die het departement heeft uitgewerkt in verband met risicobeheermodellen en die rekening houdt met de methodes die ook op andere gebieden van de financiële sector zijn beproefd, sluit aan bij de globale prudentiële benadering voor het verzekeringswezen.

De principes waarop deze benadering is geënt, zullen na verloop van tijd – mits de nodige aanpassingen – niet langer beperkt blijven tot de activiteiten leven van de verzekeringssector.

6.2. Horizontale functies

De harmonisatie van normen en praktijken met betrekking tot de horizontale functies (interne controle en interne audit, risicobeheer) ten opzichte van wat algemeen gangbaar is in de financiële sector in de ruime zin, zal zich doorzetten.

Met de circulaires in verband met de risicobeheermodellen werden een aantal vereisten ingevoerd die totnogtoe enkel van toepassing zijn op de ondernemingen die bij de Commissie een dossier indienen.

Het departement is gestart met het formuleren van normen inzake risicobeheer die voor alle ondernemingen gelden, inclusief de ondernemingen die geen erkende modellen hanteren.

6.3. Prudentiële prioriteiten

Met naleving van de prioriteiten die op basis van de interne risicoanalyse methode zullen worden bepaald, ziet het er naar uit dat de nieuwe prudentiële acties zullen moeten zorgen voor pragmatische en snellere oplossingen voor de situatie van ondernemingen met een parapudentieel statuut die hun bedrijf gaan stopzetten (*run off*) of waarvan de toekomst al te onzeker is.

6.4. Integratie van de controleteams

De laatste jaren werden gekenmerkt door een intern en extern personeelsverloop, waardoor de bestaande teams werden uitgebreid en een grotere convergentie in de controlepraktijken kon worden verwezenlijkt. Aangezien de controlepraktijken ruimschoots zijn geharmoniseerd, is de tijd rijp voor een verdere integratie, onder andere voor de groepen met een gemengde activiteit.

6.5. Rapporteringsverplichting

In overleg met de sector heeft de Commissie beslist om in 2007 de mededeling van financiële gegevens sneller te laten verlopen.

In een later stadium zullen de verslagen inhoudelijk worden doorgelicht, niet met het oog op een systematische verruiming, maar met de bedoeling de informatie te beoordelen op haar pertinentie, informatie die effectief bruikbaar moet zijn en gebruikt kunnen worden in het prudentiële toezicht, waarbij maximaal wordt voortgebouwd op de wijze waarop de informatie wordt vermeld en verwerkt binnen de ondernemingen.

Aanvullende pensioenen

1. Organisatie en opdrachten van het departement

De opdrachten van het departement Toezicht op de aanvullende pensioenen werden in detail beschreven in de vorige twee verslagen (67).

De eerste taak van het departement behelst het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP's), dat van die instellingen een veilig financieringsvehikel moet maken voor de opbouw van aanvullende pensioenen. Dit houdt in dat er toezicht wordt uitgeoefend op de financiën en de boekhouding van de IBP's en op hun organisatie. Dit toezicht geldt voor alle IBP's naar Belgisch recht en betreft zowel hun Belgische als hun buitenlandse activiteiten. Het is vergelijkbaar met het toezicht dat door de andere departementen van de Commissie wordt uitgeoefend op de ondernemingen die onder hun respectieve bevoegdheid vallen.

De tweede taak van het departement bestaat erin toezicht te houden op de toepassing van de wetten op de aanvullende pensioenen voor werknemers (WAP) en zelfstandigen (WAPZ). Dit sociaal toezicht houdt in dat wordt nagegaan of de rechten die de aangeslotenen en de begunstigen op grond van de voornoemde wetgevingen hebben, geëerbiedigd worden. Dit toezicht wordt niet alleen uitgeoefend op de IBP's, maar ook op de ondernemingen die bedrijfspensioenverbintenissen aangaan en op de al dan niet in België erkende verzekeringsondernemingen, maar alleen voor hun Belgische activiteiten inzake aanvullende pensioenen.

De actiemiddelen waarover de Commissie beschikt om dit sociaal toezicht uit te oefenen werden versterkt in het kader van de omzetting van de IBP-richtlijn. De WAP en de WAPZ bevatten nu bepalingen die geïnspireerd zijn door de bepalingen van de WIBP en die het de Commissie mogelijk maken meer inlichtingen te vragen dan in het verleden, aanmaningen te richten aan de IBP's en aan de verzekeringsondernemingen die de door de WAP en de WAPZ opgelegde verplichtingen niet nakomen en indien die aanmaningen geen resultaat opleveren of indien er geen gevolg wordt aan gegeven, administratieve boetes op te leggen.

In de loop van 2006 werd het departement Toezicht op de aanvullende pensioenen met vijf nieuwe medewerkers versterkt. Het telt nu drieëntwintig personeelsleden, waaronder zeventien kaderleden.

2. Het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening

2.1. Evolutie van de sector

Qua aantal waren de gecontroleerde instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening op 31 december 2006 als volgt verdeeld: 239 toegelaten instellingen, 37 ingeschreven instellingen (68) en 5 instellingen in vereffening. In de loop van het jaar werden er 5 nieuwe instellingen erkend, terwijl er 13 in vereffening werden gesteld.

De gunstige evolutie van de financiële markten heeft een positieve weerslag gehad op de financiële gezondheid van de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. In 2003 hebben 66 instellingen een herstelplan moeten voorleggen. Op 31 december 2004 waren er 31 plannen nog niet afgelopen. Op 31 december 2005 waren er nog 20 plannen in uitvoering. Van deze 20 plannen zijn er slechts 8 nog niet afgelopen op 31 december 2006. Wel hebben 2 nieuwe instellingen een herstelplan moeten voorleggen aan de CBFA.

2.2. Het prudentieel kader

In 2006 werd de ontwerpakte van de huidige wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening besproken en goedgekeurd in het Parlement. Ter aanvulling van deze wet werden er verschillende uitvoeringsbesluiten opgesteld, waaraan het departement Toezicht op de aanvullende pensioenen een ruime bijdrage heeft geleverd (69). Met de WIBP en haar voornaamste uitvoeringsbesluit (70) is de omzetting van de IBP-richtlijn rond, met uitzondering van de boekhoudkundige aspecten, die in een apart besluit zullen worden behandeld. Dit zal in de loop van 2007 gebeuren.

De wettelijke en reglementaire bepalingen moeten worden aangevuld met een aantal circulaires en memoranda

(67) Zie jaarverslag CBFA 2004, p. 63 en 64 en jaarverslag CBFA 2005, p. 57 en 58.

(68) Voor dit begrip, zie jaarverslag CDV 2002-2003, p. 101.

(69) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 52.

(70) Koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (BS van 23 januari 2007, err. van 20 februari 2007).

van de CBFA. Het departement is hier zo snel mogelijk mee aangevangen, zonder zelfs de publicatie af te wachten van de wettelijke en reglementaire teksten. Die circulaire en memoranda, die in 2007 zullen worden gepubliceerd, behandelen onder meer de erkenningsaanvraag, de kennisgeving van een grensoverschrijdende activiteit of van een activiteit in een staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte en de beginselen inzake *corporate governance* die gelden voor IBP's.

De bepalingen inzake de rapportering werden aangevuld in het kader van de circulaire P-42, enerzijds om rekening te houden met de nieuwe prudentiële omgeving, anderzijds om het risicomodel dat het departement in de loop van 2005 heeft ontwikkeld, in gebruik te kunnen nemen (71).

Net zoals de IBP-richtlijn steunen ook de WIBP en haar uitvoeringsmaatregelen op het prudentiebeginsel. Dit komt tot uiting in de opheffing van het merendeel van de kwantitatieve beleggingsvoorschriften. Daartegenover staat dat de IBP's in hun financieringsplan verantwoording moeten afleggen over de methodes en de technische grondslagen die ze gebruiken voor de berekening van hun technische voorzieningen, die gedekt moeten zijn door passende activa en die van die aard moeten zijn dat ze de duurzaamheid van hun verbintenissen waarborgen.

Om dit te kunnen doen, zullen de IBP's nu waarschijnlijk nog meer dan in het verleden gebruik moeten maken van wiskundige methodes om hun verplichtingen en dekkingsactiva coherent te kunnen beheren (*ALM-methodes of Assets Liabilities Management*). Deze methodes dekken een breed scala aan benaderingen, gaande van de relatief eenvoudige modellen van de eerste generatie (efficiënte portefeuille, *duration*, ...), over de modellen van de tweede generatie (stresstests of deterministische modellen), tot de meer gesofisticeerde modellen van de derde generatie (stochastische modellen). In de loop van 2006 heeft het departement onder de IBP's een enquête (72) uitgevoerd om na te gaan in welke mate zij van die methodes gebruik maken, welk doel zij daarmee nastreven en welke middelen zij daarvoor aanwenden.

De grotere vrijheid in het technisch en financieel beheer vereist ook meer professionalisme bij het beheer van de IBP's.

De WIBP bepaalt dat de IBP moet beschikken over een aan haar werkzaamheden aangepaste beleidsstructuur,

administratieve en boekhoudkundige organisatie en interne controle, zodat zij de voorgenomen verrichtingen in alle veiligheid kan uitvoeren en een veilig financieringsvehikel kan zijn voor de opbouw van bedrijfspensioenen. Aangezien de IBP's onderling zeer verschillend zijn, zowel qua omvang van de instelling als qua aard van de beheerde pensioenregelingen, heeft de WIBP echter alleen de algemene beginselen vastgelegd en laat zij het aan de toezichhouder over om de toepassingsmodaliteiten vast te stellen.

Binnen die context heeft de CBFA haar prudentiële verwachtingen kenbaar gemaakt inzake het bestuur van IBP's. Zij heeft in eerste instantie een voorontwerp van circulaire opgesteld waarin gedetailleerd wordt ingegaan op elf beginselen van deugdelijk bestuur, namelijk de vastlegging van de bestuursstructuur, de organen van de IBP, de interne controle, de *compliance*-functie, de bedrijfscontinuïteit, de interne audit, de uitbesteding, de erkende commissaris, de aangewezen actuaaris, de interne informatie-overdracht en de informatieverstrekking. Het voorontwerp van circulaire steunt op het proportionaliteitsbeginsel en op het beginsel van *comply or explain*. Concreet betekent dit, enerzijds, zonder afbreuk te doen aan de wettelijke en reglementaire bepalingen, dat elke IBP zelf verantwoordelijk is voor de organisatie van haar bestuur, rekening houdend met het volume, de aard en de complexiteit van haar activiteiten en met haar risicoprofiel. Anderzijds houdt dit ook in dat als de IBP bepaalde principes van de circulaire niet toepast, zij moet kunnen uitleggen waarom zij die keuze heeft gemaakt.

Over dit voorontwerp van circulaire werd via de website van de CBFA een open consultatie gehouden, die liep van 15 mei tot 30 juni 2006. Geïnteresseerden konden reageren per brief of per elektronische post. In het tweede semester van 2006 werden de ontvangen reacties geanalyseerd, en, in bepaalde gevallen, besproken met de auteurs. De definitieve circulaire zou gepubliceerd moeten worden in het eerste semester van 2007.

Op internationaal vlak neemt het departement deel aan de werkzaamheden van de werkgroep *Occupational Pensions Committee* dat binnen het *Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors* (CEIOPS) werd opgericht. Het samenwerkingsprotocol (73) tussen de verschillende toezichhouders die betrokken zijn bij de grensoverschrijdende activiteiten van IBP's werd in Boedapest afgesloten op 22 februari 2006 (74). Het departement heeft reeds informatie

(71) Zie jaarverslag CBFA 2005, p. 59.

(72) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 54.

(73) Zie jaarverslag CBFA 2005, p. 59.

(74) De tekst van het protocol is beschikbaar op de website van de CBFA (www.cbfa.be).

uitgewisseld over de concrete gevallen van grensoverschrijdende activiteiten waarmee het te maken heeft gehad, evenals over de evolutie van de nationale rechten en over de uitvoering van de IBP-richtlijn, bijvoorbeeld op het vlak van het globale beheer van activa (*asset pooling*). Gelijktijdig hiermee heeft het departement deelgenomen aan besprekingen over diverse problemen in verband met de uitvoering van de IBP-richtlijn, en onder meer over de interpretatie van bepaalde beginselen zoals het “*prudent person*”-beginsel, de afscheiding van activa en passiva (*ring-fencing*), de grensoverschrijdende activiteit (*cross-border activity*) of de bewaring van activa (*custodianship*). De werkgroep zal haar standpunt kenbaar maken tegen eind 2007.

Het departement volgt ook de lopende werkzaamheden in verband met het voorstel van richtlijn over de meeneembaarheid (“*portability*”) van aanvullende pensioenrechten (75).

3. Toezicht op de aanvullende pensioenen

3.1. Klachten en interpretatievragen

In 2006 ontving het departement Toezicht op de aanvullende pensioenen 294 vragen om informatie. In een gering aantal gevallen ging het om echte klachten tegen een pensioeninstelling (i.e. een IBP of een verzekeringsonderneming) of tegen een bijdragende onderneming. De meeste vragen betroffen de interpretatie van de toepasselijke wetgeving, zoals bijvoorbeeld de berekening van de verworven rechten bij afkoop of uittreding of de juistheid en de volledigheid van de inlichtingen die aan de aangeslotenen en de begunstigen worden verstrekt. Net zoals in 2005 werden er relatief veel vragen gesteld over problemen van discriminatie in aanvullende pensioenregelingen. In dit verband kan nuttig worden verwezen naar advies nr. 11 van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen van 30 maart 2006.

Ten slotte hadden een aantal vragen betrekking op de in ontwikkeling zijnde wetgeving, met name over de grensoverschrijdende activiteiten, de nieuwe beleggingsregels of de activiteiten die toegelaten zijn in België en in de andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

3.2. Het toezicht op de sociale aspecten

Wat het toezicht op de sociale aspecten betreft, was 2006 net zoals 2005 een overgangsjaar dat hoofdzakelijk was gewijd aan de ontwikkeling van het toezichtskader voor aanvullende pensioenen.

Met de omzetting van de IBP-richtlijn werd dit toezicht uitgebreid tot de Belgische activiteiten van IBP's die in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte zijn gevestigd. Zoals reeds het geval is voor de verzekeringsondernemingen, zijn die IBP's niet onderworpen aan de Belgische prudentiële regelgeving maar moeten zij voor de Belgische pensioenregelingen die zij beheren toch de sociaal- en arbeidsrechtelijke bepalingen naleven, met name de bepalingen van de WAP, de WAPZ en hun uitvoeringsbesluiten. Die teksten werden op twee vlakken gewijzigd: enerzijds werden de verwijzingen naar de prudentiële bepalingen geschrapt en anderzijds werd voorzien in een versterking van de middelen waarover de CBFA beschikt om toezicht uit te oefenen op de sociale aspecten. De Commissie heeft actief deelgenomen aan de redactie van de ontwerpwetten en -besluiten die in dit verband werden voorbereid (76).

Een van de nieuwe middelen waarover de Commissie beschikt, zijn de nieuwe verplichtingen inzake de informatie die de inrichters, de pensioeninstellingen en de beheerders van de solidariteitsstelsels periodiek of op verzoek aan de CBFA moeten meedelen. Zoals reeds het geval is voor het prudentieel toezicht, kan de CBFA voortaan ook aanmaningen sturen naar de voornoemde ondernemingen en instellingen wanneer die de dwingende bepalingen van de WAP, de WAPZ en hun uitvoeringsbesluiten niet naleven. Aan die aanmaningen kan ook een termijn worden gekoppeld waarbinnen de overtreder zijn situatie geregulariseerd moet hebben en indien hij na het verstrijken van die termijn in gebreke blijft, kan de CBFA administratieve sancties opleggen.

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie een circulaire gepubliceerd over de toepassing van de zogenaamde “4%-regel”, namelijk circulaire WAP-5 (77). Deze circulaire bevat de toepassingsvoorwaarden voor artikel 14, § 3, tweede lid, van de WAP. Deze bepaling wijkt af van het non-discriminatiebeginsel op grond van de leeftijd van de werknemers aan wie een pensioentoezegging werd gedaan van het type vaste bijdragen

(75) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verbetering van de meeneembaarheid van aanvullende pensioenrechten.

(76) Zie het verslag van het directiecomité, p. 54 en p. 103.

(77) Circulaire WAP-5 van 18 april 2006, Toepassing van de 4% - regel bedoeld in artikel 14, § 3, tweede lid van de wet van 28 april 2003. Zie het verslag van het directiecomité, p. 106.

of van het type *cash balance*. Het reglement mag bepalen dat de bijdragen kunnen verschillen naargelang van de leeftijd van de werknemer, op voorwaarde dat het laagste percentage dat op de lonen van de werknemers wordt toegepast om die bijdragen te berekenen, hoger is dan het hoogste percentage dat tegen 4% geactualiseerd is over het aantal jaar dat tussen de twee leeftijden ligt.

Een omvangrijk takenpakket hield verband met de ontwikkeling van het toezicht op de sociale pensioenovereenkomsten in het kader van de WAPZ en de sociale pensioenstelsels in het kader van de WAP.

Wat de sociale pensioenovereenkomsten betreft, werd de circulaire WAPZ-1 (78) gepubliceerd in uitvoering van het samenwerkingsprotocol tussen de FOD Financiën en de CBFA over de erkenning van het sociaal karakter van pensioenovereenkomsten (79). Doel van deze circulaire is de pensioeninstellingen in te lichten over de voorwaarden waaraan zij moeten voldoen om een gemotiveerd advies te verkrijgen over het sociaal karakter van hun modelpensioenovereenkomsten.

Wat de sociale pensioenstelsels in het kader van de WAP betreft, werd in 2006 vooreerst voortgewerkt aan de ontwikkeling van het interpretatiekader. Een ontwerp van circulaire waarin onder meer de verplichtingen inzake de beperking van de kosten en de verdeling van de winst worden geëxpliciteerd, werd opgesteld en ligt thans voor advies bij de Commissie voor Aanvullende Pensioenen.

Verder is er net zoals voor de sociale pensioenovereenkomsten die in het kader van de WAPZ worden gesloten, een samenwerkingsprotocol in voorbereiding tussen de FOD Financiën en de CBFA voor de sociale pensioenplannen die in het kader van de WAP worden ingevoerd. Dit protocol zal aangevuld worden met een specifieke circulaire.

Tot slot heeft het departement Toezicht op de aanvullende pensioenen opmerkingen geformuleerd bij onderafdeling 1.4.1 van het vademecum van Assuralia over de WAP (80). Die opmerkingen betreffen de berekeningswijze van de minimale verworven reserve in een groepsverzekering wanneer het pensioenplan niet gewijzigd wordt, de minimale verworven reserve van deeltijdse werknemers en de berekening van de gepresteerde jaren van diezelfde deeltijdse werknemers.

3.3. Het secretariaat van de Commissies en Raden

Het departement Toezicht op de aanvullende pensioenen verzorgt het secretariaat van de vier adviesinstanties die door de WAP en de WAPZ in het leven zijn geroepen, alsook van de werkgroepen die door die organen zijn opgericht (81). In 2006 werden er verschillende adviezen uitgebracht over de ontwerpen van koninklijk besluit die werden opgesteld naar aanleiding van de wetwijzigingen in het kader van de omzetting van de IBP-richtlijn.

De Commissie voor Aanvullende Pensioenen heeft in 2006 zeven adviezen uitgebracht:

- ❖ advies nr. 11 – Anti-discriminatie. Dit advies is het resultaat van de ad-hocwerkgroep die in 2004 werd opgericht (82);
- ❖ advies nr. 12 – Solidariteitsprestaties die verband houden met perioden van tijdelijke werkloosheid;
- ❖ advies nr. 13 – Slapers. Dit advies is het resultaat van de werkgroep die in 2005 werd opgericht om de problematiek te bestuderen van werknemers die niet meer in dienst zijn bij de inrichter maar die nog rechten kunnen putten uit het pensioenstelsel van die inrichter;
- ❖ advies nr. 14 – Toepassing van de kostenbeperking op de solidariteitstoezegging;
- ❖ advies nr. 15 – Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2003 houdende uitvoering van de WAP (op verzoek van de Minister van Pensioenen);
- ❖ advies nr. 16 – Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging (op verzoek van de Minister van Pensioenen);
- ❖ advies nr. 17 – Wetsontwerp ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie.

De werkgroep "APV (Association de Pension /Pensioenvereniging)", die de mogelijkheid onderzocht van de oprichting van een nieuwe, specifieke rechtsvorm voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, die "pensioenvereniging" genoemd zou worden, had in

(78) Circulaire WAPZ-1 van 5 december 2006 betreffende de procedure voor het aanvragen van een gemotiveerd advies over het sociaal karakter van een modelpensioenovereenkomst. Zie het verslag van het directiecomité, p. 106.

(79) Zie het verslag van het directiecomité, p. 105.

(80) Zie het verslag van het directiecomité, p. 108.

(81) De adviezen zijn beschikbaar op de website van de CBFA (www.cbfa.be)

(82) Zie jaarverslag CBFA 2004, p. 67 en jaarverslag CBFA 2005, p. 60.

2005 zijn werkzaamheden geschorst *sine die*. Sedert de WIBP het "organisme voor de financiering van pensioenen" in het leven heeft geroepen, hebben de activiteiten van die werkgroep niet langer zin.

De Raad voor Aanvullende Pensioenen heeft in 2006 twee adviezen uitgebracht:

- ❖ ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2003 houdende uitvoering van de WAP (op verzoek van de Minister van Pensioenen);
- ❖ ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging (op verzoek van de Minister van Pensioenen).

De Commissie voor het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen heeft in 2006 drie adviezen uitgebracht:

- ❖ advies nr. 3 – Samenwerkingsprotocol tussen de CBFA en FOD Financiën (op verzoek van de CBFA);
- ❖ advies nr. 4 – Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aanvullende pensioenovereenkomsten voor zelfstandigen (op verzoek van de Minister van Middenstand);

- ❖ advies nr. 5 – Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel, verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst (op verzoek van de Minister van Middenstand).

De Raad voor het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen heeft in 2006 twee adviezen uitgebracht:

- ❖ advies nr. 5 – Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aanvullende pensioenovereenkomsten voor zelfstandigen (op verzoek van de Minister van Middenstand);
- ❖ advies nr. 6 – Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel, verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst (op verzoek van de Minister van Middenstand).

Toezicht op de financiële informatie en markten

1. Inleiding

2006 geeft een beeld van de groeiende dualiteit in de toezichtsmetiers van de Commissie met betrekking tot de financiële informatie en markten.

- *Enerzijds krijgt de Commissie hoe langer hoe meer transnationale operationele dossiers te behandelen.*

Dit blijkt bijvoorbeeld uit het zeer grote aantal uitgiften of toelatingen van beleggingsinstrumenten met een Europees paspoort (zowat 435 verrichtingen in de loop van het jaar meteen na de inwerkingtreding van de prospectusrichtlijn in 2005), maar ook uit verrichtingen met een symboolfunctie zoals de integratie van Euronext en NYSE in de structuur van een transatlantische marktonderneming of het overnamebod van Mittal op Arcelor.

Dit is – voor zover nodig – het zoveelste bewijs dat de Europese dimensie hoe langer hoe meer een stempel drukt niet alleen op de nationale kapitaalmarkten, maar ook op de werkmethodes van de Belgische regelgever. Die evolutie verloopt overigens ordelijk en vlot, net zoals in de voorgaande jaren de overschakeling op de nieuwe IFRS-normen voor de financiële rapportering van Belgische beursgenoteerde groepen, of ook nog de overstap van de overgrote meerderheid van ICB's naar Belgisch recht naar het nieuwe statuut van het type "UCITS III".

- *Anderzijds bleven voor een relevant aantal kleine en middelgrote ondernemingen die zich hoofdzakelijk tot de nationale markt en Belgische investeerders wendden, de beursintroductions mekaar tegen een hoog tempo opvolgen (zonder de notering te vergeten van nieuwe vastgoedbevaks, beleggingsvehikels met ook kenmerken eigen aan het Belgische recht en aan de ontwikkeling van bepaalde bedrijfssectoren van ons land).*

Ongeacht het type dossier dat de diensten van de Commissie te behandelen kregen, telkens opnieuw stond er één doel voor ogen, namelijk ervoor zorgen dat het publiek in het prospectus een volledige informatie vindt (voor zowel openbare verkoop-, koop-, ruil- als uitkoopaanbiedingen). Aan de hand van die informatie moet het publiek zich een oordeel kunnen vormen over een bod dat plaatsheeft in een kader dat moet borg staan voor een gelijke behandeling van beleggers die opereren in een transparante en integere markt. Ge-

zien de uiteenlopende aard, omvang en complexiteit van die talrijke dossiers zag het departement zich evenwel genoodzaakt de technieken bij te sturen die het gebruikt voor de kwalitatieve toetsing van de financiële informatie in de onderzochte dossiers. Het onderkennen van de specifieke risico's verbonden aan elk van deze verrichtingen, alsook de toegenomen aandacht voor de goedkeuring van commercieel getinte boodschappen die met dergelijke verrichtingen verband kunnen houden, hebben hiertoe een belangrijke bijdrage geleverd.

Die "dualiteit" bestaat ook in de ICB-sector. De Commissie treedt immers op als eerstelijnstoezichthouder voor nagenoeg de helft van de in België gecommmercialiseerde ICB's, die veelal – gezien het dynamisme van die sector – specifieke kenmerken vertonen die eigen zijn aan de voorgestelde producten en de Belgische markten.

Er bestaat trouwens een verband tussen dit groeiende volume en de wens van de Belgische politieke en administratieve overheden om een gunstig kader te creëren voor de lancering van nieuwe producten en initiatieven van de markt. In dit opzicht werden in 2006 opnieuw reglementaire maatregelen getroffen, met betrekking, onder meer, tot de organisatie van leningen van effecten door openbare ICB's, de inrichting van institutionele aandelenklassen binnen een openbare ICB, of ook nog de voltooiing van een nieuwe, specifieke reglementering voor institutionele ICB's. Algemeen initiatieven die, naar het oordeel van specialisten, het Belgische reglementaire kader doen uitgroeien tot één van de meest performante en moderne Europese reglementeringen, die de beleggers tegelijkertijd ook een adequate informatie en bescherming biedt. In die optiek hebben de diensten van de Commissie in het kader van de a-priori controle op reclame voor beveks, een proactieve aanpak ontwikkeld. Die op preventie toegespitste politiek blijkt ook vruchten af te werpen, in die zin, dat de ombudsdiensten van de financiële sector met betrekking tot beveks momenteel zeer weinig individuele klachten krijgen.

Ook op het vlak van de bestrijding van marktmisbruik heeft het departement verscheidene toezichtstaken. Ook hier werd in 2006 met een nieuwe preventieve aanpak gestart (ruimschoots ingegeven door nieuwe Europese rechtsregels), in combinatie met de noodzakelijke instrumenten voor de beteugeling van dergelijke delicten.

2. Het toezicht op de financiële verrichtingen ⁽⁸³⁾

2.1. Activiteitsverslag

2006 werd gekenmerkt door het aantal beursintroductions, het groeiend aanbod van schuldinstrumenten onder impuls van de "prospectusrichtlijn"

en de reglementaire ontwikkelingen, onder meer op het vlak van de ICB's.

Aantal verrichtingen op aandelen en gelijkgestelde effecten

	2004	2005	2006
Beursintroductions op Euronext Brussels	1	13	20
<i>op Eurolist by Euronext Brussels</i>	1	7	7
<i>op Alternext Brussels (vanaf 06/2006)</i>	-	-	4
<i>op de Vrije Markt (vanaf 11/2004)</i>	-	6	9
Bijkomende opnemingen van vennootschappen op Eurolist by Euronext Brussels	76	38	15
Openbare koop-, ruil- en uitkoopaanbiedingen	18	15	16
Uitgifte en/of opneming van warrants	9	11	15
Bijzondere verslagen art. 583, W. Venn.	20	17	25
Andere	18	9	24
TOTAAL	142	103	115

Commentaar

Zeven vennootschappen hebben een notering gevraagd op *Eurolist by Euronext Brussels*, vier op *Alternext* en negen op de *Vrije Markt*. In het kader van die introductions heeft de CBFA verder haar politiek toegepast waarbij zij identificeert welke de specifieke risico's zijn voor de betrokken ondernemingen en ervoor zorgt dat

op de eerste bladzijde van het prospectus de aandacht van potentiële beleggers hierop wordt gevestigd, zoals bijvoorbeeld het feit dat de vennootschap vóór haar beursintroduction nooit winstgevend is geweest of dat zij een hoge schuldenlast vertoont.

Aantal verrichtingen op schuldinstrumenten

	2004	2005	2006
Uitgifte en/of opnemingen van beleggingsinstrumenten zonder kapitaalrisico			
<i>uitgegeven vanuit België</i>	72	70	33
<i>uitgegeven onder Europees paspoort (final terms)</i>	24	58	133
Uitgifte en/of opnemingen van beleggingsinstrumenten met kapitaalrisico			
<i>uitgegeven vanuit België</i>	14	32	7
<i>uitgegeven onder Europese paspoort (final terms)</i>	14	47	302
Kasbons, achtergestelde obligaties en kapitalisatiebons	10	16	5
TOTAAL	134	223	480

Commentaar

Er is een verband tussen de evolutie van het aantal verrichtingen op schuldinstrumenten en de inwerking-

trekking van de prospectusrichtlijn op 1 juli 2005. In 2006 werden aan de CBFA 197 basisprospectussen of

(83) Voor een overzicht van deze toezichtopdrachten, zie de jaarverslagen 2004 en 2005.

prospectussen met betrekking tot een welbepaalde verrichting voorgelegd, alsook 147 paspoorten met betrekking tot aanvullingen bij basisprospectussen. Uitgaande van de gegevens waarover de CBFA beschikt ("final terms"), blijkt dat in België in 2006 435 verrichtingen onder het Europese paspoort werden opgesteld. Hierbij weze aangestipt dat meer dan 200 verrichtingen door eenzelfde emittent werden gelanceerd.

De verrichtingen op schuldinstrumenten vertegenwoordigden in 2006 een bedrag van 6.651.512 euro, waarvan 5.306.185 euro met gewaarborgde kapitaal terugbetaling en 1.109.764 euro zonder gewaarborgde kapitaal terugbetaling. In hoofdzaak gaat het om gestructureerde obligaties uitgegeven door Belgische of buitenlandse bankinstellingen of door de financieringsvehikels van die instellingen. Veel van die verrichtingen hebben plaats onder het Europese paspoort.

Eventuele commercieel getinte boodschappen (reclame, vulgarisatiebrochures, ...) moeten ter goedkeuring aan de CBFA worden voorgelegd. De CBFA gaat na of die boodschappen het publiek niet dreigen te misleiden. Zij hecht dan ook erg veel belang aan de informatie over de al of niet gewaarborgde kapitaal terugbetaling, aan wat er wordt gezegd over het rendement van het product, over eventuele belangenconflicten en over de instap- en uitstapkosten.

Op haar beurt heeft de CBFA een paspoort verleend voor 22 door haar goedgekeurde prospectussen.

De overnamerichtlijn is op 20 mei 2006 in werking getreden. Aangezien op die datum nog werd gewerkt aan het ontwerp tot omzetting van die richtlijn, heeft de CBFA de nodige maatregelen getroffen om op eigen initiatief de rechtstreekse werking te erkennen van de voorschriften van de richtlijn die aan de marktdeelnemers bepaalde rechten toekennen. Het gaat meer bepaald om bevoegdheidsregels en regels in verband met de erkenning van een prospectus in het kader van grensoverschrijdende verrichtingen. Dat was het geval naar aanleiding van het omruilbod uitgebracht op de effecten van Euronext N.V. Dit bod valt immers onder het Franse recht en de documenten die de Franse *Autorité des Marchés Financiers* heeft goedgekeurd, werden door de CBFA erkend overeenkomstig artikel 6 van de overnamerichtlijn. In het kader van de voorbereiding van de omzetting van die richtlijn heeft de CBFA een aantal consultaties gehouden bij de voornaamste Belgische genoteerde vennootschappen. Met

deze richtlijn zal de overnameregeling inderdaad fundamenteel worden gewijzigd. Het huidige systeem met de dubbele voorwaarde (controlewijziging met betaling van een prijstoeslag) zal immers worden vervangen door de verplichting om een overnamebod uit te brengen bij overschrijding van een drempel. Die drempel is door het Parlement vastgesteld op 30%.

2.2. Doelstellingen

In 2007 zal de CBFA de normen verduidelijken die zij op het vlak van de reclame wenst gehanteerd te zien, gelet op de exponentiële toename van het aantal verrichtingen op schuldinstrumenten. Verder zal zij een zo goed mogelijk compromis blijven nastreven tussen de naleving van hoogstaande normen qua financiële informatieverstrekking en de tijdsdruk die de markt oplegt.

3. Toezicht op de doorlopende financiële informatie (84)

3.1. Activiteitsverslag

Het toezicht van de Commissie betrof in 2006 143 Belgische genoteerde en 75 in het buitenland genoteerde vennootschappen. In het kader van dit toezicht heeft de Commissie de volgende acties ondernomen:

- de Commissie heeft haar toezicht in de eerste plaats toegespitst op de toepassing van de IFRS-normen die, voor de meeste op Eurolist genoteerde vennootschappen, voor het eerst verplicht dienden te worden toegepast voor het boekjaar 2005;
- voor een optimale aanpak van deze nieuwe uitdaging en een maximale homogeniteit in het toezicht heeft de cel "Boekhoudkundige en financiële aangelegenheden" samen met de cel "Toezicht op de financiële informatie" voor alle IFRS-normen "check-lists" uitgewerkt. Die lijsten sluiten aan bij de specifieke vereisten van het toezicht dat de Commissie uitoefent. Dit toezicht strekt er onder meer toe om na te gaan of op basis van de informatie in de rekeningen van genoteerde vennootschappen de positie, het bedrijf en de resultaten van emittenten kunnen worden beoordeeld. Dit nazicht volgt weliswaar op de controle door de commissaris van de genoteerde vennootschap, maar vervangt deze laatste hoegenaamd niet. De "check-lists" worden gebruikt in functie van de kenmerken van

(84) Voor een overzicht van deze toezichtsoverdrachten, zie de jaarverslagen 2004 en 2005.

elke gecontroleerde vennootschap. Het gebruik van "check-lists" sluit aan bij het nieuwe toezichtsbeleid van de Commissie, zoals beschreven in haar jaarverslag 2002-2003 (85);

- de cel "Boekhoudkundige en financiële aangelegenheden" heeft ook systematisch deelgenomen aan de vergaderingen van de "European Enforcers Coordination Sessions (EECS)", waarop de Europese regelgevers zich buigen over de problemen en vragen die rijzen naar aanleiding van de praktische toepassing van de IFRS-normen. De Commissie heeft zelf een aantal problemen naar voor gebracht en de beslissingen in deze materies zijn geregistreerd in de gegevensbank van de EECS;
- voor de opstelling van haar toezichtsprogramma gebruikt de Commissie haar risicomodel (86) en heeft hierin haar bevindingen van vorig jaar opgenomen, naar aanleiding van haar onderzoek van de manier waarop de genoteerde vennootschappen de overschakeling op de IFRS-normen hadden georganiseerd;
- in het kader van haar toezicht in 2006 heeft de Commissie bij sommige genoteerde vennootschappen een aantal tekortkomingen vastgesteld, onder meer qua toepassing van de IFRS-normen. Aangezien het om een a-posterioriconrole gaat, heeft de Commissie haar tussenkomst voor een rechtzetting van die tekortkomingen gemoduleerd in functie van hun ernst; in die context kan zij namelijk gebruik maken van de mogelijkheid die zij heeft om een bericht te publiceren, aan de vennootschappen te vragen om een bericht te publiceren waarin herwerkingen worden aangekondigd, een informatie nader wordt gepreciseerd of wordt meegedeeld dat de betrokken vennootschap zich ertoe verbindt de nodige herwerkingen uit te voeren, waarbij van die vennootschappen de vaste verbintenis wordt verkregen dat zij bepaalde tekortkomingen zullen rechtzetten in hun jaarbrochure 2006;
- net zoals in de voorgaande jaren heeft de Commissie toegezien op de naleving van de termijnen en regels voor de openbaarmaking van de halfjaarlijkse en jaarlijkse communiqués van de genoteerde vennootschappen. Zij heeft tekortkomingen vastgesteld voor de jaarlijkse communiqués bij 6 vennootschappen, en voor de halfjaarlijkse communiqués, bij twee vennootschappen.

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie ook vijf vergelijkende studies gemaakt over de Belgische en/of buitenlandse genoteerde vennootschappen die Brus-

sel als voornaamste noteringsplaats hebben. Die studies hebben meer bepaald een optimalisatie tot doel van het algemene niveau van de informatieverstrekking door de in België genoteerde vennootschappen. Zij hadden betrekking op de halfjaarlijkse en jaarlijkse communiqués 2005, op de informatie die in 2005 werd gepubliceerd in verband met de IFRS-transitie en haar impact op het eigen vermogen en het resultaat, over de informatie inzake "corporate governance" die door de genoteerde vennootschappen wordt gepubliceerd in het "corporate governance charter" en over de voorstelling van de resultatenrekening in IFRS en de naleving van de CESR-aanbevelingen inzake alternatieve prestatie maatstaven.

In het kader van het toezicht op niet-gelijkgestelde buitenlandse emittenten werden drie thematische studies uitgevoerd, één in verband met het jaarlijkse communiqué, een tweede over de oproepingen tot algemene vergaderingen en een derde over de kennisgeving van dividendbetalingen. Deze drie analyses hadden tot doel na te gaan of de vennootschappen wel degelijk de regels naleven met betrekking tot de openbaarmaking van informatie en de mededeling ervan aan de CBFA die zijn vervat in het koninklijk besluit van 31 maart 2003 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een Belgische gereglementeerde markt. Ingeval die regels niet werden nageleefd, heeft de Commissie de emittenten of hun vertegenwoordiger in België gevraagd de nodige maatregelen te treffen om in regel te zijn met de voorschriften van het koninklijk besluit van 31 maart 2003.

De diensten van de Commissie waren ook bijzonder actief bij de tenuitvoerlegging van de reglementering voor Alternext. Deze beurs is sinds 2006 operationeel in België en vroeg een nieuwe wettelijke omkadering waardoor zij in staat zou zijn aan middelgrote vennootschappen een notering voor te stellen op een georganiseerde markt met dezelfde vereisten als de gereglementeerde markt, uitgezonderd de opstelling van een IFRS-jaarrekening. Die wettelijke omkadering is klaar en is op 1 januari 2007 in werking getreden. Op Alternext genoteerde vennootschappen vallen sindsdien onder het toezicht van de CBFA.

In de loop van de verslagperiode heeft de Commissie ervoor gezorgd dat de vennootschappen op permanente wijze geïnformeerd werden over de lopende en toekomstige wetgevende evoluties, om hierop zo goed mogelijk voorbereid te zijn en tijdig de nodige aanpassingsmaatregelen te kunnen treffen.

(85) Zie het jaarverslag van de CBF 2002-2003, p. 141 en volgende.

(86) Zie het verslag van het directiecomité 2004, p. 109.

De Commissie heeft ten slotte ook intensief meegewerkt aan de voorbereiding van de omzetting van de Transparantierichtlijn die, wanneer zij in 2007 in werking treedt, veranderingen zal teweeg brengen in de verplichtingen voor emittenten van effecten die zijn toegelaten tot een gereglementeerde markt alsook in de kennisgeving van belangrijke deelnemingen in genoteerde vennootschappen.

3.2. Doelstellingen

In 2007 zullen de inspanningen van de Commissie, naast het effectieve toezicht, worden toegespitst op een nieuwe uitdaging, namelijk de omzetting van de

Transparantierichtlijn voor de genoteerde vennootschappen, waarbij deze nieuwe regels zo goed mogelijk moeten worden omkaderd en het toezicht hierop afgestemd. Voorts zal de Commissie de nieuwe vennootschappen die op Eurolist en Alternext zijn toegelaten, zo goed mogelijk begeleiden.

4. Toezicht op de markten (87)

4.1. Activiteitsverslag

De onderstaande tabel geeft een schematisch overzicht van de interventies van de marktenzaal tijdens het verslagjaar:

Interventies van de marktenzaal	Aantal gevallen in 2004	Aantal gevallen in 2005	Aantal gevallen in 2006
Behandeling van ontvangen, opgezochte of geanalyseerde informatie	259	409	234
Onder toezicht plaatsen van een financieel instrument	193	196	183
Opvragen van informatie bij emittenten of marktdeelnemers	291	124	66
Verzoek tot schorsing van de handel	41	32	34
Vooronderzoek bij beursmisdriven	85	113	72
Antwoorden op vragen met betrekking tot het markttoezicht	106	58	25

Het markttoezicht door de marktenzaal van de Commissie is thans welbekend bij de diverse marktdeelnemers. Zoals blijkt uit de bovenstaande tabel, leidde dit tot een daling van het aantal verzoeken om informatie en antwoorden op vragen. De marktdeelnemers brengen de marktenzaal inderdaad geregeld op de hoogte van factoren die een koersevolutie van een of ander aandeel kunnen verklaren, alsook van elk probleem verbonden aan de beursnotering van hun effecten.

In 2006 heeft de marktenzaal, naar aanleiding van de omzetting van de richtlijn "Marktmisbruik" in het Belgische recht, ook haar procedures aangepast. Zo heeft zij aan de elementen die zij onderzoekt, de financiële analyses en transacties van leiders van genoteerde vennootschappen toegevoegd. Zij heeft ook elk uitstel (88) van de bekendmaking van voorkennis onderzocht; in 2006 waren er 30 dergelijke gevallen.

4.2. Doelstellingen

Voor 2007 zijn de voornaamste doelstellingen voor de marktenzaal de aanpassing van haar procedures en

middelen aan de tenuitvoerlegging van de MiFID-richtlijn en de Transparantierichtlijn, die momenteel in het Belgische recht worden omgezet.

5. Bestrijding marktmisbruik (89)

De dienst "analyses en onderzoeken" onderzoekt potentiële gevallen van misbruik van voorkennis en marktmanipulatie (marktmisbruik) die de Commissie in het kader van haar toezicht op de financiële markten heeft vastgesteld.

Daarnaast verleent de Commissie samenwerking aan buitenlandse toezichthouders die haar daarom verzoeken in hun onderzoeken en ziet zij toe op de implementatie van de regels inzake marktmisbruik.

5.1. Activiteitsverslag

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de evolutie tijdens de verslagperiode van de behandelde analyses en onderzoeken inzake marktmisbruik.

(87) Voor een overzicht van deze toezichtopdrachten, zie de jaarverslagen 2004 en 2005.

(88) Met toepassing van art. 10, § 1bis van de wet van 2 augustus 2002, zie het verslag van het directiecomité 2005, p. 81.

(89) Voor een overzicht van deze toezichtopdrachten, zie de jaarverslagen 2004 en 2005.

Kerncijfers	Op 31.12.2005 hangendedossi- ers	In 2006 ingeleide analyses of onderzoeken	In 2006 afgesloten analyses of onderzoeken	Op 31.12.2006 hangende dossiers
Analyses (90)	5	37	34	8
Onderzoeken (91)	76	33	18	91
Verzoek om samenwerking vanwege andere toezichthouders	0	17	12	5

Sinds 1 juni 2003 (92) heeft de Commissie 155 nieuwe onderzoeken gestart. Wanneer een dergelijk onderzoek daartoe grond biedt, wordt aan het directiecomité voorgesteld een administratieve sanctieprocedure in te stellen. Het directiecomité zal in dit geval beoordelen of er "ernstige aanwijzingen" zijn van een inbreuk en in voorkomend geval het dossier doorsturen naar de auditeur, die het dossier ten gunste en ten laste onderzoekt. Van de 18 CBFA-dossiers die tijdens het jaar 2006 werden afgesloten, zijn 2 dossiers door het directiecomité aan de auditeur voorgelegd.

Tijdens de verslagperiode deed de Commissie in het kader van haar eigen onderzoeken 66 maal een beroep op buitenlandse toezichthouders. De gemiddelde antwoordtijd bedroeg 68 dagen, en 12 van deze vragen bleven op eind 2006 nog onbeantwoord. De Commissie zelf heeft 17 nieuwe verzoeken om samenwerking van buitenlandse toezichthouders gekregen. De gemiddelde antwoordtijd op deze verzoeken bedroeg 39 dagen.

Na kennisname van de bevindingen van de auditeur kan het directiecomité een administratieve sanctie opleggen. Tijdens de verslagperiode heeft het directiecomité 2 eindbeslissingen inzake marktmisbruik getroffen (93). Deze dossiers hadden betrekking op gevallen van misbruik van voorkennis.

Daarnaast besliste het directiecomité een waarschuwing te sturen aan een belegger in verband met de manier waarop hij naar eigen zeggen de diepte van de markt had getest. Het betrof een aandeel dat op de dubbele fixingmarkt van Eurolist werd verhandeld en waarvoor de persoon in kwestie grote, fictieve aankooporders had geplaatst met koerslimieten die meer dan 50% boven de referentiekosten lagen. Volgens het directiecomité kunnen dergelijke testorders

de andere marktdeelnemers misleiden, wanneer zij gedurende de orderaccumulatieperiode lange tijd in het orderboek blijven staan en niet voldoende tijd vóór de fixing worden geannuleerd.

Tijdens de verslagperiode was de Commissie betrokken bij de totstandkoming van de twee uitvoeringsbesluiten van 5 maart 2006, betreffende marktmisbruik en betreffende de juiste voorstelling van beleggingsaanbevelingen en de bekendmaking van belangenconflicten. Deze uitvoeringsbesluiten voltooiën de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijnen inzake marktmisbruik.

De Commissie organiseerde tevens een druk bijgewoonde informatiesessie voor de sector, waarin de krachtlijnen van deze nieuwe reglementering werden uiteengezet, gevolgd door reacties van het VBO en Febelfin. Het tweede deel van de informatiesessie bestond uit een vraag- en antwoordsessie, op basis van vragen van de sector. Tezelfdertijd stelde de Commissie op haar webstek een aantal modeldocumenten ter beschikking die kunnen worden gebruikt om te voldoen aan de nieuwe rapporteringverplichtingen.

In aansluiting op de voornoemde vraag- en antwoordsessie publiceerde de Commissie een lijst van "frequently asked questions" op haar webstek. Deze lijst bestaat uit vragen van praktische aard waarin de Commissie met betrekking tot een aantal concrete praktijkgevallen uiteenzet hoe zij de nieuwe reglementering toepast.

De nieuwe preventieve maatregelen inzake marktmisbruik traden op 10 mei 2006 in werking. Tijdens de resterende duur van de verslagperiode publiceerde de Commissie 822 transacties van bedrijfsleiders en gelieerde personen. Hierbij valt op dat een substantieel deel

(90) Onder "analyse" wordt de eerste onderzoeksfase op basis van intra muros beschikbare informatie verstaan.

(91) Onder "onderzoek" wordt de onderzoeksfase verstaan, waarin ook externe informatiebronnen worden gebruikt.

(92) Op 1 juni 2003 werd de CBFA bevoegd voor de opsporing en bestrafing van marktmisbruik.

(93) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 79.

daarvan voortvloeit uit personeelsplannen: 180 transacties hadden betrekking op de uitoefening van personeelsopties of –warranten (voor een totaalbedrag van 25,74 miljoen euro), waarbij de bekomen aandelen meestal meteen op de beurs verkocht werden, allicht omdat de opties of de warranten dankzij de beurshausse van de laatste jaren ruimschoots *in the money* waren. Daarnaast werden 281 aankopen gemeld (204,03 miljoen euro), 359 verkopen (384,29 miljoen euro) en nog 2 andere verrichtingen (3,08 miljoen euro).

Wat de melding van verdachte transacties betreft, ontving de Commissie tijdens de verslagperiode vier meldingen van transacties waarvan de betrokken instelling vermoedde dat er marktmisbruik mee gepaard ging. In dergelijke dossiers wordt een onderzoek geopend volgens de gebruikelijke procedures. Als de melding een financieel instrument betreft dat niet in België wordt verhandeld, maar in een andere EU-lidstaat, brengt de Commissie de betrokken toezichthouder op de hoogte. Tijdens dezelfde periode ontving de Commissie twee meldingen van de Cel voor Financiële informatieverwerking, die, overeenkomstig de wet van 11 januari 1993, de Commissie inlicht wanneer zij dossiers overlegt aan het parket waarin sprake zou zijn van marktmisbruik.

In april 2006 organiseerde het Europees Regionaal Comité van IOSCO, waarvan de CBFA– Voorzitter E. Wymeersch het voorzitterschap bekleedt, een seminarie in de lokalen van de CBFA over de opsporing, het onderzoek en de bestraffing van misbruik van voorkennis. Meer dan zestig vertegenwoordigers van ruim dertig Europese beurstoezichthouders namen hieraan deel. Aan de hand van een praktijkgeval werden de verschillende stadia in een onderzoek naar misbruik van voorkennis, met inbegrip van de internationale samenwerking, besproken.

5.2. Doelstelling

De hoofdactiviteit blijft het onderzoek naar potentiële gevallen van marktmisbruik, waarbij de recent ingevoerde preventieve maatregelen inzake marktmisbruik worden geïntegreerd in de onderzoeksmethodologie. In 2007 zal extra aandacht worden besteed aan het toezicht op de goede naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit deze preventieve maatregelen.

6. Toezicht op de marktondernemingen (94)

De wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat de minister van Financiën een vergunning dient te verlenen aan de marktondernemingen teneinde de bescherming van de belangen van de beleggers alsook de goede werking, de integriteit en de transparantie van de markten te vrijwaren. De CBFA werd belast met het permanente toezicht op de marktondernemingen waarbij zij dient na te gaan of zij de vergunningsvoorwaarden naleven.

6.1. Fusie Euronext - NYSE

❖ Op het vlak van de werkzaamheden van het College van regelgevers van de landen uit de Euronextzone was één van de markantste feiten het onderzoek van de voorgenomen toenadering tussen de groep Euronext N.V en de groep NYSE Inc (95). Het Comité van Voorzitters heeft een ad hoc werkgroep aangesteld, met als opdracht het project uitvoerig te analyseren om zo de impact ervan op het toezicht te begroten. Op die basis heeft de werkgroep een verslag opgesteld om het Comité van Voorzitters bij te staan in zijn besluitvorming. Op grond van het MoU dat de verschillende toezichthouders van de landen uit de Eurozone hebben gesloten, vereist de uitvoering van dit project inderdaad een voorafgaand nihil obstat vanwege het College van regelgevers.

Het verslag van de werkgroep houdt niet alleen rekening met het contaminatierisico (*spill over*) van de huidige en toekomstige Amerikaanse wetgevingen, maar spitst zich ook toe op de studie van de impact van een toenadering tussen deze twee Europese en Noord-Amerikaanse beurscentra op het “federale model” dat de groep Euronext sinds zijn oprichting heeft uitgebouwd. Om dit model te kunnen handhaven, heeft de werkgroep voor het Comité van regelgevers een aantal aanbevelingen geformuleerd. In hoofdzaak komen die aanbevelingen er onder meer op neer van de groep die uit de toenadering zou ontstaan de verbintenis te verkrijgen dat hij zich niet zou verzetten tegen een verdere toepassing van het MoU tussen de regelgevers van de landen uit de Euronextzone en ervoor zou zorgen dat de lokale Europese entiteiten over voldoende financiële en menselijke middelen zouden kunnen beschikken om hun markten autonoom te kunnen beheren, met naleving van de geldende wettelijke en reglementaire bepalingen. Al deze aanbevelingen kregen de steun van het Comité van Voorzitters.

(94) Voor een overzicht van deze toezichtopdrachten, zie de jaarverslagen 2004 en 2005.

(95) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 73.

Na de instemming van het College van regelgevers volgden een aantal nationale procedures op grond waarvan de betrokken regelgevers de vereiste beslissingen hebben genomen en/of adviezen hebben verstrekt aan de bevoegde ministers met het oog op een definitieve beslissing. Van haar kant heeft de CBFA beslist om zich niet te kanten tegen een indirecte controleverwerving door NYSE Euronext Inc. in Euronext Brussels. De CBFA heeft de Minister van Financiën trouwens geadviseerd om voor de markt-ondernemingsvergunning van Euronext Brussels bijkomende voorwaarden op te leggen, rekening houdend met de verbintenissen die NYSE Euronext is aangegaan. De Minister van Financiën heeft besloten om aan die aanbeveling gevolg te geven.

- Tijdens de verslagperiode heeft de CBFA opnieuw nauw samengewerkt met de verschillende comités van regelgevers van Euronext. Deze comités hebben de groep Euronext en haar markten aan een aantal gezamenlijk uitgevoerde controles onderworpen. In het kader van de marktregels van toepassing op de gereguleerde markten van Euronext is er een blijvende inspanning om hierover tot een gezamenlijke beslissing te komen.
- De werkzaamheden van de CBFA betreffende het opzetten van een gemeenschappelijke gegevensbank voor de regelgevers van Euronext hebben in 2006 een belangrijke vooruitgang gekend. Deze gegevensbank is nu toegankelijk voor de regel-

gevers. Euronext voert hier meer en meer informatie aan toe die zij als transnationale groep aan haar regelgevers moet verstrekken.

- Ook in 2006 heeft de CBFA een constructieve bijdrage geleverd aan de CESR-werkgroepen die werken aan de verschillende aspecten van de MiFID-richtlijn en de Verordening. Centraal stonden hier o.a. alle aspecten die verband houden met de technische uitvoering en toepassing van de verplichting tot melding van transacties in financiële instrumenten opgenomen op een gereguleerde markt.
- In de loop van het jaar 2006 heeft de CBFA aan 4 internationale banken een administratieve boete opgelegd van telkens 100.000 euro voor de laat-tijdige melding van transacties op de buitenbeursmarkt van de lineaire obligaties, de gesplitste effecten en de schatkistcertificaten. (96)

6.2. Doelstellingen

De CBFA stelt zich voor het jaar 2007 de praktische tenuitvoerlegging van de MiFID-richtlijn tot doel, voornamelijk wat het in de praktijk brengen van de diverse verplichtingen betreffende de melding van transacties en markttransparantie betreft. Zij zal actief blijven deelnemen aan het toezicht op Euronext in het kader van het College van regelgevers en Euronext en aan de CESR-werkgroepen werkend rond de praktische toepassing van de MiFID-richtlijn.

(96) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 78.

7. Toezicht op de instellingen voor collectieve belegging (97)

7.1. Cijfermatige schets van de evolutie van de sector van de ICB's en van de activiteiten van de dienst belast met het toezicht op het collectieve beheer van spaarproducten.

	31/12/2002	31/12/2003	31/12/2004	31/12/2005	31/12/2006
Belgische ICB	157	155	160	158	185
Compartimenten	1.987 (*)	1.979 (*) 1.252 (**)	1.372	1.481	1.652
Buitenlandse ICB's zonder paspoort	34	49	39	18	17
Compartimenten	145	142	112	99	104
Buitenlandse ICB's met paspoort	230	218	206	198	209
Compartimenten	1.891	1.925	1.918	2.023	2.068
Totaal ICB's	421	422	405	374	411
Totaal Compartimenten	4.023	4.046 (*) 3.319 (**)	3.402	3.603	3.824

(*) Inclusief de statutair opgerichte compartimenten die vóór oktober 2000 werden ingeschreven, maar niet gecommmercialiseerd.

(**) Exclusief de statutair opgerichte, maar niet-gecommmercialiseerde compartimenten die vóór oktober 2000 werden ingeschreven en in december 2003 daadwerkelijk van de lijst werden geschrapt.

In de loop van 2006 kende het aantal *Belgische ICB's* een stijging van 17% (-1,25% in 2005). Meer nog dan in 2005 zette ook de toename van het aantal *compartimenten* zich voort met een stijging van 11,55% (+7,94% in 2005).

In 2006 kon ook een stijging van 4,6% worden vastgesteld van het globale aantal *buitenlandse, in België gecommmercialiseerde ICB's* (met en zonder paspoort) (-11,8% in 2005), evenals een lichte stijging met 2,4% van het aantal buitenlandse *compartimenten* (tegenover een stijging van 4,5% in 2005). Deze gegevens kunnen als volgt worden uitgesplitst voor de buitenlandse ICB's met en zonder paspoort.

Voor het eerst sedert 2002 nam het aantal *buitenlandse ICB's met paspoort* opnieuw een opwaartse vlucht met 5,6%, (in 2005 -3,8% en in 2004 -6%). Deze netto stijging van het aantal geharmoniseerde buitenlandse ICB's dat in België werd gecommmercialiseerd kan vermoedelijk worden toegeschreven aan de impact van de nieuwe Europese regelgeving, en meer in het bijzonder aan de verruimde UCITS-III-beleggingshorizon.

Het aantal *compartimenten van buitenlandse ICB's met paspoort* bleef, net zoals in het verleden, doch in mindere mate, toenemen met 2,2% (in 2005 +5,74%).

Hoewel het aantal *buitenlandse ICB's zonder paspoort* afnam met 6% (-54% in 2005), kon een stijging van 5% van hun aantal *compartimenten* worden opgetekend (-11% in 2005). De sterke daling van het aantal in België gecommmercialiseerde niet geharmoniseerde buitenlandse ICB's die in de voorbije drie jaren kon worden vastgesteld, is in 2006 dus duidelijk gekenterd.

De *ICB's waarvoor de Commissie als toezichthouder in eerste lijn verantwoordelijk is* (ICB's naar Belgisch recht en buitenlandse ICB's zonder paspoort), vertegenwoordigden op 31 december 2006 49,2% van het geheel van *beleggingsinstellingen* en 45,9% van de *compartimenten* (cf. respectievelijk 47% en 43,8% per 31 december 2005).

(97) Voor een overzicht van deze toezichtsoverdrachten, zie de jaarverslagen 2004 en 2005.

❖ Evolutie van het netto-actief van de Belgische ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming

	31/12/2002	31/12/2003	31/12/2004	31/12/2005	31/12/2006
Netto-actief van de open ICB's naar Belgisch recht (In miljard euro)	78,26	85,05	95,33	112,14	124,27

Op 31 december 2006 bedroeg het netto-actief van de ICB's naar Belgisch recht met een veranderlijk aantal rechten van deelneming die in België worden gecommmercialiseerd 124,27 miljard euro (98). Het netto-actief van de Belgische ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming bereikte hiermee opnieuw een recordhoogte sedert 1990. Het kende weerom een sterke groei van 10,8%, hoewel het groeiritme in vergelijking met dat van de beide voorgaande verslagjaren enigszins werd getemperd (+17,63% in 2005 en +12,08% in 2004).

De stijging van het netto-actief van voormelde Belgische ICB's is voor een groot deel te danken aan de netto-inschrijvingen voor een totaal bedrag van 10,4 miljard euro. Deze netto-kapitaalbreng ligt evenwel 32% lager dan in 2005 (2005: 15,3 miljard euro). Hierbij tekent zich wel een markant verschil af tussen de beleggingsvennootschappen met een veranderlijk aantal rechten van deelneming enerzijds, waarvoor een daling van 50% van de netto-inschrijvingen werd opgetekend (-7,2 miljard euro), en de beleggingsfondsen met een veranderlijk aantal rechten van deelneming anderzijds, die hun netto-inschrijvingen verdrievoudigden (+2,28 miljard euro).

❖ Evolutie van het activiteitsvolume van de dienst

	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal inschrijvingen					
Nieuwe ICB's	29	33	27	30	59
<i>Belgische geharmoniseerde ICB's</i>				1	1
<i>Andere Belgische ICB's</i>				8	28
<i>Buitenlandse geharmoniseerde ICB's</i>				21	29
<i>Andere buitenlandse ICB's</i>				0	1
Nieuwe compartimenten	397	473	418	578	543
Aantal overname- en uitkoopbiedingen	3	2	0	0	1

Het aantal dossiers dat aan het directiecomité ter goedkeuring werd voorgelegd – een van de indicatoren van het activiteitsvolume van de dienst – is in de loop van 2006 quasi identiek gebleven aan het volume van 2005.

Op basis van de interne registratiesystemen van de dienst kon wel worden vastgesteld dat het volume van de binnenvallende documenten in 2006 met 23% is toegenomen en dat het volume van de reclame-middelen die aan de CBFA ter goedkeuring werd voorgelegd met 67% is toegenomen ten opzichte van 2005.

In bovenstaande tabel met betrekking tot het aantal inschrijvingen op de lijsten van Belgische en buitenlandse beleggingsinstellingen valt vooral de *toename van het aantal nieuw ingeschreven ICB's* op, dat bijna verdubbelde ten aanzien van 2005. Deze stijging betreft vooral, en in gelijke mate, nieuwe buitenlandse geharmoniseerde ICB's enerzijds, en Belgische niet geharmoniseerde ICB's anderzijds. Deze laatste categorie van ICB's zijn voor het merendeel beleggingsfondsen waarvan de beleggingspolitiek gericht is op de investering in andere beleggingsinstellingen (dakfondsen).

(98) Het netto-actief van de ICB's naar Belgisch recht met een veranderlijk aantal rechten van deelneming bedraagt 72% van het netto-actief van de Belgische en buitenlandse ICB's (exclusief dakfondsen) aangeboden op de Belgische markt (cf. 61% in 2005, doch berekend op het netto-actief van de Belgische en buitenlandse ICB's, inclusief dakfondsen).

Het valt niet uit te sluiten dat fiscale motieven tot deze laatste tendens aanleiding hebben gegeven.

93% van de in 2006 nieuw gecreëerde Belgische compartimenten behoort tot het segment van de *belegginginstellingen met vaste vervaldag en kapitaalbescherming* (88% in 2005). De markt van de Belgische ICB's lijkt zich dus blijvend te profileren met financiële producten die aan de belegger een bescherming van het ingelegde kapitaal bieden en bevestigt weerom het succes van dergelijke producten bij de Belgische belegger.

Net zoals in 2005, doch in geringer mate, heeft het merendeel (62,4%) van de nieuwe compartimenten van buitenlandse ICB's een beleggingsbeleid dat gericht is op rechtstreekse beleggingen in aandelen en/of obligaties.

Ten slotte werden in 2006 2 vastgoedbevaks naar de beurs gebracht.

7.2. Activiteitsverslag

Waar 2005 zowel op reglementair als operationeel vlak werd gekenmerkt door de inwerkingtreding van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, stond 2006 in het teken van het operationele beheer van de dossiers gegenereerd door de dynamiek eigen aan de sector, enerzijds, en van de werkzaamheden tot tenuitvoerlegging of modernisering van de regelgeving in verband met diverse aspecten van het collectieve vermogensbeheer, anderzijds.

Wat de operationele activiteit van de dienst betreft, vermelden wij onder andere de toelating van twee nieuwe vastgoedbevaks tot de handel op Euronext Brussel, en de oprichting of commercialisatie van 59 nieuwe ICB's en 543 nieuwe compartimenten. Zoals eerder aangestipt (99) dient er ook op te worden gewezen dat het onderzoek en de goedkeuring van reclamestukken steeds meer middelen vereisen. In die optiek ging de aandacht naar de ontwikkeling van een geharmoniseerde toepassing van de reclamenormen.

Na de inwerkingtreding van de wet van 16 juni 2006 die onder meer van toepassing is op het prospectus dat collectieve beleggingsinstellingen met een vast aantal rechten van deelneming (100) dienen te publiceren, werden een aantal operationele maatregelen uitgevaardigd. In die optiek werd binnen het departement FMI de samenwerking met de dienst toezicht op de financiële verrichtingen opgevoerd, om zodoende de dossiers ingediend door ICB's met een vast aantal rechten van deelneming op een optimale manier te behandelen.

Voorts werd in de herfst van 2006 een erkenningsprocedure opgestart voor revisoren van ICB's, na afloop waarvan de CBFA aan één nieuwe revisor een specifieke ICB-erkenning en aan acht revisoren een algemene erkenning afleverde. Nog steeds in de context van het revisoraat heeft de Commissie een operationele werkgroep opgericht met ICB-revisoren om de inhoud van hun opdrachten als erkend revisor af te lijnen en te preciseren.

Qua reglementaire ontwikkelingen waren er talrijke projecten die onder meer tot doel hebben om, enerzijds, de wettelijke context af te stemmen op de marktevolutie, en anderzijds, gunstige omstandigheden te scheppen voor nieuwe initiatieven die de markt zou wensen te nemen.

Om te beginnen heeft de dienst een aantal consultaties gehouden met de sector (101) in verband met effectenleningen door openbare ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming. Dit project kon vervolgens concreet vorm krijgen met de goedkeuring van het koninklijk besluit van 7 maart 2006 (102) waarin wordt bepaald op welke voorwaarden en volgens welke modaliteiten ICB's hun effecten mogen uitlenen.

Het nieuwe reglementaire kader voor de boekhouding van openbare ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming, hun jaarrekening en hun periodieke verslagen, alsook voor de jaarrekening en geconsolideerde jaarrekening van vastgoedbevaks, is thans ook klaar en opgenomen in de koninklijke besluiten van respectievelijk 10 november 2006 (103) en

(99) Zie punt 7.1.

(100) Wet van 16 juni 2006 op de openbare aanbieder van beleggingsinstrumenten en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereguleerde markt (BS, 21 juni 2006, p. 31352); Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 57.

(101) Vertegenwoordigd door BEAMA (Belgian Asset Managers Association).

(102) Koninklijk besluit van 7 maart 2006 met betrekking tot de effectenleningen door bepaalde instellingen voor collectieve belegging (BS, 10 maart 2006, p. 14519); zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 88.

(103) Koninklijk besluit van 10 november 2006 op de boekhouding, de jaarrekening en de periodieke verslagen van bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming (BS, 30 november 2006, p. 66437); zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 86.

21 juni 2006 (104). Ook hier dienden de middelen van de dienst in een niet onaanzienlijke mate te worden ingezet voor de afwerking van de publieke consultatieprocedures alsook voor de technische input, onder meer inzake de waardering van financiële instrumenten en vastgoed overeenkomstig de IFRS-normen en inzake de nieuwe boekhoudschema's.

Voorts werden belangrijke inspanningen geleverd voor de totstandkoming van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen van 11 september 2006 met betrekking tot de statistische informatie die door bepaalde openbare ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming verstrekt dient te worden (105). De Commissie heeft dit reglement nader geduid in een circulaire die aan de hand van voorbeelden een aantal regels uit het reglement toelicht en bepaalde eerder technische punten uitlegt (106).

Een deel van de middelen van de dienst werd besteed aan het formuleren van adviezen of het leveren een specifieke deskundige inbreng bij de uitwerking van regelgeving met betrekking tot private of institutionele ICB's.

Zo werd een advies geformuleerd over het koninklijk besluit tot wijziging van het thans geldende reglementaire kader voor Privaks alsook over het voornoemde koninklijk besluit van 20 juli 2004 genomen met toepassing van artikel 103, vierde lid, van de voornoemde wet waarin de voorwaarden worden bepaald waarop institutionele ICB's in schuldvorderingen geacht worden passende maatregelen te nemen om te waarborgen dat hun effectenhouders de hoedanigheid hebben van institutionele of professionele beleggers (107).

De dienst heeft ook voor deskundige inbreng gezorgd bij de besprekingen in het kader van de voorbereiding van een specifieke reglementering voor institutionele ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming. Deze nieuwe reglementering was voor de CBFA overigens een gelegenheid om haar doctrine bij te sturen met betrekking tot de oprichting van institutionele klassen in openbare ICB's (108).

De dienst heeft ten slotte ook deelgenomen aan interne werkzaamheden bij de CBFA over de dematerialisering van toondereffecten, in het vooruitzicht van de publicatie van een circulaire en de voorbereiding van wetgevende voorstellen. Daarnaast heeft de dienst zijn kennis van de reglementering inzake collectief beheer ingebracht bij besprekingen over de omzetting van de MiFID-richtlijn in het Belgische recht, meer bepaald om te trachten een optimale samenlezing van de voorschriften van de ICBE-richtlijn en die van de MiFID-richtlijn te bewerkstelligen.

Op het vlak van de internationale werkzaamheden heeft de dienst verder een actieve inbreng gehad in de *CESR Expert Group on Investment Management* en bleef hij betrokken bij het verdere verloop van de werkzaamheden in verband met de activa die voor ICBE's in aanmerking komen als belegging, alsook bij het beraad dat heeft geleid tot de publicatie van de CESR-aanbevelingen in verband met de kennisgevingsprocedure voor ICBE's.

Voorts heeft de CBFA in de zomer van 2006 als waarnemer deelgenomen aan twee "workshops" gewijd aan de inhoudelijke en formele optimalisatie van het vereenvoudigde prospectus voor ICBE's.

(104) Koninklijk besluit van 21 juni 2006 op de boekhouding, de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van openbare vastgoedbeveks, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 april 1995 met betrekking tot vastgoedbeveks (BS, 29 juni 2006, p. 32780); zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 90.

(105) Koninklijk besluit van 18 december 2006 houdende goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen met betrekking tot de statistische informatie die door bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming verstrekt dient te worden (BS, 29 december 2006, p. 75558); zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 87.

(106) Circulaire ICB 3/2006: Verklarende circulaire van het reglement van de Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezen betreffende statistische informatie over te maken door bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming; zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 88.

(107) Koninklijk besluit van 15 september 2006 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen voor de institutionele instellingen voor collectieve belegging in schuldvorderingen; zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 91.

(108) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 93.

Bescherming van de consumenten van financiële diensten

Het departement "bescherming van de consumenten van financiële diensten" staat in voor diverse wettelijke opdrachten van de Commissie. Het departement:

- ❖ ziet toe op de ondernemingen en verrichtingen bedoeld in de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet;
- ❖ ziet erop toe dat de contractvoorwaarden en reclame van de verzekeringsondernemingen in overeenstemming zijn met de bepalingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst en haar uitvoeringsbesluiten en met deze van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen en haar uitvoeringsbesluiten;
- ❖ draagt bij tot de naleving van de regels bedoeld om de spaarders, beleggers en verzekeringnemers te beschermen tegen het onwettelijk aanbod van financiële producten of diensten;
- ❖ staat in voor het secretariaat van de Commissie voor Verzekeringen.

Tot november 2006 stond het departement eveneens in voor klachtenbehandeling in de verzekeringssector. Deze opdracht werd beëindigd na de inwerkingtreding van een koninklijk besluit van 21 juni 2006 (109).

Tot slot heeft het departement gewerkt aan diverse projecten met het oog op de vorming en de voorlichting van de consument van financiële diensten.

Deze activiteiten worden hierna toegelicht.

1. De activiteiten inzake het hypothecair krediet

1.1. De lijst van de ondernemingen voor hypothecair krediet

In 2006 heeft de Commissie 6 ondernemingen ingeschreven of geregistreerd. De inschrijving of registratie van 14 ondernemingen werd doorgehaald, in hoofdzaak als gevolg van hergroeperingen. Einde 2006 telde de lijst van ondernemingen die hypothecair krediet mogen aanbieden in de zin van de wet van 4 augustus 1992, 221 ondernemingen. Het betreft 200 ingeschreven ondernemingen naar Belgisch recht en 21 buitenlandse geregistreerde ondernemingen.

Onderstaande tabel toont de evolutie van de lijst van de ondernemingen voor hypothecair krediet.

	31/12/2005	31/12/2006	Vershil
Ingeschreven ondernemingen naar Belgisch recht			
Verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen	32	31	- 1
Kredietinstellingen	43	39	- 4
Openbare instellingen	5	5	0
Overige ondernemingen	129	125	- 4
Totaal aantal ingeschreven ondernemingen naar Belgisch recht	209	200	- 9
Geregistreerde ondernemingen die zijn opgericht naar het recht van een andere lidstaat	20	21	+ 1
Totaal aantal ingeschreven en geregistreerde ondernemingen	229	221	- 8

(109) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 111.

1.2. Het toezicht op de tarieven, documenten en reclame

De wet van 4 augustus 1992 bepaalt dat elke wijziging aan de documenten (prospectus, tarief, akte, aanvraagformulier ...) vooraf aan de Commissie moet worden meegedeeld. In 2006 heeft het departement 730 documenten onderzocht (600 in 2005).

Er werd voorts toegezien op de naleving van de reclameregels voor hypothecair krediet. Reclame van zowel hypotheekondernemingen als tussenpersonen in hypothecair krediet werd daartoe opgevraagd. De samenwerking met FOD Economie inzake reclame werd voortgezet.

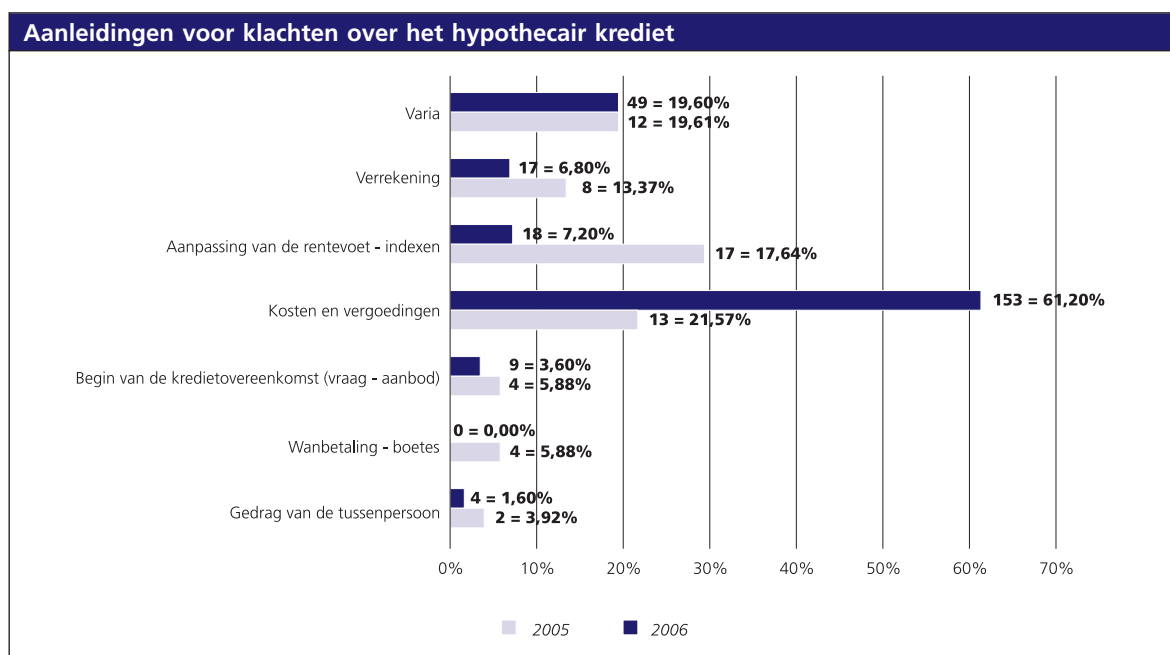
1.3. De inspecties ter plaatse

Het aantal inspecties ter plaatse bij hypotheekondernemingen werd verdubbeld: 6 in 2006 tegen-

over 3 in 2005. Deze inspecties beogen in de eerste plaats de naleving van de bepalingen van de wet van 4 augustus 1992, in het bijzonder wat betreft de contractuele informatie, de toepassing van de veranderlijkheid van de rentevoet, de kostenaanrekening en het correct bijhouden van de geschillendossiers. Voor hypotheekondernemingen die geen kredietinstelling of verzekeringsonderneming zijn, wordt ook ter plaatse de naleving van de antiwitwaswetgeving gecontroleerd.

1.4. De klachten

Naast talrijke verzoeken om informatie heeft het departement in 2006 250 klachten behandeld (60 in 2005). Vooral de klachten over aangerekende kosten zijn sterk gestegen, dit vermoedelijk als gevolg van de aandacht die het optreden van de Commissie in deze materie heeft gehad (110).

1.5. De circulaire inzake kosten voor hypothecair krediet

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie twee circulaire naar de hypotheekondernemingen gezonden over de aanrekening van kosten (111). Beide cir-

culaires beoogden het wettelijk kader duidelijk te stellen binnen hetwelk de hypotheekondernemingen kosten aan hun klanten kunnen aanrekenen. Aan de tweede circulaire ging bovendien een bevraging van de sector vooraf (112). De circulaire zijn toegelicht in het jaarverslag van het directiecomité (113).

(110) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 118.

(111) Circulaire HYP 23 van 15 februari 2006 en circulaire HYP 24 van 23 november 2006.

(112) Uniforme brief van 22 mei 2006.

(113) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 118.

1.6. De werkzaamheden met het oog op een wijziging van de wet op het hypothecair krediet

In het vorige verslag heeft de Commissie melding gemaakt van het onderzoek dat zij had opgestart met het oog op een eventuele wijziging van de wet op het hypothecair krediet. Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie de aandacht van de minister van Economie gevestigd op vier punten waar een wetswijziging nuttig zou kunnen zijn met het oog op een meer efficiënt toezicht. Het betreft het statuut van de hypotheekondernemingen andere dan kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen waarop de Commissie geen prudentieel toezicht uitoefent, de sanctieregeling die thans weinig gedifferentieerd is, het a-prioritoezicht op de tarieven en documenten en het ontbreken van een statuut voor de bemiddelaars inzake hypothecair krediet. Voorts heeft de Commissie de aandacht van de minister gevestigd op een aantal andere hervormingen die door de sector wenselijk werden geacht, zoals de invoering van een wettelijk statuut voor het omgekeerd woonkrediet (*reverse mortgage*).

Daarop heeft de minister van Economie de Commissie verzocht om prioritair werk te maken van de voorbereiding van een wetsontwerp met het oog op de invoering van een statuut voor tussenpersonen in hypothecair krediet. Aan de Beroepsvereniging voor het Krediet werd voorts gevraagd om haar ideeën in verband met het omgekeerd woonkrediet te concretiseren.

Bij het afsluiten van deze verslagperiode was de Commissie ver gevorderd in de redactie van een voorontwerp van wet dat beoogt een statuut in te voeren voor de tussenpersonen in hypothecair krediet, analoog met dat voor de verzekeringstussenpersonen en de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten. Om zeker te stellen dat de kandidaatontleners met zorg worden behandeld en in het kader van de strijd tegen de overmatige schuldenlast zouden voorts een aantal gedragsregels worden ingevoerd die zowel op de tussenpersonen als op de hypotheekondernemingen van toepassing zouden zijn.

Van haar kant heeft de Beroepsvereniging voor het Krediet aan de minister van Economie en de Commissie voorstellen overgemaakt om het toekennen van een omgekeerd woonkrediet wettelijk te omkaderen. Begin 2007 heeft de Commissie een aantal opmerkingen bij deze voorstellen aan de minister bezorgd.

1.7. De Europese werkzaamheden

Sinds een aantal jaren onderzoekt de Europese Commissie de noodzaak en de mogelijkheid om in Europese regelgeving te voorzien voor bepaalde aspecten van het hypothecair krediet die van belang zijn voor zowel de consument als de kredietgever. In 2006 heeft de Europese Commissie de lidstaten, de industrie en de consumenten geconsulteerd op een aantal essentiële punten: informatieverstrekking, adviesverlening, vervroegde terugbetaling en jaarlijks kostenpercentage.

De Commissie heeft de standpunten van de Belgische regering voorbereid en heeft daartoe ruim overleg gepleegd met alle betrokken actoren, met inbegrip van de consumentenvertegenwoordigers. De bijdrage van de lidstaten – waaronder deze van de Belgische regering – werd door de Europese Commissie op haar website gepubliceerd. Op deze website is eveneens het rapport te vinden dat *Mortgage Industry and Consumers Expert Group* en de *Mortgage Funding Expert Group* in 2006 hebben uitgebracht.

De voorafgaande raadplegingen zijn aldus nagenoeg beëindigd. De Europese Commissie zal haar visie over de verdere stappen voor de integratie van de EU-markt voor hypothecair krediet bekendmaken in een witboek dat ze voornemens is in de zomer 2007 te publiceren.

2. Activiteiten op verzekeringsgebied

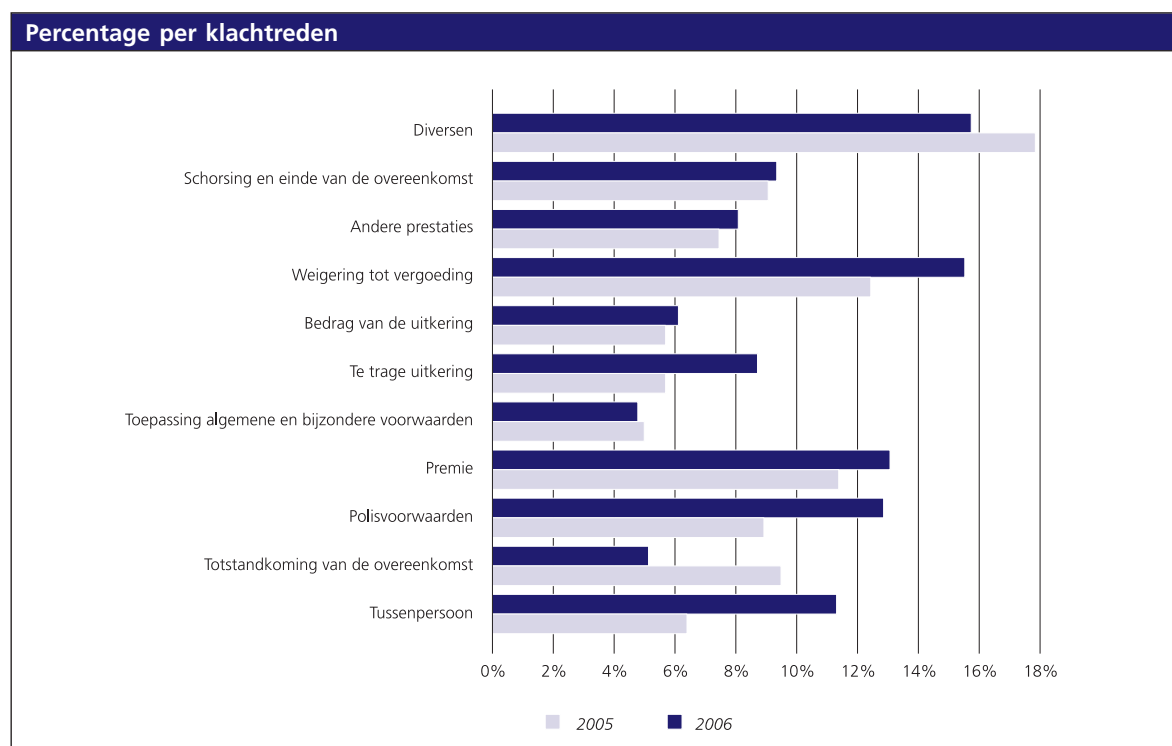
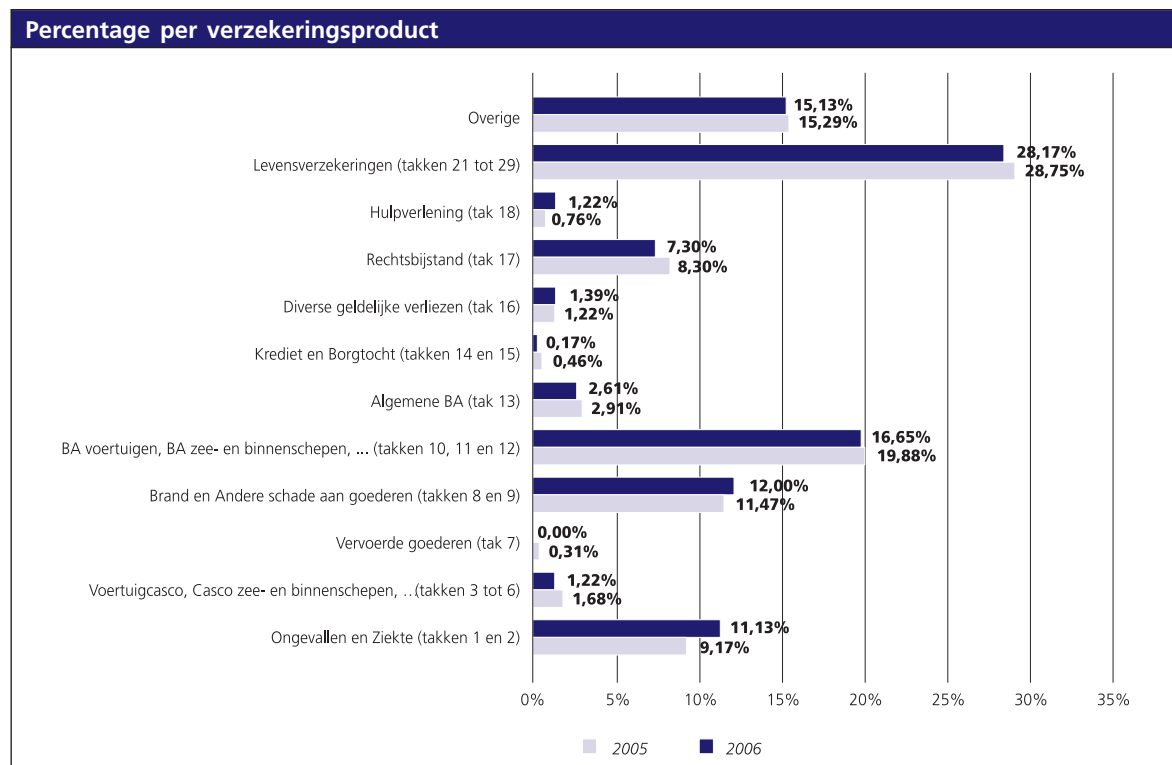
2.1. De klachtenbehandeling in de verzekeringssector

In 2006 werd de hervorming van de klachtenregeling in de verzekeringssector afgerond (114). Krachtens het koninklijk besluit van 21 juni 2006, dat eind november 2006 in werking is getreden, is de Commissie niet langer bevoegd om individuele verzekeringsklachten te behandelen. Die bevoegdheid ligt nu bij één enkele instantie, namelijk de Ombudsdienst Verzekeringen. Sedert de inwerkingtreding van het genoemde besluit behandelt de Commissie geen nieuwe klachten meer. Klagers die zich toch nog tot de Commissie wenden, worden doorverwezen naar de Ombudsdienst Verzekeringen. Zij worden aanbevolen het geschil eerst voor te leggen aan de bevoegde dienst van de verzekeraar en pas contact op te nemen met de Ombudsman wanneer de verzekeraar niet ingaat op de klacht.

(114) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 111.

Tussen januari en november 2006 ontving de Commissie 698 klachten over verzekeringsovereenkomsten. In 2005 waren dit er 815. Van die 698 klachten waren er 51 die betrekking hadden op de activiteiten van verzekeringstussenpersonen. In 2005 waren dit er 45.

In de volgende twee grafieken zijn de klachten uitgesplitst naar verzekeringsproduct en naar redenen van de klacht.

2.2. Het toezicht op de polisvoorwaarden

Totnogtoe werd het toezicht op de polisvoorwaarden voornamelijk uitgeoefend naar aanleiding van individuele klachten. Met de hervorming van de klachtenregeling in de verzekeringssector is hier verandering in gekomen.

Klachten blijven voor de Commissie een waardevolle bron van informatie om problemen te identificeren die het individuele geval overstijgen. Daarom heeft de Ombudsdienst Verzekeringen een informatieplicht ten opzichte van de Commissie. De klachten met ruimere dimensie kunnen worden opgesplitst in twee categorieën: enerzijds zijn er de klachten die alle cliënten van eenzelfde onderneming aangaan die zich in eenzelfde situatie bevinden, en anderzijds zijn er de klachten die de volledige sector betreffen.

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie verschillende klachten behandeld die betrekking hadden op eenzelfde verzekeraar en die relevant waren voor een groot aantal cliënten die zich in dezelfde situatie bevonden. De klachten die op die manier werden behandeld, gingen onder meer over:

- ❖ het winstdelingsbeleid van een verzekeraar (115);
- ❖ de kennisgeving van een tariefverhoging aan de verzekeringnemers van een ziekteverzekeringsovereenkomst (116);
- ❖ de actie die een verzekeraar had ondernomen om de verzekeringnemers van een levensverzekeringsovereenkomst met gewaarborgde rentevoet ertoe te bewegen hun polis om te zetten in een verzekeringsproduct met een gedeeltelijk niet-gewaarborgde rentevoet (117).

Wat de tweede soort klachten betreft, ontving de Commissie verschillende klachten van personen die aangesloten waren bij een collectieve hospitalisatieverzekering, bijvoorbeeld via hun werkgever, en die geconfronteerd werden met poliswijzigingen, tariefverhogingen, en zelfs met opzegging van de overeenkomst, zonder dat ze daarover behoorlijk waren ingelicht (118).

Andere klachten betroffen de reisverzekering (hulpverlening en annulatie). Veel van die klachten hadden te maken met contractuele uitsluitingsclausules die zo geformuleerd waren dat ze aan de verzekeraar veel ruimte lieten voor interpretatie. Het departement stelde vast dat het frequent voorkwam dat verzekerden dachten gedekt te zijn, terwijl de strikte toepassing van de polisvoorwaarden tot uitsluiting leidde. Die vaststelling heeft het departement ertoe gebracht in zijn planning een sectoriële enquête op te nemen over de uitsluitingsclausules in de reisverzekering en over de invulling die de betrokken verzekeraars aan die clausules geven.

Daarnaast werden er nog andere sectoriële enquêtes ingesteld, met name over de toepassing van de bepalingen die in de wet op de landverzekeringsovereenkomst werden ingevoerd door de wet van 17 september 2005 op de natuurrampenverzekering (119) en over het meedelen en archiveren van de algemene en bijzondere voorwaarden.

De verzekeringsondernemingen die de tak "rechtsbijstand" beoefenen, hebben van de Commissie een vragenlijst ontvangen die bedoeld is om de gegevens die die ondernemingen haar moeten bezorgen, onder meer over de formule die in die tak wordt gebruikt voor het schadebeheer, bij te werken en aan te vullen.

Tot slot is het departement gestart met het bijwerken van de lijst van verplichte verzekeringen die via haar website wordt verspreid.

(115) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 117.

(116) Hoewel de verzekeraar passende maatregelen had genomen om ervoor te zorgen dat de verzekerden per gewone brief op de hoogte werden gebracht van de tariefverhoging, kon hij niet bewijzen dat de verstuurde brieven wel degelijk waren toegekomen. Gezien de omstandigheden heeft het departement geoordeeld dat de verzekeringnemers hun polis mochten opzeggen buiten de voorgeschreven opzegtermijn van drie maanden voor de vervaldag.

(117) De Commissie heeft erop aangedrongen dat die commerciële actie zou plaatsvinden met inachtneming van de informatieplicht van de verzekeringstussenpersonen en dat de cliënten passende documentatie zouden ontvangen, zodat ze met kennis van zaken een beslissing zouden kunnen nemen.

(118) Het wetsontwerp tot wijziging, wat de private ziekteverzekeringsovereenkomsten betreft, van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (Doc. Kamer 2689/001) strekt ertoe de situatie van de begunstigde van een collectieve hospitalisatieverzekering te versterken door hem het recht toe te kennen die overeenkomst op individuele basis voort te zetten wanneer hij het voordeel van de collectieve overeenkomst verliest.

(119) Voor meer informatie over deze wet, zie het verslag van het directiecomité 2005, p. 116-117.

2.3. Het toezicht op de reclame

In het vorige verslag werd reeds vermeld dat de Commissie in aansluiting op het verzoek van de minister van Consumentenzaken aanvaard had mee te werken aan een studie van de FOD Economie over financiële reclame. Naar aanleiding van die studie heeft de minister de betrokken sectoren gevraagd een gedragscode op te stellen voor financiële reclame. De beroepsverenigingen hebben aan dit verzoek gehoor geven en hebben enerzijds een gedragscode opgesteld voor reclame en informatie over individuele levensverzekeringen en anderzijds een gedragscode voor informatie en reclameboodschappen over spaardeposito's (120).

Van haar kant heeft de Commissie beslist de controle te versterken die zij *a posteriori* uitoefent op de reclame voor levensverzekeringen. Periodiek wordt aan een aantal verzekeraars gevraagd de reclame die ze tijdens een bepaalde referentieperiode hebben gebruikt, aan de Commissie over te leggen. De reclame van de tussenpersonen wordt verzameld via geselecteerde huis-aan-huisbladen.

2.4. De informatieplicht van de verzekeringstussenpersonen

In samenspraak met de Commissie hebben de beroepsverenigingen van de verzekeringstussenpersonen en de beroepsvereniging voor verzekeringsondernemingen sectordocumenten uitgewerkt die de tussenpersonen kunnen helpen bij het nakomen van de informatieverplichting die door de wet van 22 februari 2006 werd ingevoerd in de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsovereenkomsten en de distributie van verzekeringen. In concreto betreft het drie fiches: een voor klassieke levensverzekeringen, een voor sparen of beleggen met een levensverzekering en een voor niet-levensverzekeringen (121).

Het departement is nauw betrokken geweest bij het opstellen van die fiches en bij het formuleren van het standpunt van de Commissie terzake.

2.5. Adviezen aan de Regering

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie op vraag van de minister van Economie een advies uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit dat ertoe strekte het verhaal te beperken van de verzekeraar tegen personen die schade hadden veroorzaakt op een ogenblik dat zij minderjarig waren (122) alsook over een ontwerp van koninklijk besluit over de toelatingsvoorwaarden en de controle op de Compensatiekas Natuurrampen (123).

De Commissie heeft ook op eigen initiatief een advies gegeven over het voorontwerp van wet betreffende het verzekeren van terrorisme (124) en over het wetsontwerp over de private ziekteverzekeringsovereenkomsten (125). Het advies strekte ertoe de in deze teksten voorziene rol van de Commissie beter te doen aansluiten bij haar bevoegdheden als toezichthouder.

2.6. Het secretariaat van de Commissie voor Verzekeringen

In 2006 heeft het departement het secretariaat verzorgd van 10 vergaderingen van de Commissie voor Verzekeringen en van 14 werkgroepvergaderingen. De Commissie voor Verzekeringen heeft in 2006 16 adviezen uitgebracht, die beschikbaar zijn op de website van de Commissie (126).

3. Bescherming van spaarders, beleggers en verzekerden tegen onregelmatige aanbiedingen van financiële diensten

In het kader van de bescherming van het publiek tegen onregelmatige aanbiedingen van financiële diensten (ook "perimetercontrole" genoemd), werd in 2006 een groot aantal schriftelijke verzoeken om informatie aan het departement gericht (310 verzoeken, tegenover 382 in 2005), evenals een groot aantal telefonische verzoeken.

(120) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 116.

(121) Zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 114.

(122) Over dit koninklijk besluit, zie het verslag van het directiecomité 2006, p. 112.

(123) Koninklijk besluit van 8 december 2006 houdende de vaststelling van de toelatingsvoorwaarden en de controle op de Compensatiekas Natuurrampen, BS 22 december 2006 (tweede uitgave).

(124) De aangepaste tekst van het wetsontwerp betreffende de verzekering tegen schade veroorzaakt door terrorisme (Doc 51/2848) werd op 15 januari 2007 door de regering in de Kamer ingediend.

(125) Wetsontwerp tot wijziging, wat de private ziekteverzekeringsovereenkomsten betreft, van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, Parl. st., Kamer, zitting 2005-2006, nr. 2689/001.

(126) Zie de rubrieken "Over de CBFA" en "Adviesorganen waarvoor de CBFA het secretariaat waarneemt".

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie vier waarschuwingen en één advies gepubliceerd. Die waarschuwingen betroffen:

- ❖ een vennootschap die beweerde in de Verenigde Staten te zijn gevestigd en die financiële diensten aanbood die de kenmerken vertoonde van een *recovery room* (127);
- ❖ een vennootschap die beleggingsdiensten aanbood zonder daarvoor een vergunning te hebben;
- ❖ een zogenaamde "bank" die op haar website beweerde kantoren in Brussel te hebben;
- ❖ een vennootschap die zich voordeed als een instantie die actief is op het vlak van de beleggersbescherming op de futuresmarkten en die beweerde dat haar zetel op hetzelfde adres was gevestigd als dat van de Commissie, waarschijnlijk om de indruk te wekken dat de beleggingen die door verbonden vennootschappen aan het publiek werden aangeboden, ernstig waren.

In deze vier dossiers heeft de Commissie haar vaststellingen meegedeeld aan de gerechtelijke autoriteiten.

In het vorige verslag werd vermeld dat de Commissie in overleg met de *Commission de Surveillance du Secteur Financier* (CSSF) een perscommuniqué gepubliceerd had over een vennootschap naar Luxemburgs recht die in België terugbetaalbare gelden in de vorm van obligaties had ingezameld. Naar aanleiding van dat perscommuniqué heeft de betrokken vennootschap de Commissie ervan op de hoogte gebracht dat zij in België niet langer effecten van obligatieleningen uitgeeft, maar dat zij sedert 2005 aan in België gevestigde beleggers aanbood om aandelen te verwerven van een andere vennootschap naar Luxemburgs recht met een verbintenis tot terugkoop van deze aandelen.

Noch de CBFA, noch de CSSF zijn ooit in kennis gesteld van het aanbod tot inschrijving op die aandelen, wat impliceert dat geen van beide toezichthouders ooit een uitgifteprospectus ter goedkeuring kreeg voorgelegd. De Commissie heeft de vennootschap waarvan de aandelen werden aangeboden, ertoe aangezet om in de toekomst een passend wettelijk statuut aan te nemen, en om voor wat het verleden betreft, de te-

rugbetaling van de beleggers te overwegen. De vennootschap heeft deze raad opgevolgd. Zij heeft bij de CSSF een vergunning aangevraagd en verkregen als "société d'investissement en capital à risque" (SICAR of "vennootschap voor belegging in risicokapitaal"). De vennootschap die de aandelen ter inschrijving had aangeboden, heeft zich er voorts toe verbonden de inschrijvers in België aan te bieden hun belegging zonder kosten terug te betalen.

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie vastgesteld dat onder de naam van een door haar niet gekende bank, via een website en een kantoor, promotie werd gevoerd voor beleggingen in door de Commissie niet gekende hoogrenderende fondsen en voor een spaarformule met een hoge interest. De Commissie heeft meteen gevraagd dat de promotoren zich zouden bekend maken en al hun activiteiten tot nader bericht zouden staken. De promotoren hebben daarop het kantoor gesloten, maar weigerden zich meteen kenbaar te maken. Omdat kwade trouw niet kon worden uitgesloten heeft de Commissie de gerechtelijke overheden ingelicht van de gedane vaststellingen die beschouwd konden worden als het onregelmatig gebruik van de term "bank", het onregelmatig beroep op het publiek voor het werven van terugbetaalbare gelden en het onregelmatig aanbod aan het publiek van rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging.

Kort nadien is gebleken dat het initiatief uitging van een vereniging zonder winstbejag die via een opgevoerde bank de aandacht van het brede publiek wou vestigen op sommige als onethisch beschouwde praktijken. De Commissie heeft hiervan akte genomen. Zij heeft er bij de promotoren op aangedrongen dat de verdere campagne zou plaatsvinden met weglating van de wettelijk beschermde term "bank" en dat er zorgvuldig op zou worden toegezien dat het publiek niet werd misleid door deze louter educatief bedoelde campagne.

Zoals in de vorige verslagperiodes heeft de Commissie op haar website de waarschuwingen van haar Europese collega-toezichthouders gepubliceerd die haar werden bezorgd door het secretariaat van CESR-Pol. In 2006 werden aldus 111 waarschuwingen gepubliceerd (in 2005 waren dit er 49).

(127) Een *recovery room* (verkoeverkamer) is een fraudemechanisme dat als volgt werkt: een belegger die effecten gekocht heeft waarvan de waarde fors gedaald is, wordt gecontacteerd door een persoon die voorstelt zijn effecten over te kopen tegen een hogere prijs dan hun waarde. Daarvoor worden de meest uiteenlopende redenen aangehaald, bijvoorbeeld dat de vrager de controle wil verwerven over de vennootschap waarvan hij de effecten wil afkopen. De belegger wordt evenwel steeds verzocht bepaalde kosten vooraf te betalen of te investeren in een andere roerende waarde. Zodra die kosten betaald zijn, geeft de persoon die de belegger gecontacteerd heeft, geen teken van leven meer.

4. Activiteiten gericht op de vorming en de voorlichting van de consument van financiële diensten

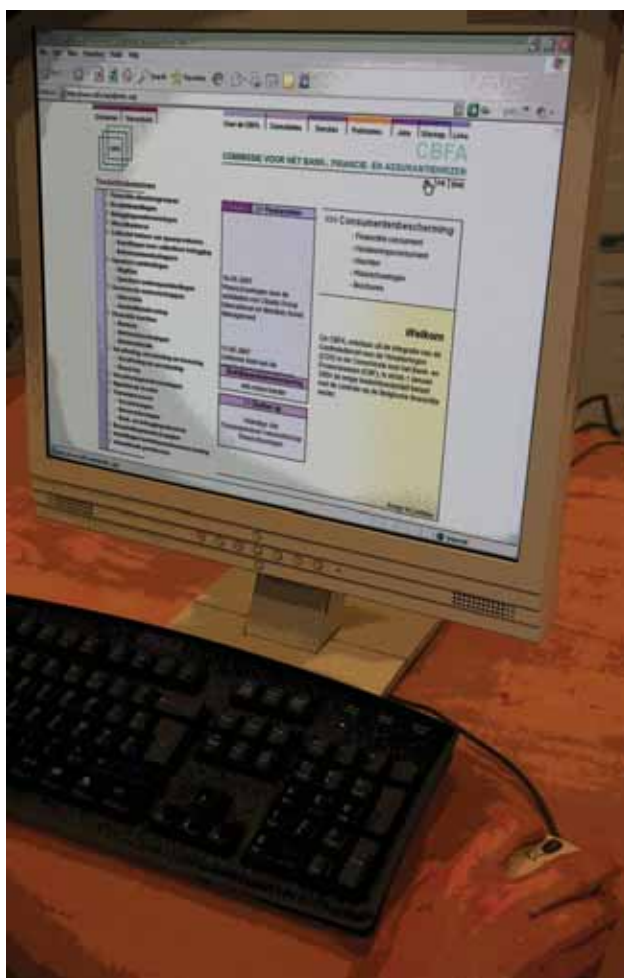
In het vorige verslag werd vermeld dat de OESO in juli 2005 een aanbeveling had goedgekeurd met beginselen en goede praktijken inzake financiële vorming. Tijdens het verslagjaar heeft de minister van Consumentenzaken de Commissie gevraagd die beginselen te beoordelen en, uitgaande van Belgische en buitenlandse ervaringen, pistes aan te reiken om de financiële vorming van de consument te verbeteren.

De Commissie heeft hierop geantwoord dat ook zij het bevorderen van de financiële kennis van de consument belangrijk acht. Zij heeft een gedetailleerde inventaris opgemaakt van de initiatieven die door de bevoegde autoriteiten van een aantal buurlanden werden genomen. Zij heeft aangeboden een rol van katalysator te vervullen. Meer specifiek heeft zij zich ertoe verbonden een inventaris op te maken van het vormingsaanbod en van de vormingsbehoeften van de consument van financiële diensten in ons land en om op die basis een rapport op te stellen met actievoorstellen.

De werkzaamheden van de OESO die specifiek zijn gericht op de financiële vorming op het gebied van de verzekeringen en de pensioenen werden voortgezet. Het departement heeft aan deze werkzaamheden deelgenomen en heeft in dit kader suggesties ontvangen van de vertegenwoordigers van de sector en van de consumenten.

Het departement heeft het opmaken van verschillende brochures voor het publiek aangevat:

- ❖ een informatiebrochure over de Commissie;
- ❖ een brochure die verwijst naar de instanties waar consumenten van financiële diensten terecht kunnen met hun klachten;
- ❖ een brochure over hypothecair krediet;
- ❖ een brochure die een actualisering vormt van de brochures die destijds gepubliceerd werden door de CBF en de CDV en die de gelijkenissen en verschillen belicht tussen rechten van deelneming in een instelling voor collectieve belegging en levensverzekeringen verbonden met beleggingsfondsen (producten van tak 23).

ACTIVITEITSVERSLAG VAN HET AUDITORAAT

Het auditoraat is de dienst die, onder leiding van de secretaris-generaal handelend in zijn hoedanigheid van auditeur, de onderzoeken ten laste en ten gunste voert in het kader van de door het directiecomité van de CBFA ingestelde procedures voor het opleggen van een administratieve sanctie (128).

Het auditoraat is actief sinds de inwerkingtreding van de bepalingen van de wet van 2 augustus 2002 over de uitoefening van de bevoegdheid van de CBFA om administratieve sancties op te leggen (129), en heeft tijdens de verslagperiode zijn activiteiten verder uitgebouwd.

Organisatie van het auditoraat

Tijdens de verslagperiode is werk gemaakt van de nieuwe organisatie van het auditoraat.

Zoals aangekondigd in het vorige jaarverslag van de CBFA (130), is het aantal permanente medewerkers van het auditoraat uitgebreid.

Voordien werd immers voor de vervulling van de taak van verslaggever bijna uitsluitend een beroep gedaan op medewerkers van andere departementen van de CBFA (131).

De toename van het aantal dossiers dat aan de auditeur wordt overgelegd, heeft bepaalde problemen aan het licht gebracht. Voornoemde medewerkers bleken hun opdracht als verslaggever steeds moeilijker te kunnen combineren met hun takenpakket binnen hun eigen departement waardoor de onderzoeken meer tijd in beslag namen. De opgedane ervaringen bleken bovendien versnipperd te raken.

Het auditoraat beschikt voortaan over een permanent personeelsbestand van vier medewerkers met een universitair diploma, waarvan één medewerker tijdelijk is gedetacheerd door de juridische dienst, en één administratief medewerker.

De permanente medewerkers zullen in eerste lijn worden ingeschakeld als verslaggever in het kader van de onderzoeken ten laste en ten gunste waarmee de auditeur door het directiecomité wordt belast. Er wordt echter niet geraakt aan de mogelijkheid voor de auditeur om medewerkers van andere departementen van de CBFA aan te duiden om dergelijke opdrachten alleen of samen met een voltijdse auditoraatsmedewerker uit te voeren. Op die manier kan de auditeur steeds een beroep doen op de specifieke deskundigheden die beschikbaar zijn binnen de diverse departementen van de CBFA. Tijdens de verslagperiode hebben dertien verschillende medewerkers van andere diensten dan het auditoraat een opdracht als verslaggever toegewezen gekregen.

Naast de uitbreiding van het aantal permanente medewerkers is binnen het auditoraat ook een coördinatiefunctie ingesteld die een drievoudige doelstelling nastreeft: de wetenschappelijke coördinatie van de werkzaamheden van de verschillende verslaggevers, de coördinatie van de werkzaamheden van de dienst alsook de formalisering van het juridische kader voor en de praktische afspraken over het verloop van de onderzoeken.

Met deze ondersteunende functie wordt een grotere coherentie nagestreefd tussen de werkzaamheden van het auditoraat.

Statistische gegevens

Tijdens de verslagperiode (132) is de auditeur door het directiecomité belast met het onderzoek ten laste en ten gunste van drie nieuwe dossiers.

Die dossiers betroffen drie natuurlijke of rechtspersonen in hoofde van wie het directiecomité ernstige aanwijzingen had vastgesteld van praktijken die aanleiding konden geven tot het opleggen van een administratieve sanctie.

(128) Zie het jaarverslag CBFA 2004, p. 95, voor een voorstelling van de rol van de auditeur in het kader van de procedure voor het opleggen van administratieve sancties, enerzijds, en van het verloop van een door de auditeur ingesteld onderzoek, anderzijds.

(129) De bepalingen van de wet van 2 augustus 2002 over de organisatie van de rol die de secretaris-generaal, in zijn hoedanigheid van auditeur, speelt in het kader van de procedure voor het opleggen van administratieve sancties, zijn in werking getreden op 1 november 2002.

(130) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 84.

(131) Conform artikel 70, § 2, tweede lid, van de wet van 2 augustus 2002 wijst de auditeur voor elk onderzoeksdossier waarmee hij wordt belast, een verslaggever aan onder de personeelsleden van de CBFA, voor de uitoefening van de onderzoeksbevoegdheden die hem door de wet van 2 augustus 2002 zijn toevertrouwd voor zijn onderzoeken ten laste en ten gunste. Onder leiding van de auditeur neemt de verslaggever het onderzoek voor zijn rekening, stelt hij de verschillende onderzoeksdaden ten laste en ten gunste, onderzoekt hij de vastgestelde feiten tegen de achtergrond van de toepasselijke wettelijke bepalingen en schrijft hij een ontwerpverslag. Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 84.

(132) Met andere woorden, van 1 januari tot 31 december 2006.

Onder “dossier” moet de beslissing van het directiecomité worden verstaan om de auditeur te gelasten met een onderzoek conform artikel 70, § 1, van de wet van 2 augustus 2002, waarbij die beslissing gebaseerd kan zijn op ernstige aanwijzingen van inbreuken op één of meer wetgevende teksten in hoofde van één of meer personen.

De auditeur heeft dertien personen verhoord in het kader van zes onderzoeksdossiers.

Tijdens diezelfde periode heeft de auditeur, conform artikel 71, § 2, van de wet van 2 augustus 2002 (133), het directiecomité in kennis gesteld van zijn conclusies in zeven onderzoeksdossiers waarmee hij was belast, en heeft hij de betrokken personen daarover ingelicht.

Die conclusies werden verwerkt in negen verslagen en betroffen vijftien natuurlijke of rechtspersonen.

De door de auditeur meegedeelde conclusies hadden betrekking op:

- drie natuurlijke personen in een dossier waarin er ernstige aanwijzingen waren van marktmanipulatie in de zin van artikel 25, § 1, 2°, 6° en 7°, van de wet van 2 augustus 2002, en waarmee de auditeur in 2004 werd belast.

De auditeur concludeerde dat één van die drie natuurlijke personen een inbreuk had gepleegd op artikel 25, § 1, 2°, a) en b), en 3°, van de wet van 2 augustus 2002 (134). Hij was daarentegen van oordeel dat uit het onderzoek niet kon worden af-

geleid dat de twee andere natuurlijke personen een inbreuk hadden gepleegd op artikel 25, § 1, 6° en 7°, van de wet van 2 augustus 2002 (135);

- één natuurlijke en één rechtspersoon in een dossier waarin er ernstige aanwijzingen waren van het gebruik van voorkennis in de zin van artikel 25, § 1, 1°, a), en § 2, van de wet van 2 augustus 2002, en waarmee de auditeur in 2004 werd belast.

De auditeur concludeerde dat de rechtspersoon een inbreuk had gepleegd op artikel 25, § 1, 1°, a), van de wet van 2 augustus 2002 (136), terwijl de natuurlijke persoon een inbreuk had gepleegd op artikel 25, § 2, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002 (137).

- één rechtspersoon in een dossier waarin er ernstige aanwijzingen waren van marktmanipulatie in de zin van artikel 25, § 1, 2° en 3°, van de wet van 2 augustus 2002, en waarmee de auditeur in 2005 werd belast.

De auditeur concludeerde dat een inbreuk was gepleegd op artikel 25, § 1, 2°, a) en b), van de wet van 2 augustus 2002. Verder was hij van oordeel dat uit het onderzoek niet kon worden afgeleid dat een inbreuk was gepleegd op artikel 25, § 1, 3°, van de wet van 2 augustus 2002. De auditeur was overigens van oordeel dat de hem voorgelegde feiten ook een inbreuk vormden op artikel 36, § 1, 1°, van de wet van 6 april 1995 (138). Hij stelde echter vast dat op het tijdstip van de feiten een wettelijke grondslag ontbrak op grond waarvan het directiecomité een sanctie had kunnen opleggen voor het betrokken gedrag (139).

- (133) Wanneer de auditeur het directiecomité in kennis stelt van zijn conclusies, licht hij de dader(s) van de praktijk waarop het onderzoek ten laste en ten gunste betrekking heeft, hierover in. Zij kunnen ten zetje van de CBFA kennis nemen van het samengestelde dossier op de door de auditeur aangeduide dagen en uren (art. 71, § 2, van de wet van 2 augustus 2002).
- (134) Artikel 25, § 1, 2°, van de wet van 2 augustus 2002, zoals dat luidde op het tijdstip van de feiten, verbood eenieder transacties uit te voeren of orders te plaatsen die valse of misleidende signalen geven of kunnen geven over het aanbod van, de vraag naar of de koers van één of meer financiële instrumenten (art. 25, § 1, 2°, a)) of waarbij één of meer personen op basis van onderlinge afspraken de koers van één of meer financiële instrumenten op een abnormaal of kunstmatig peil houden (art. 25, § 1, 2°, b)), tenzij de persoon die de transacties heeft uitgevoerd of de orders heeft geplaatst, aannemelijk maakt dat zijn beweegredenen legitiem zijn en dat de betrokken transacties of orders beantwoorden aan de normale praktijken op de relevante markt, als zodanig erkend door de CBFA.
- Artikel 25, § 1, 3°, van de wet van 2 augustus 2002 verbiedt transacties uit te voeren of orders te plaatsen waarbij gebruik wordt gemaakt van fictieve constructies of enigerlei andere vorm van bedrog of misleiding.
- (135) Artikel 25, § 1, 6°, van de wet van 2 augustus 2002, zoals dat luidde op het tijdstip van de feiten, verbood eenieder deel te nemen aan elke afspraak die ertoe zou strekken handelingen te stellen als bedoeld in 1° tot 5° van datzelfde artikel.
- Artikel 25, § 1, 7°, van de wet van 2 augustus 2002 verbiedt eenieder één of meer andere personen ertoe aan te zetten daden te stellen die, indien hij deze zelf zou stellen, verboden zouden zijn krachtens 1° tot 5° van datzelfde artikel.
- (136) Artikel 25, § 1, 1°, a), van de wet van 2 augustus 2002, zoals dat luidde op het tijdstip van de feiten, verbood eenieder die over voorkennis beschikt om gebruik te maken van deze voorkennis door, voor eigen of voor andermans rekening, rechtstreeks of onrechtstreeks de financiële instrumenten waarop deze voorkennis betrekking heeft of aanverwante financiële instrumenten te verkrijgen of te vervreemden of te pogen deze te verkrijgen of te vervreemden.
- (137) Artikel 25, § 2, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat, in het geval van een vennootschap of een andere rechtspersoon, de in artikel 25, § 1, vastgestelde verbodsbepalingen eveneens gelden voor de natuurlijke personen die betrokken zijn in de beslissing om een transactie uit te voeren of een order te plaatsen voor rekening van de betrokken rechtspersoon.
- (138) Krachtens artikel 36, § 1, 1°, van de wet van 6 april 1995 dienen de in artikel 2, § 1, van die wet bedoelde bemiddelaars zich bij transacties in financiële instrumenten op een loyale en billijke wijze in te zetten om de integriteit en eerlijke praktijken op de markt optimaal te bevorderen.
- (139) Voor een soortgelijke vaststelling door het directiecomité in het kader van een andere sanctieprocedure wordt verwezen naar het jaarverslag CBFA 2005, p. 70. Door een wijziging van artikel 39 van de wet van 6 april 1995 kon die lacune worden aangevuld.

- ❖ één rechtspersoon en twee natuurlijke personen in een dossier waarin er, naar aanleiding van door die natuurlijke personen uitgevoerde verrichtingen voor rekening van de rechtspersoon, ernstige aanwijzingen waren van het gebruik en de mededeling van voorkennis in de zin van artikel 25, § 1, 1°, a), b) en/of c), van de wet van 2 augustus 2002, en waarmee de auditeur in 2005 werd belast.

De auditeur concludeerde dat er geen inbreuk was gepleegd op artikel 25, § 1, 1°, a), van de wet van 2 augustus 2002 (140) door de rechtspersoon en één van beide natuurlijke personen. Wat de tweede natuurlijke persoon betreft, oordeelde hij daarentegen dat een inbreuk was gepleegd op artikel 25, § 1, 1°, a), van de wet van 2 augustus 2002, enerzijds, en dat uit het onderzoek niet kon worden geconcludeerd dat een inbreuk was gepleegd op artikel 25, § 1, 1°, b) en c), van de wet van 2 augustus 2002 (141), anderzijds.

- ❖ één natuurlijke persoon in een dossier waarin er ernstige aanwijzingen waren van het gebruik en de mededeling van voorkennis in de zin van artikel 25, § 1, 1°, a), b) en/of c), van de wet van 2 augustus 2002, en waarmee de auditeur in 2005 werd belast.

De auditeur concludeerde dat bepaalde van de door die natuurlijke persoon uitgevoerde verrichtingen een inbreuk uitmaakten op artikel 25, § 1, 1°, a), van de wet van 2 augustus 2002, terwijl andere verrichtingen die diezelfde natuurlijke persoon had uitgevoerd, geen inbreuk vormden op die bepaling, omdat de informatie waarover die persoon beschikte op het tijdstip van de betrokken verrichtingen, niet kon worden gekwalificeerd als voorkennis in de zin van artikel 2, 14°, van de wet van 2 augustus 2002.

Hij was ook van oordeel dat het onderzoek geen enkel element naar voor had gebracht op grond waarvan kon worden geconcludeerd dat die natuurlijke persoon een inbreuk had gepleegd op artikel 25, § 1, 1°, b) en c), van de wet van 2 augustus 2002.

- ❖ één rechtspersoon en twee natuurlijke personen in een dossier waarin er ernstige aanwijzingen waren van het gebruik en de mededeling van voorkennis in de zin van artikel 25, § 1, 1°, a), b) en/of c), van de wet van 2 augustus 2002, en waarmee de auditeur in 2005 werd belast.

De auditeur concludeerde dat die drie personen geen inbreuk hadden gepleegd op grond van de overweging dat de informatie waarover zij beschikten op het tijdstip van de verrichtingen waarop zijn onderzoek betrekking had, niet kon worden gekwalificeerd als voorkennis in de zin van artikel 2, 14°, van de wet van 2 augustus 2002.

- ❖ twee rechtspersonen in twee dossiers waarin er ernstige aanwijzingen waren van de niet-naleving van de verplichtingen met betrekking tot de melding van verrichtingen in financiële instrumenten die zijn toegelaten tot een gereguleerde markt, en waarmee de auditeur in 2005 werd belast.

In beide gevallen besloot de auditeur dat een inbreuk was gepleegd op artikel 6 van het koninklijk besluit van 31 maart 2003 over de melding van transacties in financiële instrumenten en over de bewaring van gegevens.

In de periode tussen de afsluiting van de verslagperiode en 1 maart 2007 werd de auditeur door het directiecomité belast met drie nieuwe onderzoeken ten laste en ten gunste. Op die datum liepen er 14 dossiers betreffende 31 personen.

- (140) Artikel 25, § 1, 1°, a), van de wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat het aan eenieder die over informatie beschikt waarvan hij weet of zou moeten weten dat het voorkennis betreft, verboden is voor eigen of voor andermans rekening, rechtstreeks of onrechtstreeks de financiële instrumenten waarop deze voorkennis betrekking heeft, te verkrijgen of te vervreemden of te pogen deze te verkrijgen of te vervreemden.
- (141) Artikel 25, § 1, 1°, b), van de wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat het aan eenieder die over informatie beschikt waarvan hij weet of zou moeten weten dat het voorkennis betreft, verboden is deze voorkennis aan iemand anders mede te delen, tenzij dit gebeurt binnen het kader van de normale uitoefening van zijn werk, beroep of functie.
- Artikel 25, § 1, 1°, c), van de wet van 2 augustus 2002 bepaalt dat het aan eenieder die over informatie beschikt waarvan hij weet of zou moeten weten dat het voorkennis betreft, verboden is op grond van deze voorkennis iemand anders aan te bevelen om de financiële instrumenten waarop deze voorkennis betrekking heeft, te verkrijgen of te vervreemden of door anderen te doen verkrijgen of vervreemden.

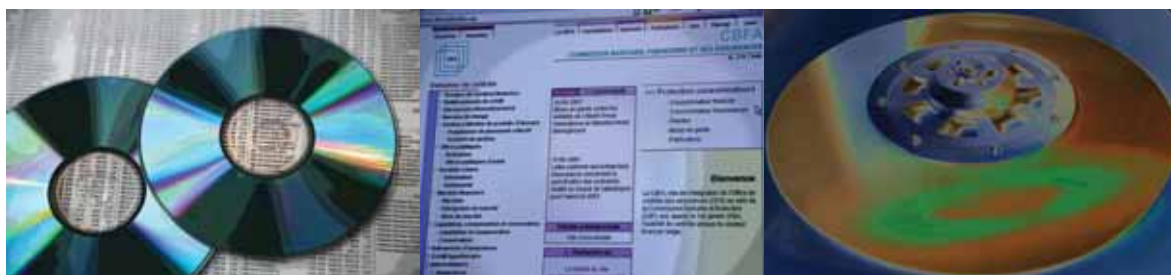
Tussen 1 november 2002, i.e. de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van de wet van 2 augustus 2002 over de procedureregels voor het opleggen van administratieve sancties, en 1 maart 2007 werden aan de auditeur 32 dossiers ter behandeling voorgelegd die ernstige aanwijzingen bevatten van het bestaan van één of meer praktijken die aanleiding konden geven tot een administratieve geldboete in hoofde van één of meer personen. In 18 van die dossiers heeft de auditeur zijn conclusies overgelegd. In 3 dossiers heeft hij geconcludeerd dat onmogelijk kon worden

vervolgd, en heeft hij het directiecomité voorgesteld om de dossiers te seponeren. In 14 dossiers heeft hij besloten dat er sprake was van een inbreuk en heeft hij het directiecomité voorgesteld om deze te bestraffen. In een laatste dossier heeft hij geoordeeld dat niet vaststond dat een inbreuk was gepleegd en heeft hij bijgevolg voorgesteld om geen sanctie op te leggen.

De dossiers die aan de auditeur werden voorgelegd, hadden betrekking op ernstige aanwijzingen van inbreuken op één of meer van de volgende wetgevingen:

WETGEVINGEN WAAROP EEN INBREUK WAS GEPLEEGD VOLGENS DE ERNSTIGE AANWIJZINGEN DIE AAN DE AUDITEUR WERDEN OVERGELEGD
Cumulatief overzicht (1 november 2002 - 1 maart 2007)

Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme	7
Wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen	1
Wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en de beleggingsadviseurs (inclusief de gedragsregels)	3
Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten	
1. Gebruik van voorkennis	12
2. Marktmanipulatie	2
Wet van 22 april 2003 betreffende de openbare aanbiedingen van effecten (prospectus)	2
Koninklijk besluit van 31 maart 2003 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt	2
Koninklijk besluit van 31 maart 2003 over de melding van transacties in financiële instrumenten en over de bewaring van gegevens	5

GEMEENSCHAPPELIJKE DIENSTEN

Juridische dienst

1. Opdrachten van de juridische dienst

De algemene opdracht van de juridische dienst houdt in dat hij toezicht op de juridische kwaliteit van de activiteiten van de Commissie in individuele dossiers, met betrekking tot thema's met een algemene draagwijdte of in verband met de wetgevende en reglementaire teksten die door de Commissie worden voorbereid.

Bij de uitoefening van zijn opdracht buigt de juridische dienst zich over alle juridische materies die verband houden met de bevoegdheden van de CBFA. Die materies zijn zeer divers en omvatten onder andere (hierna volgen enkel de algemene benamingen van de belangrijkste materies) het recht inzake het toezicht op het bankwezen en de financiële diensten, de secundaire markten, de effecten, het verzekeringswezen, de instellingen voor collectieve belegging en de aanvullende pensioenen. De CBFA komt bij de uitoefening van haar bevoegdheden ook in aanraking met andere belangrijke rechtstakken: bijgevolg houdt de juridische dienst zich niet enkel bezig met het altijd al aanwezige vennootschapsrecht, maar ook steeds vaker met rechtstakken zoals het publiek en administratief recht, het algemeen strafrecht, de rechten van de mens, het consumptierecht en het recht inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De juridische dienst vervult meer in het bijzonder de volgende vier hoofdopdrachten:

- ✦ De eerste opdracht van de juridische dienst bestaat erin, naar gelang het geval, een advies te verstrekken dan wel juridische bijstand te verlenen aan het directiecomité en de andere diensten van de Commissie in het kader van individuele dossiers, en zo bij te dragen tot de kwaliteit van het besluitvormingsproces van de instelling.
- ✦ De juridische dienst staat verder in voor de voorbereiding van de meeste wetgevende of reglementaire teksten waarvan de regering de voorbereiding toevertrouwt aan de Commissie in verband met materies die tot haar bevoegdheidsdomeinen behoren, vooral dan de teksten tot omzetting van de Europese richtlijnen. Binnen de Commissie vervult de juridische dienst die taak in samenwerking met de betrokken controlediensten.
- ✦ De juridische dienst brengt zijn expertise ook in bij de uitwerking van de beleidslijnen met betrekking tot het toezicht die een belangrijke juridische di-

ensie hebben, en bij het oplossen van algemene juridische kwesties of het uitdiepen van algemene juridische thema's.

- ✦ De juridische dienst vertegenwoordigt de Commissie bij internationale werkzaamheden, wanneer die een uitgesproken juridisch karakter hebben of wanneer een medewerker van de juridische dienst bijzonder deskundig is in de desbetreffende materie.

Verder dient de juridische dienst het directiecomité bij te staan bij de voorbereiding van de sanctiebeslissingen die worden genomen op basis van artikel 72 van de wet van 2 augustus 2002.

Bovendien waakt de juridische dienst erover dat de geschillen waarbij de CBFA betrokken is, op passende wijze worden beheerd.

Tot slot moet worden vermeld dat de documentatiedienst van de CBFA in 2006 is ingedeeld bij de juridische dienst.

2. Personeelsbestand van de juridische dienst

Op 31 december 2006 waren, naast het hoofd van de dienst, 11 juristen werkzaam bij de juridische dienst van wie de specialisaties alle bevoegdheidsdomeinen van de Commissie bestrijken. Bij de uitoefening van hun taken worden de juristen bijgestaan door drie secretariaatsmedewerkers.

3. Kernactiviteiten van de juridische dienst

a) Verstreking van individuele juridische adviezen

In 2006 ontving de juridische dienst van de andere diensten van de Commissie 288 verzoeken om juridische onderzoeken in bijzonder complexe dossiers die bijgevolg grondig juridisch onderzoek vergden. Nadat dit cijfer de voorbije jaren fors was gestegen, is er tijdens de verslagperiode een stabilisatie opgetreden (288 verzoeken in 2006 tegenover 284 in 2005). Verder verstrekte de dienst in 2006 118 formele juridische adviezen (tegenover 175 in 2005) in alle bevoegdheidsdomeinen van de Commissie. Die daling kan met name worden verklaard door de omvang van de wetgevende werkzaamheden (zie hieronder).

b) Voorbereiding van wetgevende en reglementaire teksten

De voltooiing van het "Actieplan voor de financiële diensten" van de Europese Commissie heeft opnieuw voor aanzienlijke omzettingen gezorgd: nogal wat Europese teksten dienden immers in nationaal recht te worden omgezet. Over een periode van drie jaar zijn zo nagenoeg alle teksten over de beleggingsinstrumenten en de secundaire markten in financiële instrumenten volledig herschreven. Er moet ook worden opgemerkt dat de Europese wetgeving voortaan erg gedetailleerd is, wat vooral een gevolg is van het feit dat in de Europese teksten, conform de zogenaamde Lamfalussy-procedure, ook de uitvoeringsmaatregelen worden vastgesteld.

Tegen die achtergrond heeft de juridische dienst in 2006 de teksten voorbereid tot omzetting van de richtlijnen over:

- ▣ de openbare overnameaanbiedingen,
- ▣ de markten in financiële instrumenten (MiFID) (in samenwerking met andere diensten),
- ▣ de financiële conglomeraten,
- ▣ de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, voor de aspecten met betrekking tot de verzekeringssector.

Daarnaast was de juridische dienst ook van dichtbij betrokken bij de omzetting van de volgende richtlijnen:

- ▣ transparantie van de uitgevende instellingen van genoteerde effecten;
- ▣ instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening;
- ▣ derde richtlijn witwassen;
- ▣ toereikendheid van het eigen vermogen van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen ("CRD-richtlijn").

Tot slot is in 2006 de laatste hand gelegd aan de al grotendeels in 2005 doorgevoerde omzetting van de richtlijn over de prospectussen voor openbare aanbiedingen van effecten, wat heeft geresulteerd in de wet van 16 juni 2006.

Naast de omzettingen van richtlijnen heeft de juridische dienst ook een reeks teksten opgesteld (volledig of gedeeltelijk) met betrekking tot de volgende materies:

- ▣ bank- en assurantiewezen

De juridische dienst was van nabij betrokken bij de opstelling van de wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten, en van

het uitvoeringbesluit van 1 juli 2006. Zij heeft ook bijgedragen tot de opstelling van het koninklijk besluit van 21 juni 2006 met betrekking tot de klachtenbehandeling in de verzekeringssector.

- ▣ beleggingsinstrumenten en secundaire markten

De juridische dienst heeft meegewerkt aan de opstelling van de koninklijke besluiten van 22 maart 2006 en 14 december 2006 betreffende de markt voor financiële instrumenten Alternext. De dienst was ook betrokken bij de opstelling van het koninklijk besluit van 4 oktober 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 maart 2003 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt.

Verder heeft de juridische dienst bijgedragen tot de opstelling van het koninklijk besluit van 26 september 2006 tot uitbreiding van het begrip gekwalificeerde belegger en het begrip institutionele of professionele belegger, het koninklijk besluit van 12 januari 2006 betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten en het koninklijk besluit van 5 maart 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 januari 1991 betreffende de effecten van de Staatsschuld.

- ▣ instellingen voor collectieve belegging

De juridische dienst was nauw betrokken bij de opstelling van het koninklijk besluit van 7 maart 2006 met betrekking tot de effectenleningen door bepaalde instellingen voor collectieve belegging.

Verder heeft de dienst ook een belangrijke bijdrage geleverd tot de opstelling van het koninklijk besluit van 21 juni 2006 op de boekhouding, de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van openbare vastgoedbevak, en van het koninklijk besluit van 15 september 2006 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen voor de institutionele instellingen voor collectieve belegging in schuldvorderingen.

- ▣ organieke teksten

De juridische dienst heeft gezorgd voor de voorbereiding van het koninklijk besluit van 20 december 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 mei 2005 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBFA. Aan andere wijzigingsbesluiten wordt nog gewerkt.

Verder houdt de juridische dienst zich in de meeste gevallen ook bezig met de opstelling van de ontwerpadviezen van de Commissie over de reglementaire teksten waarvan sprake in diverse wetgevingen.

c) Bijdrage tot de uitwerking van beleidslijnen met betrekking tot het toezicht die een belangrijke juridische dimensie hebben, of tot de oplossing van algemene juridische kwesties

De juridische dienst was betrokken bij een groot aantal, vrij gediversifieerde werkzaamheden.

Zo is de dienst de CBFA blijven vertegenwoordigen in het kader van de werkzaamheden rond de afschaffing van de effecten aan toonder en de tenuitvoerlegging van de nieuwe wetgeving over de dematerialisatie van effecten.

De juridische dienst was betrokken bij bepaalde onderdelen van de bespreking van een ontwerp van wettekst over de slapende rekeningen bij banken, en van een voorontwerp tot uitbreiding van de fiscale aftrek voor pensioensparen wanneer de stortingen worden belegd in maatschappelijk verantwoorde beleggingen.

De dienst heeft de besprekingen voortgezet met Assuralia en met het Fonds voor Arbeidsongevallen over de invoering in de wet van 1992 van specifieke bepalingen over de verzekeringen tegen arbeidsongevallen.

Daarnaast heeft hij ook de toepassing van de wetgeving op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de CBFA verder onderzocht.

De juridische dienst heeft diverse adviezen verstrekt over de totstandbrenging van een samenwerkingsovereenkomst tussen de CBFA en de nieuwe Dienst van de Ombudsman voor de Verzekeringen, alsook over de herziening van het arbeidsreglement van de CBFA en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de personeelsleden bij het gebruik van de informatica- of telefonie-infrastructuur van de CBFA.

De dienst staat ook in voor de contacten met de nationale bijstandsmagistraat inzake economische, financiële en fiscale delinquentie. Hij verstrekt ook geregeld juridische adviezen en juridische bijstand bij de overlegging van informatie aan de gerechtelijke autoriteiten, inzonderheid over aspecten in verband met het beroepsgeheim van de CBFA.

Een medewerker van de juridische dienst vertegenwoordigt de CBFA bij de vergaderingen van het directiecomité van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten.

d) Opstelling van sanctiebeslissingen

De juridische dienst verleent het directiecomité bijstand bij de opstelling van administratieve sanctiebeslissingen.

In 2006 heeft de juridische dienst zo verschillende ontwerp teksten van sanctiebeslissingen voorbereid in opdracht van het directiecomité.

Conform artikel 70, § 2, tweede lid, van de wet van 2 augustus 2002 kunnen de medewerkers van de juridische dienst bovendien dossier per dossier door de auditeur worden aangesteld tot rapporteur.

e) Vertegenwoordiging van de Commissie bij diverse internationale werkzaamheden

De juridische dienst heeft deelgenomen aan de bespreking van de Europese werkzaamheden in verband met de richtlijn over de betalingsdiensten, alsook van de uitvoeringsmaatregelen van de richtlijn over de markten in financiële instrumenten (MiFID) en de derde richtlijn witwassen.

De dienst neemt ook deel aan de werkzaamheden van de "Company Law Expert Group" (deskundigengroep van de Europese Commissie over de evolutie van het Europees vennootschapsrecht).

De juridische dienst vertegenwoordigt de Commissie geregeld bij de vergaderingen van het *Institut francophone pour la Régulation financière* (IFREFI).

Een lid van de dienst neemt actief deel aan de werkzaamheden van de Internationale Organisatie van Effectentoezichthouders (IOSCO, *International Organisation of Securities Commissions*) in verband met het onderzoek naar de kandidaat-ondertekenaars van het multilateraal MoU van IOSCO.

Medewerkers van de juridische dienst zijn permanent betrokken bij verschillende internationale werkgroepen, inzonderheid inzake financiële conglomeraten en witwasbestrijding.

f) Andere taken

De juridische dienst heeft de opdracht om de redactie van het jaarverslag van het directiecomité te coördineren en de juridische coherentie ervan te verzekeren. De dienst ontvangt jaarlijks twee tot vier gerechtelijke stagiars. Tot slot beheert de juridische dienst de geschillendossiers waarbij de Commissie betrokken is.

De interne auditfunctie bij de Commissie

De interne audit heeft als taak om met operationele, financiële en toepassingsaudits het audituniversum van de CBFA te onderzoeken. Daarbij staat hij het directiecomité bij in het uitvoeren van de wettelijke opdrachten van de CBFA en in het bereiken van haar doelstellingen.

In zijn eerste volledige werkingsjaar heeft de interne auditfunctie haar werkingskader uitgebouwd en haar auditwerkzaamheden ontwikkeld.

De interne auditfunctie heeft in dit werkingsjaar brede thema's geauditeerd en processen doorgelicht die meerdere departementen aanbelangen. Aldus zijn risico's onderzocht die voor de gehele organisatie relevant zijn en is de werking van de interne auditfunctie tevens ingeleid bij nagenoeg alle geledingen van de Commissie.

In het werkingsjaar verrichtte de interne auditfunctie twee financiële audits en drie operationele audits. Tevens werden op vraag van het directiecomité twee *ad-hoc*onderzoeken met het kenmerk van een toepassingsaudit uitgevoerd.

De interne auditfunctie heeft van elk onderzoek een verslag opgesteld en het besproken met de betrokken geauditeerde. Daarna is het definitieve verslag voor beraadslaging bezorgd aan het directiecomité. Het

hoofd van de interne audit heeft elk verslag toegelicht voor de leden van het directiecomité en heeft de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek met hen besproken.

Het directiecomité heeft, overeenkomstig het charter van de interne audit, bij de raad van toezicht verslag uitgebracht van de werkzaamheden van de interne auditfunctie.

Het directiecomité is verantwoordelijk voor het beheer van de risico's die de CBFA loopt bij het uitvoeren van haar wettelijke opdrachten en bij het nastreven van haar doelstellingen. De lijnverantwoordelijken binnen elk departement dragen de verantwoordelijkheid voor de identificatie en het operationele beheer van die risico's in hun departement. In de tweede lijn dient de interne auditfunctie deze identificatie en dat beheer te evalueren.

Het comité heeft opdracht gegeven om te onderzoeken hoe deze risico's op meer systematische wijze kunnen doorgelicht en behandeld worden. Internationaal aanvaarde normen en standaarden worden daarbij als richtinggevend vooropgesteld. De interne auditfunctie ondersteunt deze oefening.

Secretariaat-generaal

De diensten van het secretariaat-generaal zijn, op de vertaaldienst na, gestructureerd rond vier pijlers (142):

- ✦ personeelsadministratie en beheer van de infrastructuur;
- ✦ beleid menselijk potentieel en communicatie;
- ✦ informatica;
- ✦ boekhouding en beheerscontrole.

Het beheer van de bibliotheek en de documentatiedienst werd in de loop van 2006 toegewezen aan de juridische dienst.

Het aantal medewerkers, uitgedrukt in voltijdse equivalenten (VTE), toegewezen aan het secretariaat-generaal werd verminderd met 4 en bedroeg per 1 januari 2007 100 VTE.

Hierna wordt het verloop toegelicht van de voornaamste dossiers die het secretariaat-generaal in 2005 heeft behandeld.

1. Integratie van het statutair en contractueel personeel van de ex-CDV.

In 2005 werden de modaliteiten van het integratieproces vastgelegd in een protocol betreffende de integratie van het personeel van de vroegere CDV, alsook in een collectieve arbeidsovereenkomst waarin de regels voor een optionele overstap van dit personeel naar het contractuele stelsel van de CBFA werden bepaald.

Voordien werd de wet van 2 augustus 2002 aangepast om het evolutieve karakter van het statuut van het statutair personeel en de bevoegdheden van het directiecomité van de Commissie terzake te bevestigen.

(142) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 87 voor nadere toelichting omtrent de functies waargenomen binnen elk van de pijlers.

Deze regeling diende evenwel nog vervolledigd te worden met de vastlegging van het administratief en het geldelijk statuut van de statutaire personeelsleden.

Wat het administratief statuut betreft, dienden binnen de CBFA onder meer de organen te worden aangewezen die bevoegd zijn in tuchtzaken, voor evaluaties en bevorderingen, alsook de instanties waarbij in tuchtzaken en voor evaluaties verhaal kan worden ingesteld.

In zijn voorstellen heeft het directiecomité steeds een maximale convergentie nagestreefd tussen de regeling voor het contractueel personeel en die voor het statutair personeel.

De onderhandelingen die in 2005 met de syndicale organisaties van de overheidsector werden aangevat, hebben tot een akkoord geleid over de toepassing van identieke evaluatiecriteria voor het hele personeel, met dien verstande dat er in de ongunstigste gevallen een verhaalmogelijkheid overeenkomstig het statuut blijft bestaan. Ook in tuchtzaken is uiteindelijk een akkoord bereikt om de tuchtbevoegdheid voor het hele personeel bij het directiecomité te leggen, waarbij verhaal bij een bestaande externe instantie die voldoet aan de vereisten van het statuut, mogelijk blijft.

Gelet op het specifieke karakter van de CBFA verleent het nieuwe statuut het directiecomité de mogelijkheid om bepaalde opleidingen die buiten het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid worden verstrekt, gelijk te stellen met gecertificeerde opleidingen. Bij die gelegenheid werden ook bepaalde aanpassingen uit de "Copernicushervorming" met betrekking tot niveau "A" in dit statuut ingevoerd.

De wijzigingen in het geldelijk statuut kwamen neer op de samenvoeging in één enkele tekst van twee beslissingen die het geldelijk statuut regelden sinds de integratieakkoorden van 25 mei 2005. Voorts werden ook twee nieuwe maatregelen getroffen, een eerste waarmee de tussenkomst in de kosten verbonden aan opdrachten wordt geregeld, een tweede waarmee een eenmalige anciënniteitspremie wordt toegekend. Ten slotte werden - naar het voorbeeld van de aanpassingen naar aanleiding van de "Copernicushervorming" - de loonschalen van niveau "A" omgezet in annalen, zonder wijziging van de minima en maxima. Beide beslissingen zijn in werking getreden op 1 juli 2006.

Met de bedoeling een zeker evenwicht te handhaven tussen de einde-loopbaanvoorwaarden die voor contractuele en statutaire medewerkers gelden, heeft de Commissie in 2006 gevraagd om de periode te verlengen waarin statutaire medewerkers kunnen gebruik maken van de mogelijkheid om verlof voorafgaand aan de pensionering te nemen. Op grond van het koninklijk besluit van 17 januari 2007 gelden de regels in verband met dit verlof voortaan ook voor personeelsleden die vóór 31 december 2007 de leeftijd van 56 jaar zullen hebben bereikt.

De impact op 31 december 2006 van de integratiemaatregelen ten gunste van de personeelsleden van de vroegere CDV in verband met het verlof voorafgaand aan de pensionering en de overstap naar een integratiecontract, wordt in de onderstaande tabel uiteengezet.

ex-CDV personeel	Kaderleden	Niet-kaderleden	Totaal
op 01/01/2004	62,8	58,3	121,1
Vertrek met verlof/met pensioen	-10,3	-5,3	-15,6
Andere vertrekken	-1,3	-2,0	-3,3
Wijziging arbeidstijd	+0,3	+1,3	+1,6
op 31/12/2006	51,5	52,3	103,8
waarvan integratiecontract CBFA	24,6 of 47,8%	14,4 of 27,3%	39,0 37,6%

Zowat 13% van de personeelsleden kon dankzij deze maatregelen verlof voorafgaand aan de pensionering nemen en van de overblijvende personeelsleden kon 38% een integratiecontract verkrijgen.

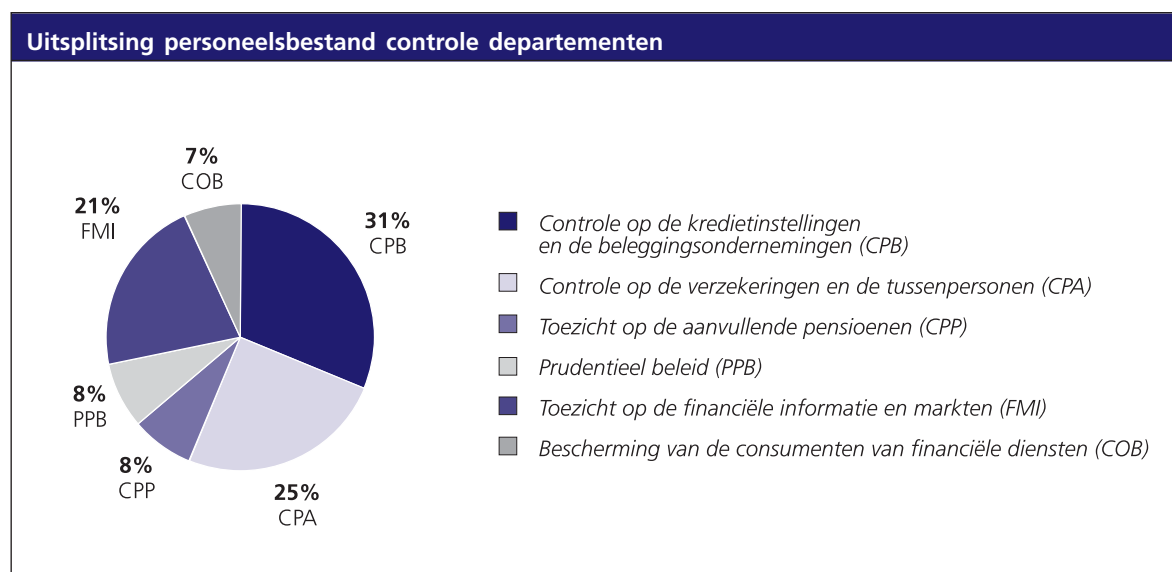
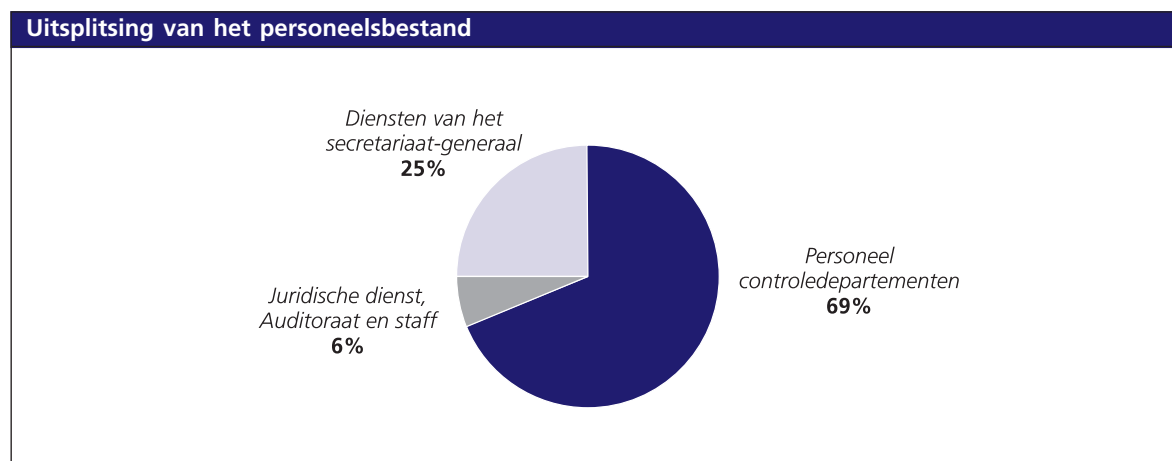
Rekening houdend met het feit dat het integratieprogramma nog drie jaar voortloopt, mag men nu al stellen dat de grote meerderheid van de medewerkers van de vroegere CDV hierbij betrokken zal zijn en dat het een doorslaggevende rol zal hebben gespeeld in de effectieve integratie van het personeel.

2. Evolutie van het personeelsbestand in 2006

Het koninklijk besluit van 20 december 2006 legt het maximum aantal personeelsleden vast dat in het kader van de dekking van de werkingskosten van de CBFA in aanmerking genomen kan worden. Het aantal in dit besluit bedoelde personeelsleden stemt niet overeen met het aantal medewerkers dat in het personeelsregister is ingeschreven, omdat het besluit enkel rekening houdt met het beschikbare personeelsbestand (143).

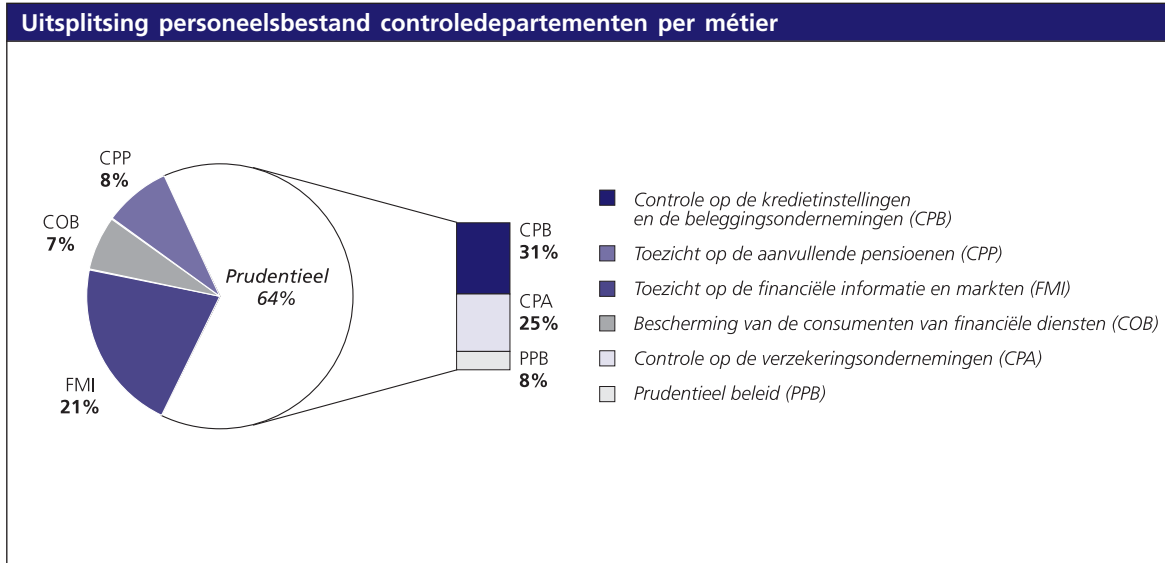
Hun aantal bedraagt 416 voor 2006, tien meer dan de toestand op 31 december 2005. De bijkomende 10 VTE (voltijdse equivalenten) zijn toe te schrijven aan de bevoegdheidsuitbreiding van de CBFA op het vlak van het toezicht op de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten. Zij werden dan ook toegewezen aan de dienst toezicht op de tussenpersonen van het departement CPA, de dienst toezicht op de tussenpersonen (144).

Ingevolge deze toewijzing ziet de budgettaire uitsplitsing van het personeel over de departementen en diensten er als volgt uit:

(143) Zie artikel 1, § 1 van het koninklijk besluit van 22 mei 2005 betreffende de dekking van de werkingskosten. Zie ook dit verslag, p. 14.

(144) Zie dit verslag, p. 14.

Tijdens de laatste jaren is het personeelsbestand als volgt geëvolueerd:

	2004	2005	2006
Aantal personeelsleden (in eenheden)	408	421	438
Personeelsbestand volgens personeelsregister (VTE)	383,33	397,63	415,06
Beschikbaar personeelsbestand (VTE) (145)	369,93	375,58	393,96

Eind 2006 telde het personeelsbestand van de CBFA 52,3% medewerkers met een universitaire opleiding. Op diezelfde datum stelde zij nagenoeg evenveel mannen (50,5%) als vrouwen (49,5%) tewerk. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de CBFA bedraagt 41 jaar. 27% van de personeelsleden koos voor een deeltijdse arbeidsregeling. Onder hen 79% vrouwen en 73% van het administratieve personeel. Meer dan de helft van de betrokken personeelsleden (57 op 107) opteerden voor de 80% regeling, hetzij 4 werkdagen per week.

3. Aanwervingscampagne

Net zoals in 2005 was er in 2006 een belangrijk personeelsverloop, met de aanwerving van 35 nieuwe medewerkers (32 in 2005) onder wie 16 kaderleden, en een netto toename van het aantal personeelsleden met 17 eenheden, onder wie vier medewerkers met een startbaanovereenkomst.

In 2007 zal de belangrijke inspanning om het personeelsbestand af te stemmen op de noden, worden voortgezet en zullen, mede rekening houdend met de verwachte vertrekken, zowat 25 functies moeten worden ingevuld.

4. Loopbaanbeheer

Interne mobiliteit

De mogelijkheid tot interne mobiliteit die in 2005 werd ingesteld, bleek te beantwoorden aan een behoefte, aangezien in 2006 21 medewerkers, onder wie 12 kaderleden, hun loopbaan op die manier een andere wending konden geven.

Vorming

De CBFA hecht zeer veel belang aan de vorming van haar medewerkers, ook op taalgebied. De medewerkers krijgen interne vormen aangeboden of mogen deelnemen aan extern georganiseerde seminars of vormingscycli.

(145) Met "beschikbaar personeelsbestand" wordt verwezen naar alle personeelsleden die in het personeelsregister zijn ingeschreven, met uitzondering van de personeelsleden op wie de regeling inzake beroepsloopbaanonderbreking/tijdskrediet van toepassing is, de personeelsleden in non-activiteit tot de datum waarop ze vervroegd met pensioen gaan, de gedetacheerde personeelsleden en de langdurig zieken.

Het aantal vormingsdagen, buiten taalcursussen, is opnieuw gestegen ten opzichte van het jaar voordien, hoofdzakelijk als gevolg van de vele interne vormen die nodig blijken om de medewerkers vertrouwd te maken met de nieuwe reglementeringen en gebruikte technieken. Na de aanzienlijke inspanning die in 2005 werd geleverd op het vlak van talenkennis, werden in 2006 minder taalcursussen georganiseerd.

Evaluatie

De invoering van het administratief statuut voor de statutaire medewerkers heeft geleid tot een veralgemeende toepassing van het evaluatiesysteem van de vroegere CBF vanaf 2006.

Er werden informatiesessies georganiseerd voor zowel de evaluatoren als voor de personeelsleden om de doelstellingen en de potentiële impact van een evaluatie in herinnering te brengen.

5. Informatica

Zoals eerder gezegd, wordt de centrale informatica-infrastructuur van de CBFA voortaan beheerd in het kader van een samenvoeging tussen de CBFA en de NBB.

Ook voor de verwerking van externe financiële informatie is overeengekomen dat de NBB, zoals dat trouwens al langer dan tien jaar gebeurt voor de financiële rapportering van de kredietinstellingen, zou instaan voor de inzameling en validatie van de financiële gegevens die de instellingen onder controlestatuut periodiek aan de CBFA moeten meedelen. Die werkwijze is verantwoord, enerzijds omdat bepaalde gegevens die zijn bestemd voor zowel de CBFA in het kader van haar toezicht, als voor de NBB voor statistische doeleinden, nagenoeg dezelfde zijn, en anderzijds omdat het instellen van één zelfde loket voor de financiële rapportering van de gecontroleerde instellingen, om redenen van efficiëntie de voorkeur verdient. Hierdoor kan de CBFA haar informaticamiddelen trouwens toespitsen op de ontwikkeling van de nodige IT-toepassingen voor de exploitatie van die financiële gegevens in het kader van het toezicht.

Eén van de belangrijke projecten voor 2006 was de finalisatie van de toepassing in verband met de inzameling van de financiële rapportering van de verzekeringsondernemingen en de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP). Die toepassing vergde belangrijke investeringen van de NBB en de CBFA; zij werd operationeel op 31 maart 2006.

Een ander project betrof de ontwikkeling van een instrument voor de analyse van het aan de IFRS-normen aangepaste schema A op geconsolideerde basis dat de kredietinstellingen moeten opstellen. De rapportering van schema A op geconsolideerde basis vertoont bovendien het specifieke kenmerk dat het gebaseerd is op een nieuwe standaard, namelijk XBRL (*eXtensible Business Reporting Language*) die de ondernemingen in staat moet stellen een beter betrouwbare en snellere interne en externe rapportering uit te bouwen en zodoende hun informatie-uitwisseling met de NBB en de CBFA efficiënter te laten verlopen.

Een derde project was de invoering van een systeem van *on line* inschrijving (via internet) voor de tussenpersonen en de automatisering van het beheer van de desbetreffende gegevens.

De uitwerking van dit systeem kreeg een hoge prioriteit na de goedkeuring van de wet betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten (wet van 22 maart 2006) die op korte termijn voor tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten de verplichting invoerde om zich in te schrijven bij de CBFA. Dit systeem zou immers een zodanige rationalisatie van de administratieve procedures moeten mogelijk maken, dat voor het beheer daarvan een beperkt extra personeelsbestand zou kunnen volstaan (146).

Ten slotte vergden andere effectenreglementeringen specifieke ontwikkelingen. Het gaat meer bepaald om de meldplicht voor personen met leidinggevende verantwoordelijkheid bij een emittent van financiële instrumenten en voor nauw met hen gelieerde personen, alsook om de publicatie van prospectussen op de webstek van de Commissie.

In 2006 heeft de Informaticadienst een inbreng gehad in de werkzaamheden van een werkgroep van deskundigen opgericht binnen CESR (CESR-Tech), belast met het onderzoek van de technische uitdagingen en harmonisatievereisten die de MiFID-richtlijn meebrengt. De deskundigen kregen meer bepaald als opdracht een grondige analyse te maken van de architectuur van het rapporteringssysteem voor transacties dat de lidstaten onderling en op hun initiatief moeten opzetten.

Voorts heeft de dienst in het kader van geregelde contacten met andere geïntegreerde toezichthouders deelgenomen aan een denkoefening over de mogelijkheden tot harmonisatie en onderlinge uitwisseling van IT-oplossingen. Dit initiatief is ingegeven door de sterke

(146) Zie dit verslag, p. 14.

toename van het belang en de complexiteit van de IT-dimensie van de tenuitvoerlegging van de Europese financiële regelgeving.

6. Sociaal overleg

Net zoals de Nationale Bank van België NV, de Nationale Delcrederedienst, het Participatiefonds, de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij NV, de Nationale Loterij en de NV Credibe valt de CBFA onder het Paritair Comité 325. De onderhandelingen met het oog op de verlenging van de CAO van 12 mei 2003 die in 2005 waren aangevat, werden begin 2006 afgerond voor de periode 2005-2006.

Op ondernemingsniveau werden in 2006 twee collectieve ondernemingsovereenkomsten afgesloten.

De eerste, op datum van 30 juni 2006, bevatte de verbintenissen aangegaan onder de sectorale CAO van 30 maart 2006, die voor sommigen een voortzetting vormden van vroegere verbintenissen en waarvoor geen nieuwe maatregelen ten gronde dienden te worden getroffen.

De tweede, ook op datum van 30 juni 2006, ging over het groepsverzekeringsreglement van de CBFA, meer bepaald de regels in verband met de mogelijkheden voor vervroegde pensionering. Waar medewerkers voorheen de mogelijkheid hadden om vanaf 56 jaar vervroegd met pensioen te gaan, is die leeftijd thans opgetrokken tot 59 jaar vanaf 1 januari 2008 tot in 2010 voor de kaderleden en voor het administratief personeel wordt die geleidelijk opgetrokken tot 60 jaar in 2010.

In 2006 heeft de CBFA ook een arbeidsreglement ingevoerd, waarin de regels voor zowel het contractueel als het statutair personeel zijn opgenomen.

7. Concretisering van de samenwerking met de Nationale Bank van België (NBB)

Op 1 januari 2006 hadden de CBFA en de NBB veertien dienstenovereenkomsten uitgewerkt, waarvan sommige betrekking hebben op activiteiten die nu al gezamenlijk worden uitgeoefend en andere op samenwerkingsvormen die nog moeten worden ge-

concretiseerd, of ook nog op samenwerkingsvormen die geleidelijk in verschillende etappes moeten worden uitgebouwd en waarvoor dus opeenvolgende dienstenovereenkomsten nodig zijn (147).

In 2006 werden de bestaande samenwerkingsvormen geconsolideerd en sommige verder uitgediept.

Zo werd op het vlak van de documentatie, na een centralisatie van de aankoop van boeken en tijdschriften en een reorganisatie van de bibliotheken, een grondige analyse gemaakt met als doel een eenvormig beheer van de documentatiecentra. Die analyse heeft geleid tot een evaluatie van het tot dan toe gevoerde beleid om dit beheer te organiseren op basis van een eigen IT-systeem en tot de keuze voor aansluiting bij een bestaand bibliothekennet.

Ook het integratieproces met betrekking tot de informatica-infrastructuur werd in gang gezet, waarbij het beheer van de servers en netwerken van de CBFA geleidelijk door het departement informatica van de NBB wordt overgenomen. Waar oorspronkelijk de voorkeur ging naar een eengemaakt netwerk, werd in de loop van het jaar gekozen voor het behoud van twee aparte netwerken, om zo de gegevens van beide instellingen maximaal te beschermen.

Op het vlak van het personeelsbeleid kreeg de samenwerking met de NBB gestalte in de vorm van een deelname van de CBFA aan bepaalde activiteiten die de NBB voor haar personeel organiseert, aan bepaalde vormingsessies en een systematische informatie over de evolutie van het BMP in beide instellingen, meer bepaald met betrekking tot de afsluiting van de ondernemingsovereenkomsten (148).

Wat de toezichtsactiviteiten betreft, blijft de samenwerking het meest intensief op het niveau van de beleids- en risicoanalyse; het departement "Prudentieel Beleid" en het departement "Internationale samenwerking en financiële stabiliteit" staan trouwens onder één en dezelfde directie en kunnen onderling hun informatie en expertise uitwisselen.

Voorts werd nog een bijkomende dienstenovereenkomst afgesloten, in verband met het ter beschikking stellen van kantoor- en archiefruimte voor de dienst "toezicht op de tussenpersonen" van de CBFA.

(147) Voor een beschrijving van de inhoud van de verschillende overeenkomsten, zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 88.

(148) Zie punt 6.

JAARREKENING OVER HET BOEKJAAR 2006 (149)

De jaarrekening van de Commissie over het boekjaar 2006 werd op 21 maart 2007 door haar raad van toezicht goedgekeurd krachtens artikel 48, § 1, 4° van de wet van 2 augustus 2002.

1. BALANS (in 000 €)

ACTIVA	31/12/2006	31/12/2005
VASTE ACTIVA	56.595	59.022
I. Oprichtingskosten	2.064	3.000
II. Materiële en immateriële vaste activa	54.531	56.022
1. Materiële vaste activa		
A. Terreinen en gebouwen	53.339	54.673
B. Installaties, machines en uitrusting	133	294
C. Meubilair en rollend materieel	330	650
2. Immateriële vaste activa	729	405
VLOTTENDE ACTIVA	53.121	39.992
IV. Vorderingen op ten hoogste één jaar	5.823	6.930
A. Vorderingen i.v.m. de werking	4.374	5.760
B. Overige vorderingen	1.449	1.170
V. Beleggingen	40.000	25.000
VI. Liquide middelen	5.913	7.448
VII. Overlopende rekeningen	1.385	614
TOTAAL DER ACTIVA	109.716	99.014

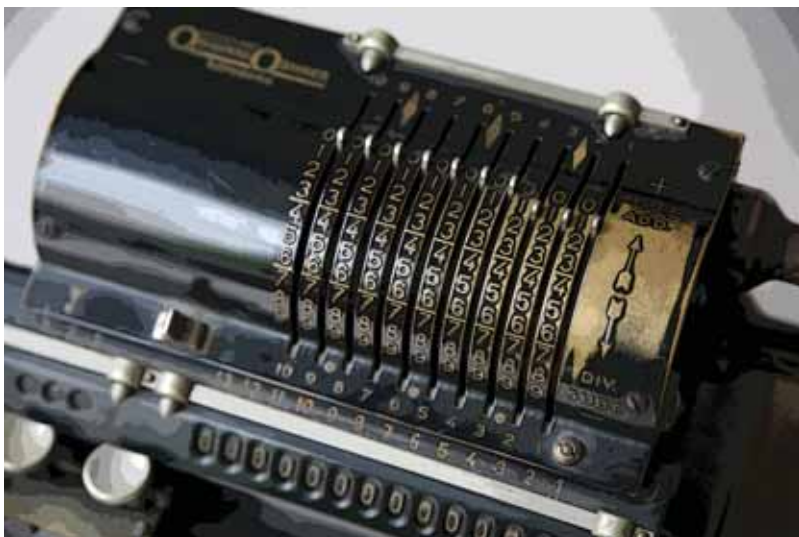
PASSIVA	31/12/2006	31/12/2005
EIGEN VERMOGEN	15.000	12.750
II. Reserves	15.000	12.750
Onbeschikbare reserves	15.000	12.750
A. Algemene begrotingsreserve	1.875	1.875
B. Liquiditeitsreserve	13.125	10.875
FINANCIERINGSFONDS	11.725	12.018
VOORZIENINGEN	3.638	4.678
III. Voorzieningen voor risico's en kosten	3.638	4.678
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	1.168	1.222
C. Overige risico's en kosten	2.470	3.456
SCHULDEN	79.353	69.568
IV. Schulden op meer dan één jaar	41.943	43.410
A. 2 Kredietinstellingen	41.943	43.010
B. 2 Overige schulden i.v.m. de werking	0	400
V. Schulden op ten hoogste één jaar	35.506	24.517
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	1.467	1.818
C. Schulden i.v.m. de werking	3.389	4.327
1. Leveranciers	2.167	3.318
2. Overige schulden	1.222	1.009
D. Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	7.273	6.708
1. Belastingen	827	762
2. Bezoldigingen en sociale lasten	6.446	5.946
E. Overige schulden	23.377	11.664
VI. Overlopende rekeningen	1.904	1.641
TOTAAL DER PASSIVA	109.716	99.014

(149) Alle bedragen zijn uitgedrukt in 000 € tenzij anders vermeld

2. RESULTATENREKENING

RESULTATENREKENING	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
I. Opbrengsten	83.971	74.209
A. Bijdragen in de werkingskosten	83.133	73.300
B. Andere opbrengsten	838	909
II. Werkingskosten	57.146	58.646
A. Diensten en diverse goederen	6.386	5.952
B. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	48.790	51.156
C. Waardeverminderingen op vorderingen i.v.m. de werking	245	49
D. Voorzieningen voor risico's en kosten	-1.333	-809
E. Afschrijvingen op oprichtingskosten en vaste activa	3.058	2.298
III. Werkingsoverschot	26.825	15.563
IV. Financiële opbrengsten	874	406
A. Opbrengsten uit vlottende activa	874	406
V. Financiële kosten	2.072	2.120
A. Kosten van schulden	2.068	2.116
C. Andere financiële kosten	4	4
VI. Gewoon werkingsoverschot	25.627	13.849
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		1.729
B. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		1.729
VIII. Uitzonderlijke kosten		1.729
D. Andere uitzonderlijke kosten		1.729
IX. Werkingsoverschot van het boekjaar	25.627	13.849

Verwerking van het werkingsaldo van het boekjaar	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
A. Te bestemmen werkingsoverschot van het boekjaar	25.627	13.849
C. Toevoeging aan de onbeschikbare reserves	2.250	2.185
D. Terugbetalingen krachtens het koninklijk besluit van 22 mei 2005 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBFA	23.377	11.664

3. BIJLAGEN

A. TOELICHTING BIJ DE BALANS

ACTIVA						
II. STAAT VAN DE VASTE ACTIVA	Terreinen en gebouwen	Software	Ontwikkelingskosten	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materiaal	Totaal
a) Aanschaffingswaarde						
Per einde van het vorige boekjaar	56.866	1.036	405	1.203	1.317	60.827
Mutaties tijdens het boekjaar						
Aanschaffingen		39	506	80	7	632
Andere						
Per einde van het boekjaar	56.866	1.075	911	1.283	1.324	61.459
b) Afschrijvingen en waardeverminderingen						
Per einde van het vorige boekjaar	2.193	1.036		909	667	4.805
Mutaties tijdens het boekjaar						
Geboekt	1.334	39	182	241	327	2.123
Andere						
Per einde van het boekjaar	3.527	1.075	182	1.150	994	6.928
c) Netto boekwaarde per einde boekjaar	53.339	0	729	133	330	54.531

V. GELDBELEGGINGEN	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
Plaatsingen via FOD Financiën	40.000	25.000

PASSIVA		
2. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
Raming voor de kosten van de verhuis/aanpassingen	84	134
Voorziening betwiste schuld	322	322
Pensioenen	1.168	1.222
Verlof voorafgaand aan het pensioen	2.064	3.000
Totaal	3.638	4.678

B. TOELICHTING BIJ DE RESULTATENREKENING

I. A. BIJDRAGEN IN DE WERKINGSKOSTEN

A1. Brutobijdragen		
	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
1.a. Kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies - art. 10	17.767	17.764
1.b. Tussenpersonen (bank- en beleggingsdiensten) - art. 10bis	747	
2. Uitgiftedossiers - art. 14	924	1.734
3. Beleggingsinstellingen - art. 15, 16 en 17	31.131	22.309
4. Noteringen op belgische markt - art. 21	6.272	6.267
5. Auditoraat en consumentenbescherming - art. 22	744	750
6. Diversen ex-CBF	5.218	4.065
7. Verzekeringssector - art. 2	15.470	15.467
8. Tussenpersonen (Verzekering) - art. 4	3.290	3.362
9. Diversen ex-CDV	2.408	2.491
Totaal	83.971	74.209

A2. Nettobijdragen		
	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
1.a. Kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies - art. 10	10.439	14.510
1.b. Tussenpersonen (bank- en beleggingsdiensten) - art. 10bis	747	
2. Uitgiftedossiers - art. 14	924	1.734
3. Beleggingsinstellingen - art. 15, 16 en 17	20.380	19.006
4. Noteringen op belgische markt - art. 21	3.685	5.119
5. Auditoraat en consumentenbescherming - art. 22	744	750
6. Diversen ex-CBF	5.218	4.065
7. Verzekeringssector - art. 2	12.924	11.748
8. Tussenpersonen (Verzekering) - art. 4	3.290	3.362
9. Diversen ex-CDV	2.243	2.251
Totaal	60.594	62.545

II. B. 1. Werknemers ingeschreven in het personeelsregister

	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
a) Totaal aantal op de afsluitingsdatum	438	421
b) Gemiddeld personeelsbestand in voltijdse equivalenten	406	398
c) Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	549.084	534.832

II. B. 2. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen

	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
a) Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	32.467	29.690
b) Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	8.827	8.000
c) Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	2.078	6.214
d) Andere personeelskosten	4.035	5.764
e) Pensioenen	1.383	1.488
Totaal	48.790	51.156

II. D. Voorzieningen voor risico's en lasten

	Boekjaar 2006	Boekjaar 2005
Raming kosten aanpassingswerken aan het gebouw	-50	-208
Diversen	-990	-321 (*)
Aanwending financieringsfonds	-293	-280
Totaal	-1.333	-809

(*) Maakt samen met de 1.729.000 euro opgenomen onder de rubriek 'terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten' van de resultatenrekening 2.050.000 euro uit, zijnde het bedrag opgenomen onder dezelfde rubriek in het Jaarverslag CBFA 2005, p. 98.

C. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Hangende geschillen en andere verplichtingen

De Commissie is het voorwerp van enkele vorderingen in schadevergoeding, gesteund op beweerde tekortkomingen inzake toezicht op kredietinstellingen, beleggingsondernemingen of kapitalisatiemaatschappijen. Een in het buitenland aanhangige eis roept haar aansprakelijkheid in op grond van een door haar goedgekeurd prospectus. Gelet op de bijzondere omstandigheden van elk van deze eisen, is de Commissie van oordeel dat deze vorderingen onontvankelijk en/of ongegrond zijn; er werd dan ook geen voorziening voor aangelegd.

Commentaar bij de jaarrekening 2006

1. Juridisch kader

De jaarrekening is vastgesteld in overeenstemming met de bepalingen van artikel 57 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en van het koninklijk besluit van 12 augustus 2003 dat het schema van de jaarrekening vastlegt (150). Het balansschema en het schema van de resultatenrekening zijn aangepast aan het specifieke karakter van de taken en activiteiten van de CBFA.

De werkingskosten van de CBFA worden geprefinancierd door de ondernemingen en sectoren onder toezicht (151). In overeenstemming met het koninklijk besluit van 22 mei 2005 (152) beliep het maximumbedrag waarvoor de werkingskosten (153) van de CBFA voor 2006 gedekt konden worden 58.889.947 euro.

Bijdragen die de werkingskosten van de CBFA, of, indien die lager ligt, de maximale middelenenveloppe overschrijden, dienen volgens de modaliteiten vervat in het besluit aan bepaalde ondernemingen en sectoren te worden terugbetaald (154).

De maximale middelenenveloppe kan op het einde van het boekjaar op twee manieren worden aangepast:

- ✦ door het in aanmerking nemen van de door de revisor van de CBFA gecertificeerde evolutie van de kosten met betrekking tot de leden van haar organen en personeel. Voor 2006 bedroeg het maximum aantal personeelsleden van de CBFA kon tewerkstellen 416 (155).
- ✦ door de enveloppe voor de andere eveneens gecertificeerde uitgaven te indexeren met het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Deze aanpassing is einde 2006 niet noodzakelijk gebleken gezien het totale bedrag van de werkingskosten voor dat jaar de 58.889.947 euro niet overschrijdt.

2. Waarderingsregels en commentaar bij bepaalde rubrieken

Onderstaand overzicht geeft een volledig beeld van de goedgekeurde waarderingsregels per einde boekjaar.

Oprichtingskosten

Herstructureringskosten worden volledig ten laste genomen in het boekjaar waarin zij worden besteed.

In 2004 werd een voorziening van 5 miljoen euro aangelegd ter dekking van de toekomstige kosten verbonden aan de regeling van verlof voorafgaand aan het pensioen voor de statutaire medewerkers (156). In 2005 werd deze voorziening aangepast en herleid tot 3 miljoen euro. Dit bedrag werd opgenomen onder de "Oprichtingskosten" en wordt jaarlijks afgeschreven ten belope van de in het betrokken jaar werkelijk betaalde kosten (0,936 miljoen euro in 2006).

(150) Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 57, eerste lid van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, BS 15 oktober 2003, p. 50050.

(151) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 16 en 17.

(152) Koninklijk besluit van 22 mei 2005 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBFA ter uitvoering van artikel 56 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en ter uitvoering van diverse wettelijke bepalingen betreffende opdrachten van de CBFA (hierna "koninklijk besluit van 22 mei 2005"), BS 27 mei 2005, p. 24963, artikel 1, § 1.

(153) Andere dan de kosten in het kader van samenwerkingsinstanties bedoeld in artikel 117, § 5 van de wet van 2 augustus 2002. Koninklijk besluit van 22 mei 2005, artikelen 8, 9, 25 en 26.

(154) Koninklijk besluit van 22 mei 2005, artikelen 8, 9, 25 en 26.

(155) Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 mei 2005 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBFA ter uitvoering van artikel 56 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en ter uitvoering van diverse wettelijke bepalingen betreffende opdrachten van de CBFA, BS 29 december 2006, p. 76365, artikel 1, 2° en artikel 13, 4° lid, 2°. Zie dit verslag, p. 14.

(156) Zie het jaarverslag CBFA 2004, p. 110.

Vaste activa

De rubriek materiële vaste activa wordt opgesplitst in:

- ❖ terreinen en gebouwen
- ❖ installaties, machines en uitrusting;
- ❖ meubilair en rollend materiaal;
- ❖ overige materiële vaste activa.

De aanschaffingswaarde van de bedrijfszetel van de CBFA wordt progressief afgeschreven over een periode van 25 jaar. Het bedrag van de jaarlijkse afschrijving evolueert naar verhouding met de kapitaalaflossing gedaan in het kader van het krediet aangegaan voor de financiering van dat gebouw.

Naast de bedrijfszetel worden als materiële vaste activa beschouwd, aankopen van goederen waarvan men verwacht dat ze meerdere jaren zullen worden gebruikt en met een minimale aankoop prijs van 1.000 € per eenheid.

Deze materiële vaste activa worden geboekt tegen aanschaffingsprijs en lineair afgeschreven over een periode van 4 jaar met als uitzondering de hardware die op 3 jaar afgeschreven wordt.

De rubriek "immateriële vaste activa" betreft aan derden betaalde ontwikkelingskosten van informatica-toepassingen. Deze worden, voor zover zij 100.000 € per toepassing overschrijden, lineair afgeschreven over 5 jaar vanaf het jaar van ingebruikneming.

Computerlicenties worden volledig afgeschreven in het jaar van de aanschaffing.

Vorderingen

De rubriek 'vorderingen' betreft in hoofdzaak bijdragen in de werkingskosten van de CBFA verschuldigd door de ondernemingen onder haar toezicht. Vorderingen worden geboekt voor het openstaande bedrag. Wat de waardering betreft wordt een onderscheid gemaakt tussen de vorderingen op Belgische en buitenlandse debiteuren – niet tussenpersonen en de vorderingen op tussenpersonen (157).

Vorderingen op Belgische en buitenlandse debiteuren, niet tussenpersonen

Vorderingen op Belgische debiteuren worden als dubieus geboekt indien zij, 3 maanden na overmaking aan de administratie van het Kadaster, de Registratie en de Domeinen van de FOD Financiën voor invordering, alsnog onbetaald blijven. Zij maken op dat ogenblik tevens ten belope van 50% het voorwerp uit van een waardevermindering. Indien na nogmaals 3 maanden geen betaling ontvangen is, wordt er een bijkomende waardevermindering van 50% aangelegd.

Vorderingen op buitenlandse debiteuren worden als dubieus geboekt en maken het voorwerp uit van een waardevermindering van 50% indien zij 3 maanden na het versturen van een aangetekend schrijven onbetaald blijven. Na nogmaals een periode van 3 maanden wordt het saldo van de vordering volledig afgeboekt.

In geval van faillissement wordt de vordering onmiddellijk als dubieus geboekt en wordt tegelijkertijd een waardevermindering geboekt voor het volledige bedrag van de vordering.

Vorderingen op tussenpersonen

Niet betaalde bijdragen van tussenpersonen worden twee jaar na schrapping van de betrokken tussenpersoon overgeboekt naar de dubieuze debiteuren. Tegelijkertijd wordt een waardevermindering aangelegd voor het openstaande bedrag.

Liquide middelen

Kastegoeden, tegoeden op zichtrekeningen en termijnplaattingen worden gewaardeerd aan nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden aangelegd om verliezen of kosten van duidelijk omschreven aard te dekken, die op de balansdatum als waarschijnlijk moeten beschouwd worden of vaststaan, maar waarvan de omvang slechts kan worden geraamd.

(157) Dit zijn de verzekeringstussenpersonen bedoeld in de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen (BS 14 juni 1995) zoals gewijzigd door de wet van 22 februari 2006 tot wijziging van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst en van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen (BS 15 maart 2006) en de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten bedoeld in de wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten (BS 28 april 2006).

De voorzieningen voor risico's en kosten worden geïndividualiseerd in functie van de risico's en kosten die ze moeten dekken.

Schulden

De schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde ervan op de balansdatum van het boekjaar.

Vorderingen en verplichtingen in vreemde munten

De vreemde valuta's worden naar euro omgerekend aan de slotkoers per einde boekjaar. Omrekeningsverschillen kunnen zich voordoen bij verplichtingen in vreemde munten. Deze worden in voorkomend geval verwerkt als wisselkoersverschillen.

3. Toelichtingen bij de balans

Vaste activa

In 2004 werd een voorziening van 5 miljoen euro aangelegd ter dekking van de kosten verbonden aan de regeling van verlof voorafgaand aan het pensioen voor de statutaire medewerkers (158). In 2005 werd deze voorziening aangepast en herleid tot 3 miljoen euro. Dit bedrag van voorziene toekomstige kosten werd opgenomen als "Oprichtingskosten" en jaarlijks afgeschreven ten belope van de in het betrokken jaar werkelijk betaalde kosten (0,936 miljoen euro in 2006).

Vlottende activa

Zoals in 2005 werden de bijdragen in de werkingskosten van de CBFA verschuldigd door de verzekerings-tussenpersonen (159) in de loop van december 2006 opgevraagd en werden zij op 31 december 2006 opgenomen als "Vorderingen ivm de werking".

De bijdragen verschuldigd door de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten voor het werkingsjaar 2006, die samen met de vergoedingen voor 2007 zullen opgevraagd worden, zijn opgenomen in de overlopende rekeningen.

De beleggingen (40 miljoen euro) betreffen uitsluitend termijnplaatsingen bij de Schatkist.

Eigen vermogen

Aan het werkingsoverschot voor 2006 wordt 2,25 miljoen euro of 8,8% onttrokken om de onbeschikbare reserves tot 15 miljoen euro te verhogen. In toepassing van artikel 27 kan de CBFA tot 50% van het jaarlijkse werkingsoverschot aanwenden om de onbeschikbare reserves te spijsen tot deze 15 miljoen euro bedragen. (160)

Financieringsfonds

Ter herinnering (161), in 2004 werd een financieringsfonds aangelegd als onderdeel van de financiering van de bedrijfszetel van de CBFA. Dit fonds werd gestijfd met 7,9 miljoen euro verschuldigd aan de bijdrageplichtige ex-CDV sectoren en 4,9 miljoen euro die toebehoren aan de ex-CBF sectoren.

Jaarlijks wordt dit fonds aangewend ten belope van het verschil tussen de boekhoudkundige financieringslast met betrekking tot het gebouw (afschrijving en interestlast) en het vaste bedrag waarmee de lening wordt afgelost en waarop de bijdragen van de sectoren zijn afgestemd.

Het financieringsfonds (11,725 miljoen euro) werd in 2006 ten belope van 0,293 miljoen euro aangesproken om de financieringslast van ex-CBF- en ex-CDV-bijdrageplichtigen voor 2006 respectievelijk met 0,108 miljoen euro en 0,185 miljoen euro te verlagen.

Voorzieningen

De evolutie van de voorzieningen voor overige risico's en kosten (3,638 miljoen euro) is hoofdzakelijk te verklaren door hoger vermelde aanpassing van de voorziening in verband met de regeling van het verlof voorafgaand aan het pensioen ten gunste van het personeel van de ex-CDV (162).

Schulden

De rubriek schulden op meer dan één jaar (41,943 miljoen euro) heeft uitsluitend betrekking op de schulden aangegaan voor de financiering van de bedrijfszetel van de CBFA.

(158) Zie het jaarverslag CBFA 2004, p. 110.

(159) Art. 4 van het koninklijk besluit van 22 mei 2005.

(160) Artikel 27 van het koninklijk besluit van 22 mei 2005.

(161) Zie het jaarverslag CBFA 2004, p. 112.

(162) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 89.

De rubriek schulden op ten hoogste één jaar bevat het bedrag (0,4 miljoen euro) waarmee de prefinancieringsbijdragen van de ex-CDV sectoren voor 2007 verminderd worden conform de overgangsmaatregelen voorzien in het koninklijk besluit betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBFA (163).

De schulden in verband met de werking (3,389 miljoen euro) evenals deze met betrekking tot de belastingen, bezoldigingen en sociale zekerheid (7,273 miljoen euro) kennen een normale evolutie en vergen geen verdere commentaar (164).

De rubriek overige schulden vermeldt het deel (23,377 miljoen euro) van het werkingsoverschot van het boekjaar 2006 (25,62 miljoen euro) dat aan de in het financieringsbesluit vermelde sectoren geristorneerd wordt (165) na aanwending van 2,25 miljoen euro voor de stijving van de onbeschikbare reserves (166).

De toewijzing van het werkingsoverschot (25,627 miljoen euro) aan ex-CBF- en ex-CDV-toezichtstaken (167) doet zich voor het boekjaar 2006 als volgt voor:

	CBFA (in miljoen euro)	Aandeel CBF (in miljoen euro)	Aandeel CDV (in miljoen euro)
Overschot 2006	25,627	22,167	3,460
Aanwending onbeschikbare reserve	2,250	1,500	0,75
Tegoed bijdrageplichtigen	23,377	20,667	2,710

4. Toelichtingen bij de resultatenrekening

Het boekjaar 2006 sluit af met een werkingsoverschot van 25,6 miljoen euro.

De opbrengsten

De rubriek "opbrengsten" bestaat in hoofdzaak uit de bijdragen die conform het koninklijk besluit van 22 mei 2005 (168) door de ondernemingen onder toezicht van de CBFA gestort of verschuldigd zijn voor de dekking van haar werkingskosten. Voor de berekening van deze bijdragen wordt hetzij uitgegaan van een vast bedrag per gecontroleerde sector, hetzij van een tarifiering van verrichtingen, hetzij van een activiteitsvolume.

Vanaf 2006 is eveneens een bijdrage (van 0,747 miljoen euro voor 2006) verschuldigd door de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten die krachtens de wet van 22 maart 2006 met ingang van 1 juni 2006 onder het toezicht van de CBFA werden geplaatst. De bijdrage van de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten wordt geregeld in het koninklijk besluit van 20 december 2006.

Dat het totaal van de bijdragen in 2006 gestegen is, valt niet alleen te verklaren door de bijdragen die thans verschuldigd zijn door de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten, maar tevens door de hogere bijdragen van de ICB's die enerzijds worden berekend op grond van hun nettoactief per einde boekjaar en, anderzijds, op grond van de beleggingen van rechten van deelneming die zij in de loop van het jaar hebben verricht.

Op te merken valt dat de CBFA deze bijdragen bij wijze van prefinanciering ontvangt (169). Na afsluiting van de jaarrekening en berekening van de te dekken werkingskosten, wordt het eventuele overschot van de bijdragen ten opzichte van de werkingskosten terugbetaald.

De rubrieken "diversen ex-CBF" en "diversen ex-CDV" bevatten in hoofdzaak de bijdragen ter financiering van de bedrijfszetel, de bijdragen van de verrekenings- en vereffeningsinstellingen, de marktondernemingen en de hypotheekondernemingen, de bijdragen van de ex-

(163) Zie artikel 33 van het koninklijk besluit van 22 mei 2005. Over de prefinanciering, zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 16.

(164) Zie dit verslag, p. 97.

(165) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 16

(166) Zie dit verslag, p. 103.

(167) De kosten eigen aan ex-CBF- en ex-CDV-toezichtstaken blijven op gescheiden wijze gefinancierd. Zie in dit verband het jaarverslag CBFA 2005, p. 16.

(168) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 16

(169) Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 16.

CDV-sectoren in de kost van de diensten van het auditoraat en de consumentenbescherming en tenslotte de achterstallige bijdragen betaald tijdens het boekjaar.

De rubriek "andere opbrengsten" omvat voornamelijk de terugbetaling door de CBN van de kosten voor de detachering van personeelsleden.

De werkingskosten

De werkingskosten van de CBFA bestaan voor ongeveer 85% uit personeelskosten.

In vergelijking met het boekjaar 2005 zijn de personeelskosten met 5,4% toegenomen. Dit cijfer houdt geen rekening met een niet-recurrente kost die in 2005 werd geboekt. De stijging is toe te schrijven aan het toenemende aantal medewerkers, de verdere tenuitvoerlegging van het integratieprogramma voor de ex-CDV-medewerkers en de aanpassingen van de loonschalen.

	2006 (in miljoen euro)	2005 (in miljoen euro)	
Personeelskosten	48,8	51,2	-4,7%
Niet-recurrente kost		-4,9	
Recurrente personeelskosten	48,8	46,3	+5,4%

Over een periode van drie jaar beschouwd is het bedrag van de rubriek "diensten en diverse goederen" ongewijzigd gebleven, niettegenstaande de toename van het aantal medewerkers.

Aard van de kosten	2006 (in miljoen euro)	2005 (in miljoen euro)	2004 (in miljoen euro)
Gebouwen	0,867	0,862	0,823
Huur en onderhoud materiaal	1,234	1,273	1,237
Bureelkosten	1,417	0,948	1,484
Diverse kosten	2,868	2,869	2,874
Totaal	6,386	5,952	6,418

Financiële resultaten

De financiële inkomsten komen voort uit de inkomsten uit de belegging van liquide middelen. Er wordt aan herinnerd dat deze beleggingen hetzij uit termijnbeleggingen bij de Schatkist bestaan, hetzij uit zichtrekeningen bij banken bestemd voor het dagelijks beheer en dit conform de circulaire van 28 november 1997.

5. Aanpassing van de bijdragen verschuldigd in 2007

Luidens het koninklijk besluit van 22 mei 2005 kunnen de maximale middelenenveloppe van de CBFA en de vaste prefinancieringsbijdragen verschuldigd door de

bijdrageplichtigen van de CBFA jaarlijks aangepast worden rekening houdend met de evolutie van de personeelskosten en het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de andere uitgaven en lasten (170).

De evolutie van de personeelskosten van de Commissie en de kosten met betrekking tot de leden van de organen wordt gecertificeerd door de revisor van de Commissie. Hetzelfde geldt voor de andere uitgaven.

Gelet op het feit dat het reële bedrag van de werkingskosten van de CBFA zich onder het bedrag van de maximale middelenenveloppe situeert, werd beslist de bijdragen voor het jaar 2007 niet te indexeren.

(170) Artikel 1, § 1 van het koninklijk besluit van 22 mei 2005. Zie het jaarverslag CBFA 2005, p. 16.

Verslag van de bedrijfsrevisor over het boekjaar afgesloten op 31 december 2006

Overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen brengen wij U verslag uit over de uitvoering van de controle-opdracht die ons werd toevertrouwd.

Verklaring over de jaarrekening zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening over het boekjaar afgesloten op 31 december 2006, opgesteld op basis van het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, met een balanstotaal van 109.716.000 EUR en waarvan de resultatenrekening afsluit met een overschot van 25.627.000 EUR. Wij hebben eveneens de bijkomende specifieke controles uitgevoerd die door de wet van 2 augustus 2002 en het koninklijk besluit van 12 augustus 2003 zijn vereist.

Het opstellen van de jaarrekening valt onder de verantwoordelijkheid van het Directiecomité. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het opzetten, implementeren en in stand houden van een interne controle met betrekking tot het opstellen en de getrouwe weergave van de jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of van het maken van fouten, bevat; het kiezen en toepassen van geschikte waarderingsregels; en het maken van boekhoudkundige ramingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke bepalingen en volgens de in België geldende controlenormen, zoals uitgevaardigd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Deze controlenormen vereisen dat onze controle zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of van het maken van fouten, bevat.

Overeenkomstig voornoemde controlenormen hebben wij rekening gehouden met de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de Commissie, alsook met haar procedures van interne controle. Wij hebben van de verantwoordelijken en van het Directiecomité van de Commissie de voor onze controles vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen. Wij hebben op basis van steekproeven de verantwoording onderzocht van de bedragen opgenomen in de jaarrekening. Wij hebben de gegrondheid van de waarderingsregels, de redelijkheid van de betekenisvolle boekhoudkundige ramingen gemaakt door de Commissie, alsook de voorstelling van de jaarrekening als geheel beoordeeld. Wij zijn van mening dat deze werkzaamheden een redelijke basis vormen voor het uitbrengen van ons oordeel.

Naar ons oordeel, rekening houdend met de toepasselijke wettelijke en bestuurrechtelijke voorschriften, geeft de jaarrekening afgesloten op 31 december 2006 een getrouw beeld van het vermogen, van de financiële toestand en van de werkingskosten van de Commissie en de in de toelichting vermelde gegevens stemmen met de bepalingen van het koninklijk besluit van 12 augustus 2003 overeen.

Brussel, 7 maart 2007

André KILESSE
Bedrijfsrevisor

SAMENSTELLING VAN DE DEPARTEMENTEN EN DE DIENSTEN (171)

DIENSTEN DIE RESSORTEREN ONDER DE VOORZITTER

Juridische dienst

Georges **Carton de Tournai**, *Directeur*

Hilde **Daems**

Jean-Pierre **Deguée**

Veerle **De Schryver**

Ann **Dirkx** (172)

Jean-Marc **Gollier**

Clarisse **Lewalle**

Hans **Seeldrayers**

Catherine **Terrier**

Frank **Trimpeneers**

Luc **Van Cauter**

Antoine **Van Cauwenberge**

Aline **Waleffe**

Woordvoerder

Luk **Van Eylen**

Interne audit

Herman **De Rijck**

Departement "prudentiële controle op de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen"

onder leiding van de heer Rudi BONTE

Grote bankgroepen

Frans **Beukelaers**, *Adjunct-directeur*

Koen **Algoet** (*)

Jacques **Bodard**

Jean-François **Bodart**

Paul **Callebaut**

Philippe **de Barsy**

Christophe **Debrabandere**

Isabelle **De Grootte**

Peter **Dhoedt**

Michel **De Schuyter**

Jan **De Smedt**

Philippe **Dubois**

Patrick **Grégoire**

Sarah **Ndayirukiye**

Jérôme **Nélis**

Vincent **Sapin**

Christel **Spaepen**

Nicolas **Staner**

Thierry **Thuysbaert**

Katherina **Tiebout**

Marc **Van Caenegem** (*)

Inge **Van de Paer**

Marc **Verleye** (*)

Coleet **Vynckier**

(*) Oefent de functie uit van "coördinator".

(171) Toestand op 1 maart 2007.

(172) Gedetacheerd bij de dienst van het Auditoraat.

Binnenlandse banken en beleggingsondernemingen en Wisselkantoren

Françoise **Herbay**, *Adjunct-directeur*

Guillaume **Bérard**

Yves **Billiet**

Ilse **Ceulemans**

Sofie **Covemaeker**

Marc **Denys** (173)

Sylvie **Funcken** (173)

Jean-Luc **Hacha**

Pierre **Jurdan** (*)

Madeleine **Kaleyanga Tshiana**

Els **Lagrou**

Philippe **Leirens**

Christine **Pécasse**

Willy **Sermon**

Marc **Van de Gucht** (*)

Buitenlandse banken en beleggingsondernemingen en Instellingen gespecialiseerd in clearing, settlement en custody

Christian **Jacob**, *Adjunct-directeur*

Lot **Anné**

Nicolas **Coppens**

Alain **Degroide** (*)

Dirk **De Moor**

Marleen **Gelders** (173)

Isabelle **Gérard**

Benjamin **Henrion**

Peter **Monderen**

Giles **Motteu**

Laurent **Ohn**

Joseph **Pulinx**

Florence **Rigo**

Serge **Rompteau**

Karel **Spruyt**

Nicolas **Strypstein**

Gino **Thielemans**

Brigitte **Vandevelde**

Alain **Vranken**

Valérie **Woit**

▣ Departement "bescherming van de consumenten van financiële diensten"

onder leiding van mevrouw Marcia DE WACHTER

Luc **Roeges**, *Adjunct-directeur*

Elisabeth **Bardiaux**

Birgit **Bas** (174)

Pascale **Coulon**

Patrick **Declerck**

Jan **De Pagie**

Philippe **Despoutin**

Annick **Dewulf** (175)

Nathalie **Gigot**

Christian **Janssens**

Annick **Mettepenningen**

Xavier **Oldenhove de Guertechin**

Monique **Siscot**

Lutgarde **Vandermassen**

Luc **Vynckier**

(*) Oefent de functie uit van "coördinator".

(173) Met loopbaanonderbreking.

(174) Met loopbaanonderbreking.

(175) Oefent ook de functie uit van secretaris van de Commissie voor Verzekeringen.

▣ Departement "prudentiële controle op de verzekeringsondernemingen"

onder leiding van de heer Michel FLAMEE

Grote verzekeringsgroepen en Buitenlandse verzekeringsondernemingen

Patrick **Massin**, *Adjunct-directeur*

Philippe **Authom**

Len **Braem**

Claire **Dubuisson**

Cécile **Flandre**

Luc **Hars**

Michel **Hastir**

Luc **Kaiser** (*)

Patricia **Kaiser**

Véronique **Loréa**

Bart **Maselis**

Peter **Piu**

Pamela **Schuermans** (176)

Dominik **Smoniewski**

Viviane **Van Herzele**

Rudy **Vermaelen**

Patricia **Zaina**

Binnenlandse verzekeringsondernemingen

Filip **Gijssel** *Adjunct-directeur*

Gentiane **Bury**

Christel **Beaujean**

Eric **Degadt**

Dirk **De Paepe**

Guido **De Pelsemaeker**

André **Desmet**

Olivier **Fache**

Delphine **Genot**

Dirk **Goeman**

Jean-Marie **Hardy**

Jan **Hooybergs**

Pascale-Agnès **Keymeulen**

Carine **Luyckx**

Philippe **Loison**

Françoise **Renglet**

Eddy **Van Horenbeeck** (*)

Carl **Vanden Auweele**

Steve **Vanhuldenberg**

Tussenpersonen

Philippe **de Mûelenaere**, *Adjunct-directeur*

Herlindis **Boogaerts** (*)

Nicole **Peeters**

Marie-Ange **Rosseels**

Christophe **Viaene**

Rosanne **Volckaert**

▣ Departement "toezicht op de aanvullende pensioenen"

onder leiding van mevrouw Françoise MASAI

Henk **Becquaert** (177), *Bijzonder mandataris*

Saskia **Bollu** (178)

Karel **De Bondt**

Ann **Devos**

Maria **Di Romana**

Gerhard **Gieselink**

Bertrand **Leton**

Fabienne **Maudoux**

Marc **Meganck** (*)

Marie-Paule **Peiffer**

Johanna **Secq**

Paul **Teichmann**

Marleen **Tombeur**

Ingrid **Trouillez** (179)

Diederik **Vandendriessche**

Alexander **Van Ouytsel**

Caroline **Vandevelde** (*)

(*) Oefent de functie uit van "coördinator".

(176) Gedetacheerd bij het *Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors* (CEIOPS).

(177) Aangesteld met toepassing van artikel 54 van de wet van 2 augustus 2002.

(178) Oefent ook de functie uit van secretaris van de Commissie WAPZ en de Raad WAPZ.

(179) Oefent ook de functie uit van secretaris van de Commissie WAP en de Raad WAP.

▣ Departement "prudentieel beleid"

onder leiding van de heer Peter PRAET

Jo **Swyngedouw**, *Adjunct-directeur*

Stephan **Bertels** (181)

Benoît **Bienfait**

Aimery **Clerbaux** (180)

Michel **Colinet**

Emmanuel **Cortese**

Peter **De Vos**

Gaëtan **Doucet**

David **Guillaume** (*)

Jürgen **Janssens** (180)

Hein **Lannoy** (180)

Jeroen **Lamoot** (180)

Annemie **Lefevre**

Pierre **Lemoine**

Jozef **Meuleman** (*)

Marc **Peters**

Marc **Pickeur** (*)

Claire **Renoirte** (180)

Kajal **Vandenput**

▣ Departement "toezicht op de financiële informatie en markten"

onder leiding van de heer Jean-Paul SERVAIS

Toezicht op de financiële verrichtingen en op de marktondernemingen, Onderzoeken en analyses & Internationale regelgeving

Jean-Michel **Van Cottem**, *Adjunct-directeur*

Bénédicte **Clerckx** (*)

Niek **Bundervoet**

Luk **Delboo**

Stéphane **De Maght** (*)

Valérie **Demeur**

An **De Pauw**

Jean-Pierre **De Vuyst**

Annick **Lambrighs**

Didier **Niclaes** (182)

Patrick **Van Caelenberghe**

Dieter **Vandelanotte**

Hendrik **Van Driessche**

Toezicht op de financiële informatie, Toezicht op de markten en Boekhoudkundige en financiële aangelegenheden

Thierry **Lhoest**, *Adjunct-directeur*

Luk **Behets**

Luk **Delboo** (183)

Geoffrey **Delrée**

Sonja **D'Hollander** (*)

Kristof **Dumortier**

Nathalie **Flamen** (183)

Johan **Lembrecht** (*)

Kris **Martens**

Roland **Melotte**

Martine **Nemry**

Koen **Schoorens**

Stefaan **Robberechts**

Maud **Watelet**

Collectief beheer van spaarproducten

Greet **T'Jonck**, *Adjunct-directeur*

Conny **Croes**

Valérie **Demeur**

Nathalie **Flamen** (183)

Gaëtan **Laga**

Johan **Lammens**

Alain **Malengré**

Astrid **Moens**

Sabine **Philippart**

Tom **Van den Elzen**

(*) Oefent de functie uit van "coördinator".

(180) Oefent ook de functie uit van adjunct-secretaris van het Comité voor Financiële Stabiliteit.

(181) Personeelslid van de NBB maar voor de uitoefening van zijn functie geïntegreerd in het departement "prudentieel beleid".

(182) Oefent de functie uit van interne coördinator van de werkzaamheden in het kader van het *Committee of European Securities Regulators* (CESR).

(183) Deeltijds werkzaam bij een andere dienst van het departement.

DIENST DIE RESSORTEERT ONDER DE SECRETARIS-GENERAAL

Auditoraat

Michaël **André**
Marie-Sheila **Bastians**

Ann **Dirkx** (184) (*)
Merel **Pieter**

DIENSTEN DIE RESSORTEREN ONDER DE SECRETARIS-GENERAAL

Annemie **Rombouts**, *wnd. Adjunct-directeur*

Personeel, administratie en infrastructuur

Jean-Marie **Jacquemin**

Egwin **Schoolmeesters** (*)

People & Communication

Marie-Josèphe **Léonard**

Myriam **Penninckx** (*)

Informatica en OHD

Emmanuel **De Haes**
Hilde **Dierckx**
Joseph **Van Cauwenbergh** (185)

Johan **Vanhaverbeke**
Véronique **Léonard** (*)
Jan **Vyverman**

Beheerscontrole

Paul **Verbiest**

Vertaling

Natasja **Baeteman**
Jean-Pierre **Coeurnelle**
Françoise **Danthinne**
Xavier **Jeunechamps**

Jan **Leers**
Monica **Sandor**
Christine **Triest**

Preventieadviseur

Yannick **Bauwens**

Gedetacheerde personeelsleden

Bij de Commissie voor boekhoudkundige normen en haar wetenschappelijk secretariaat

Jean-Pierre **Maes**, *Adjunct-directeur*

Yvan **Stempnierwsky**

(*) Oefent de functie uit van "coördinator".

(184) Gedetacheerd door de juridische dienst.

(185) Gedetacheerd bij het departement "prudentiële controle op de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen".

Na een rijke en gevarieerde carrière is de heer Guido Vernailen, vice-secretaris-generaal, op 1 november 2006 met pensioen gegaan.

De heer Vernailen is in 1975 in dienst getreden bij de toen pas opgerichte Controledienst voor de Verzekeringen (CDV). Binnen de juridische dienst van de CDV, die sinds 1986 onder zijn leiding stond, en later als directeur-generaal (sinds 1992) heeft hij een cruciale bijdrage geleverd tot de evolutie van de reglementering inzake verzekeringen en pensioenen.

Vanaf 2003 heeft hij zich gewijd aan de delicate taak om de integratie van het CDV-personeel in de nieuwe instelling, ontstaan uit de toenadering tussen CBF en CDV, waarvan hij in 2004 vice-secretaris-generaal is geworden, in goede banen te leiden. In die hoedanigheid heeft hij met succes de werkzaamheden gestuurd die het mogelijk hebben gemaakt dat in 2006 de laatste hand kon worden gelegd aan de integratie van de ex-CDV-diensten en -personeelsleden in de CBFA.

De CBFA is de heer Vernailen daarvoor bijzonder erkentelijk. Bovendien is zij erg dankbaar dat zij op een bijzonder cruciaal moment in haar bestaan kon terugvallen op de uitzonderlijke deskundigheid die hij had opgebouwd inzake verzekeringen en aanvullende pensioenen.

Verder wenst de Commissie ook haar erkentelijkheid uit te spreken ten aanzien van de volgende leden van het kaderpersoneel die het voorbije jaar hun loopbaan hebben beëindigd: mevrouw Danielle Vindevogel, de heer Philippe de Launois en de heer Fernand Naert.

Zij dankt ook de leden van het administratief personeel die het afgelopen jaar met pensioen zijn gegaan: mevrouw Raymonde Bethume, mevrouw Marie-Thérèse D'Haeseleer, mevrouw Josiane Smet, mevrouw Nicole Van Weddingen, de heer Michel Carels en de heer Michel Gillet.

In Memoriam

De Commissie betreurt het overlijden, op 25 januari 2007, van erelid William Fraeys.

In zijn hoedanigheid van lid van het directiecomité en later vice-gouverneur van de Nationale Bank van België zetelde de heer Fraeys van augustus 1980 tot maart 1999 in de Bankcommissie, vanaf 1990 de Commissie voor het Bank- en Financiewezen.

De Commissie wenst de heer Fraeys alle eer te betuigen. Zij zal hem blijven gedenken als een zeer eminent en geëngageerd lid, dat zijn bijzondere deskundigheid in het financiewezen en zeer brede ervaring gedurende jaren heeft ingezet voor de instelling en aldus zijn stempel heeft gedrukt op haar beleid.